

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

Prólogo

1-2 Nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañõmü, ya in pãrãgue nu c'o o zädä a ndezgøjme. Bübü c'o mi pöji e Jesucristo ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte. O jñandaji c'o mi cja angueze. Anguezeji xo mamaji o jña e Jesucristo ma zocüjme. Nguec'ua bübü c'o ya dyopjü c'ua ja ma cja 'ma mi nzhodü e Jesucristo cja ne xoñijõmü.

3 Nguec'ua xo ró cijjñigö xo na jo rá opjügö c'ua ja va cja. Na ngue ya ró cjagö na jo t'õnü ró pãrãgö na jo ja ma cja ndeze 'ma o mbürü. Ngue c'o rí xi'tsc'ö dya cja ne carta, nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañõmü.

4 Rí xi'tsc'ö yo, ngue c'ua rí pãrãgue c'ü na cjuana c'o o xi'tsc'eji.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

5 O mbürü ne historia 'ma mi rey e Herodes a Judea. Mi bübü 'naja mböcjimi c'ü mi chjü e Zacarías. 'Ma mi pëpji c'o mböcjimi cja c'e grupo c'ü mi xiji Abías, xo mi pëpji e Zacarías. C'ü nu su, mi mboxbëche cja e Aarón, mi chjü e Elisabet c'ü.

6 E Zacarías 'ñe e Elisabet, ma jo a jmi Mizhocjimi nza yejui. Mi nzhodüvi na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi, mi ätävi c'o o ley. Dya cjó sö pje ro xipjivi.

7 Pero dya mi 'ñejevi t'i. Na ngue dya mi muxt'i e Elisabet. Ya mi pale e Zacarías, ya xo mi male e Elisabet.

8 O zädä c'e zana c'ü ro mbëpi Mizhocjimi c'o mböcjimi c'o mi xiji Abías.

9 'Na nu pa, o echaji suerte, o toca e Zacarías o cjogü a mbo cja c'ü o templo Mizhocjimi o jyät'ä c'o ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü.

10 'Ma ma jät'ä e Zacarías c'o ma jo ma jyärä, mi cārã a tji na puncjü o nte, mi ötüji Mizhocjimi.

11 'Nango jñetse c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, o jñanda e Zacarías mi böbü c'e anxe cja o jodyë cja c'e mexa nu ja mi jät'ä c'o me ma jo ma jyärä.

12 E Zacarías 'ma mü o jñanda c'e anxe, me go pizhi me go zü.

13 O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e Zacarías, dya rí sũ. Rvá 'ne xi'tsc'ö o dyä'tc'ä Mizhocjimi c'ü i dyötü. E Elisabet c'ü nin sugue ra nduns'ü 'na ts'it'i; rí 'ñecjevi 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'üvi o tjü e Juan.

14 Me ra mäjä na puncjü in mü'bügue. Xo 'ñe na puncjü o nte ra mäjji 'ma rí 'ñecjevi in ch'igue.

15 Na ngue 'ma ra nocü, me rguí muvi a jmi Mizhocjimi. Dya ra zi o vino ne ri 'naja c'o ni tñji. O Espíritu Mizhocjimi ra 'ñünbü o mü'bü e Juan ndeze 'ma ra nduns'ü nu nana, nguec'ua ra dyätä na jo Mizhocjimi.

16 Ra zopjü yo nte, ngue c'ua na puncjü yo in menzumügueji a Israel ra jyëziji c'o na s'o, ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi c'ü in Jmugöji.

17 E Juan, ot'ü ra zopjü yo nte; cja ra ëjë c'ua c'ü in Jmugöji. C'ua ja nzi ma cja c'e profeta Elías, je xo rga cjatjonu e Juan. Ra mbë's'i o poder Mizhocjimi c'ua ja nzi va mbë's'i e Elías. Nguec'ua 'ma ra zopjü yo nte, ra jyëziji c'o na s'o. C'o dya ne ra dyärä, ra

nzhogü o mü'büji ra dyäräji. Nguec'ua yo tata 'ñe yo t'i ra ngäräji na jo. C'e t'i ra zopjü yo nte, ngue c'ua 'ma ra ëjë c'ü ín Jmugöji, ra dyätäji c'ü, eñe c'e anxe.

¹⁸ Nuc'ua e Zacarías o xipji c'e anxe:

—¿Ja rga pãrãgö cjo na cjuana ra zädä yo? Na ngue ya rí pãlegö. Ya xo male c'ü mi sugö, eñe.

¹⁹ O ndünrú c'ua c'e anxe o xipji:

—Nguetscö e Gabriel rí zo'c'ö. Rí bübügö a jmi Mizhocjimi. O xitscö Mizhocjimi ró ëjë ró ë zo'c'ü, ró xi'tsc'ö yo me na jo.

²⁰ Rá da'c'ü 'na señaal c'ü rguí pãrãgue na cjuana c'ü ra zädä yo ró xi'ts'i. Ngue c'ü rí ngonegue dya. Dya ra sö rí ña'a hasta 'ma cja rí 'ñecjevi ín ch'i. Rí ngone na ngue dya ì creo yo ró xi'ts'i. Texe yo ró xi'ts'i, ra zädä yo, 'ma ra zädä c'o pa, eñe c'e anxe.

²¹ C'o nte mi te'beji ro mbedye e Zacarías. Mi sÿji 'na pje c'o vi tsja e Zacarías, na ngue vi mezhe a mbo cja c'e templo.

²² Nuc'ua e Zacarías 'ma mü o mbedye, dya cja mi sö ro zopjüji. Mi jizhitjo co o dyë, na ngue ya mi ngone. O mbãrã c'ua c'o nte, pje c'o vi jñanda e Zacarías a mbo cja c'e templo.

²³ O cjogü c'ua c'o pa c'o mi toca e Zacarías o tsja o bëpji de mböcjimi. Cjanu o ma c'ua o ngumü.

²⁴ Nuc'ua 'ma mü o cjogü c'o pa, o ndunte c'ua e Elisabet c'ü nu su. O tsot'ü c'ua tsi'ch'a zana cja nu ngumü, o mama:

²⁵ —Mi bëzhgö ín tse cja yo nte, na ngue dya mi muxt'igö. Pero me na jo va s'iyazügö dya Mizhocjimi c'ín Jmugöji, ngue c'ua dya cja rá bëzhgö ín tse.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶ O mezhe c'ua 'ñanto zana, Mizhocjimi o xipji c'e anxe Gabriel o ma cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret c'ü tsja a Galilea.

²⁷ O ma zopjü 'naja xunt'i c'ü cja mi xunt'itjo. C'e xunt'i ya mi ñavi 'na bëzo ro chjüntüvi. C'e bëzo, mi chjü e José c'ü. Mi mboxbëche cja e David. C'e xunt'i, mi chjü e María.

²⁸ O cjogü c'ua c'e anxe nu ja mi bübü c'e xunt'i, o xipji:

—Cjimi, süngü. Me s'iyats'ü Mizhocjimi, y bübü co nu'tsc'e. Xenda ra intsjimits'ü que na ngue texe yo 'ñaja ndixü, eñe c'e anxe.

²⁹ Nuc'ua e María 'ma mü o jñanda c'e anxe 'ñe 'ma mü o dyärä c'o jña c'o o mama, go zü c'ua o mü'bü, dya mi pârã pje mi ne ro mama c'o jña.

³⁰ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e María, dya rí sü. Mizhocjimi me s'iyats'ü.

³¹ Nudya rí ndunte rí mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tjü e Jesús.

³² Nuc'ü, ra mbëzhi na nojo c'ü, na ngueje ngue o T'i Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji ra 'ñeme c'ü nu T'i ra manda c'ua ja mi manda e David c'ü nu mboxpale.

³³ Ra tsja jmu cja yo o mboxbëche e Jacob, ra manda para siempre.

³⁴ O ndünrü c'ua e María o xipji c'e anxe:

—¿Ja rgá sö ra zädä yo? Dya be rí juntabe o bëzo.

³⁵ O ndünrü c'ua c'e anxe o xipji:

—Ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ra ëjë co texe o poder, ra 'ñe dya c'ü rí chuns'ü 'na

ts'it'i. Nguec'ua c'e ts'it'i c'ü rí 'ñeje, ngueje o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, dya ra tsja na s'o, eñe c'e anxe.

³⁶ O sido o ña c'e anxe o xipji e María:

—Tsjijñi c'ü o tsjapü Mizhocjimi e Elisabet c'ü in prima. Zö ya male, pero ya xo ndunte dya c'ü. Mi xiji c'ü dya mi muxt'i, pero ya zö 'ñanto zana ndeze 'ma mü o ndunte.

³⁷ Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe, eñe c'e anxe.

³⁸ O mama c'ua e María:

—Rí bünc'ö dispuesto ra tsjacö Mizhocjimi c'ua ja nzi gui mangue. Na ngue ín Jmugö c'ü; nutscö ngue o mbëpjizü.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e anxe.

María visita a Elisabet

³⁹ Nuc'ua cjanu o ma c'ua e María o zät'ä cja 'na jñiñi c'ü tsja a Judea, c'ü ma jä'ä cja t'eje.

⁴⁰ Nuc'ua 'ma o zät'ä cja o ngumü e Zacarías, o zenguete e María, cjanu o cjogü a mbo.

⁴¹ 'Ma mü o dyärä e Elisabet mi zenguete e María, c'e ts'it'i c'ü mi tũ e Elisabet o 'ñõmü a mbeme. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi me co 'ñünbü o mü'bü e Elisabet.

⁴² Nguec'ua va mapjü na jens'e, o mama:

—Xenda go intsjimits'ü Mizhocjimi que na ngue texe yo 'ñaja ndixü. Me xo ra intsjimi c'e ts'it'i c'ü in tũgue.

⁴³ Va ëcje va 'ñe zenguazü, maco ngue o nanats'ügue c'ü ín Jmugö. ¿Ja va zocü Mizhocjimi i 'ñe zenguazügö?

⁴⁴ 'Ma nzi rvá ärägö 'ma mi zenguete, ixco 'ñõmü ín pjeme c'e ts'it'i, na ngue me co mäjä.

45 Nu'tsc'e i creó c'o o xi'ts'i Mizhocjimi. Ngue c'ü rguí mäjägue. Na ngue ra zädä c'ua ja nzi va mama, eñe e Elisabet.

46 O mama c'ua e María:

Me na nojo Mizhocjimi, rí unügö 'na pöjö co texe ín mü'bü.

47 Me rí mähägö Mizhocjimi c'ü ra 'ñevguegö libre cja c'o na s'o.

48 Zö me ni muvi c'ü ín Jmugö, zö dya pje ni muvizügö, pero me go s'iyazgö. Ndeze nudya, texe c'o ra ngärã c'o cjë c'o va ëjë, ra mamaji o tsjacü Mizhocjimi rá mäcjö.

49 Na ngue o tsjacü c'o me na nojo. Angueze sö ra tsja texe; ojtjo xe 'naja c'ü ri chjëntjui c'ü. Me na sjü, 'ñe me na jo c'ü.

50 Ndeze 'ma o mbürü o ngärã yo nte, Mizhocjimi juentse c'o sũ angueze.

51 Mizhocjimi cja'a yo me na nojo, na ngue me na zëzhi.

C'o me cjäpü na nojo ga nguijñi o mü'bü, Mizhocjimi cjäpü dya ni muvi c'o.

52 Yo manda c'o me cjäpü na nojo, Mizhocjimi pjongü c'o, ngue c'ua dya cja pje ra mbëzhiji. C'o dya cjäpü na nojo, cjäpüji c'ü rguí muvi c'o.

53 C'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, ch'unüji c'o na jo, dya cja pje ra bëzhiji.

C'o cjiñi dya pje bëzhiji, Mizhocjimi cjäpüji ra bëzhiji texe.

54-55 Yo nte a Israel yo ma't'ü Mizhocjimi, me pjös'üji yo.

Mizhocjimi me juentse yo, na ngue sido mbeñe c'ua ja va mama va xipji e Abraham c'ü ín mboxpalegöji, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o bëche ro

juentseji, dya ro jyëziji, eñe e María va xipji e Elisabet.

⁵⁶ O mezhe jñi zana e María mi bübüvi e Elisabet. Nuc'ua cjanu o ma c'ua o ngümü.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Nuc'ua o zädä c'e pa c'ü ro zö'dyë e Elisabet. O ñeje 'na ts'it'i.

⁵⁸ C'o mi chängümüji e Elisabet ñe c'o o dyoji 'ma mü o dyäräji Mizhocjimi vi juentse na puncjü e Elisabet vi unü 'na ts'it'i, o mäji c'ua na puncjü co angueze.

⁵⁹ 'Ma o zö chjün, o ëjë c'ua c'o ro circuncidao c'e ts'it'i. Xo ëjë c'o o dyoji e Elisabet. Mi ne ro jñusp'üji e Zacarías c'e ts'it'i, na ngue mi ngueje o tjü c'ü nu tata.

⁶⁰ O ndünrü c'ua e Elisabet c'ü nu nana c'e ts'it'i o mama:

—Iyö. Rguí chjü e Juan.

⁶¹ O mama c'ua c'o o dyoji e Elisabet:

—¿Jenga rí jñusp'ü a cjanu? Maco dya cjó bübü c'ü ni chjü Juan yo ín dyoji, eñe c'o o dyoji e Elisabet.

⁶² Cjanu o tsjaji seña co o dyëji va dyönüji e Zacarías pje ma tjü mi ne ro jñusp'ü c'ü o ts'it'i.

⁶³ Nuc'ua e Zacarías xo o tsja c'ua seña va dyörü pje rví dyopjü. Cjanu o dyopjü c'ua: “Rguí chjü e Juan”, eñe va dyopjü. Me co nguiñiji c'ua texeji cjanu o mamaji:

—Pãrã, ¿jenga o jñusp'üvi a cjanu?, mi eñeji.

⁶⁴ 'Nango ña c'ua e Zacarías o unü 'na pöjö Mizhocjimi.

⁶⁵ Nuc'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea c'o jārā cja t'eje, me mi sūji me mi mamaji c'o me ma nojo c'o vi zādā.

⁶⁶ C'o nte c'o mi ärā, mi cijñiji o mü'büji mi mamaji:

—Pārā, ¿pje ra mbēzhi c'e ts'it'i?, eñeji.

Na ngue mi unüji ngüenda mi bübüvi Mizhocjimi c'e ts'it'i.

El canto de Zacarías

⁶⁷ O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Zacarías o ña c'o o unü Mizhocjimi ro mama:

⁶⁸ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Na ngue o ëjë ra 'ñe mböxcöji nutscöji o ntezgöji, ra 'ñevgüegöji libre.

⁶⁹ Mizhocjimi o xipji o ëjë 'na c'ü me na zēzhi ra 'ñevgüegöji libre.

Nuc'ü, je ri mboxbēche cja e David c'ü mi pēpi Mizhocjimi.

⁷⁰ Ngue c'ü o mama c'o o profeta Mizhocjimi c'o mi cārā mi jinguā. Na ngue Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o zopjüji c'o nte.

⁷¹ O mamaji c'ü ra salvazüji Mizhocjimi cja o dyē c'o rí üji c'o nugüji na ü.

⁷² O mamaji c'ü ra mbeñe Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra s'iyazüji c'ua ja nzi va s'iya c'o ín mboxpaleji.

⁷³ Ngue c'e jña c'ü o mamatsjē na cjuana Mizhocjimi va xipji e Abraham c'ü ín mboxpaleji.

⁷⁴ O mama Mizhocjimi c'ü ra salvazüji cja o dyē c'o nugüji na ü, ngue c'ua dya rá sūji rga ma't'üji c'ü.

75 Y ngue c'ua rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo, texe yo pa yo rí cārãji cja ne xoñijõmü.

76 Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ngue o profetats'ü Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e.

Rí ot'ügue a xo'ñi cja c'ü ín Jmugöji, ngue c'ua 'ma ra ëjë angueze, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyätãji c'ü.

77 Nu'tsc'e rí zopjügue yo nte, ngue c'ua ra mbãrãji ja rgá sô ra salvaji ra perdonaoji c'o na s'o, ngue c'ua ra tsjapüji o nte Mizhocjimi.

78 Na ngueje me s'iyazüji Mizhocjimi me juentsqueji. O xipji o ëjë c'ü ixmi bübüvi a jens'e, ra 'ñe dyacüji jya's'ü cja ín mün'c'öji.

79 Nutscöji rí nteji rí nzhodüji cja bëxõmü. C'o dya ra nzhogü o mü'bü, ra ma sufreji 'ma ra ndüji. Pero nu c'ü ra ëjë, ra dyacüji jya's'ü cja ín mü'büji.

Y ra jítscöji c'e 'ñiji ja rgá sô ra mäjã ín mün'c'öji, dya cja pje rá mbeñeji, eñe e Zacarías.

80 C'e ts'it'i c'ü mi chjũ Juan, go nocü c'ua. Xo go nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Mi bübü cja majyadü hasta 'ma cja mü o zädã c'e pa 'ma o mbürü o zopjü c'o nu menzumüji a Israel.

2

Nacimiento de Jesús

¹ C'o pa c'o, e César Augusto mi manda cja c'o país. O manda o tsjaji 'na censo ngue c'ua ro mbãrã ja nzi o nte c'o mi cārã texe c'o país nu ja mi manda.

² C'e censo c'ü ot'ü o dyät'ãji, o tsjaji 'ma mi gobernador e Cirenio a Siria.

³ Nguec'ua texe c'o nte mi jyodü ro möji nu ja mi menzumüji, je ro ma jñu's'üji o tjüji.

⁴⁻⁵ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e José. Mi bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. Ya mi ñavi ro chjüntüvi e María. Nuc'ua e José o mëvi e María a ma a Belén c'ü tsja a Judea nu ja mi menzumü e David mi jinguã. Je mëvi nu, na ngue e José mi mboxbëche cja e David. O mëvi ro ma jñu's'üvi o tjüvi. 'Ma mü o mëvi, ya mi ndunte e María.

⁶ Nuc'ua 'ma mi bübüvi a Belén, o zädä c'e pa 'ma ro zö'dyë.

⁷ O mus'ü c'ua c'ü nu ts'it'i c'ü ot'ü. Cjanu o mbös'ü o bitu, cjanu o ngöbü c'ua nu ja mi ñönü o burru 'ñe o nzhünü. Na ngue dya cja mi jyadü cja c'e mesón nu ja mi oxü c'o nte.

Los ángeles y los pastores

⁸ Mi bëxtjo cja c'e jñiñi a Belén, mi cãrã o mbörü cja batjü, mi pjörüji c'o o ndënchjürüji 'ma xömü.

⁹ 'Nango zät'ä c'ua 'na o anxe Mizhocjimi nu ja mi cãrã c'o mbörü. Y nu c'ü o jya's'ü Mizhocjimi me go juëns'i nu ja mi cãrãji. Me co pizhiji c'ua.

¹⁰ Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o mbörü:

—Dya rí sūji. Dyäräji, rá xi'tsc'öji yo me na jo yo me rguí mäcjeji. Me xo ra mäjä yo nte texe cja ne xoñijömü.

¹¹ Na ngue nudya o jmus'ü 'na ts'it'i cja c'e jñiñi nu ja mi menzumü e David. Ngueje e Cristo c'ü ín Jmuji. Nuc'ü, ra 'ñempc'ejí libre c'ü.

¹² Nujnu ngue nu rguí pãrãgueji nu. Rí chöt'üji c'e ts'it'i c'ü ri bös'ü o bitu. Rí chöt'üji ri orü nu ja ñönü o burru, eñe c'e anxe.

13 'Nango 'ñetse c'ua cja c'e anxe na puncjü c'o o anxe Mizhocjimi, mi unüji 'na pöjö Mizhocjimi mi mamaji:

14 Rí unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi a jens'e c'ü me na nojo. Na ngue me go ne go mbös'ü yo nte, ngue c'ua ra mäjä o mü'büji, dya cja ra mbeñeji c'o na s'o, eñe c'o anxe.

15 Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o anxe o möji a jens'e nu ja vi 'ñeji. Nuc'ua cjanu o pötü va mama c'ua c'o mbörü:

—Möjö a Belén, rá ma nuji nujyo ya zädä yo o xitsiji c'o o anxe Mizhocjimi, eñeji.

16 Nuc'ua ixco möji dya c'ua na niji, o ma chöt'üji e María 'ñe e José 'ñe c'e ts'it'i. C'e ts'it'i je mi orü nu ja mi ñõnü o burru 'ñe o nzhünü.

17 Nuc'ua c'o mbörü, 'ma o jñandaji c'e ts'it'i, o zopjüji texe c'o mi cārā nu, o xipjiji c'o vi dyäräji pje ro mbēzhi c'e ts'it'i.

18 C'o o dyärä, o nguiñiji: “Pärä, ¿ja rga cja yo?”, eñeji.

19 Pero e María o mbē's'i texe c'o jña. Mi sido mi cijñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o, dya go jyombeñe.

20 O nzhogü c'ua c'o mbörü, mi mamaji me na nojo Mizhocjimi. Y mi unüji 'na pöjö na ngue texe c'o vi dyäräji 'ñe c'o vi jñandaji. Na ngue ya vi zädä c'ua ja nzi va xipji c'e anxe anguezeji.

El niño Jesús es presentado en el templo

21 'Ma o zö chjün ngue c'ua ro circuncidaoji c'e ts'it'i, o jñusp'üji o tjü e Jesús, c'ua ja nzi va mama c'e anxe ante c'ü ro ndunte e María.

22 Nuc'ua o zäs'ä c'o pa c'o o jogü e María c'ua ja ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. E José e María o mëvi a Jerusalén o zidyivi c'e ts'it'i c'ü mi ngue e Jesús, ngue c'ua ro presentaovi a jmi Mizhocjimi.

23 O tsjavi a cjanu, na ngue c'ü o ley Mizhocjimi mama a cjava: “Texe c'o ts'it'i c'o ot'ü rí 'ñecjeji, rí xöcügueji ra mbëpji Mizhocjimi”, eñe.

24 Xo o ma unüvi c'o ro mbäsp'äji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama cja c'ü o ley Mizhocjimi: “Rí unüji yeje vilo Mizhocjimi. O 'ma jiyö, yeje mbaro”, eñe.

25 Mi bübü 'na bëzo a Jerusalén c'ü mi chjü e Simeón. Mi cja na jo, y mi sū Mizhocjimi. Mi te'be c'e pa 'ma ro 'ñeme libre Mizhocjimi c'o nu menzumüji a Israel, ro unüji c'ü rví mäji. Mi ätä o Espíritu Mizhocjimi c'ü me mi 'ñünbü o mü'bü.

26 O Espíritu Mizhocjimi ya vi tsjapü ro mbärä e Simeón c'ü dya ro ndü hasta 'ma cja ro jñanda nu c'ü vi juajnü Mizhocjimi ro 'ñe salva c'o nte.

27 'Na nu pa, o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Simeón o ma cja c'e templo. Ngue c'e pa 'ma xo ma'a nu e José 'ñe e María o zidyivi c'e ts'it'i o ma presentaovi c'ua ja nzi ma mama c'e ley.

28 Nguec'ua 'ma o cjogü e José 'ñe e María, o tsja c'ua e Simeón o ndës'i e Jesús, o unü 'na pöjö Mizhocjimi o mama:

29 Nu'tsc'e mi Jmuts'ügö; nutscö in mbëpjizü. Jyëzgue rá tügö, rá ma söyagö cja in jmigue. Na ngue ya zädä c'ua ja nzi vi xitsi.

30 Ya ró jandagö dya, nu i xipji o ëjë ra 'ñe 'ñevgueöjme libre.

31 Nujnu, ya i mbeñe i juajnü ra salva yo nte texe cja ne xoñijõmü.

32 Nujnu, ra unü jya's'ü cja o mü'bü yo dya menzumü a Israel ngue c'ua ra mbã'c'ãji. Xo ñe yo menzumü a Israel yo vi juajnügue, ra mbãrãji c'ü me na nots'ügue, eñe e Simeón va unü 'na pøjö Mizhocjimi.

33 E José ñe e María me go nguijñivi c'o vi mama e Simeón ja rvá cja c'e ts'it'i.

34-35 Nuc'ua e Simeón cjanu o dyötpüvi Mizhocjimi. Cjanu o xipji e María c'ü nu nana e Jesús:

—Dyärä c'ü rá xi'ts'i. Mizhocjimi o xipji o ëjẽ ne ts'it'i ngue c'ua 'ma ya ra nocü, ra ñetse yo nte ja ga nguijñi o mü'büji. Yo ín menzumögöji a Israel, na puncjü c'o dya ra dyätpä o jña nu, nguec'ua dya ra salvaji. Y xo na puncjü c'o ra dyätpä o jña, nguec'ua ra salvaji. Me ra nu'uji na ü nu. Nguec'ua xo ñetsc'e me ra sufre ín mü'bügue nza cja 'ma cjó c'o ri tjocüts'ü 'na tjedyi, eñe e Simeón.

36 Mi bübü 'na ndixü c'ü mi 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Nuc'ü, mi chjü e Ana. Mi ngue o xunt'i e Fanuel, mi mboxbëche cja e Aser. Angueze ya mi male. Ts'i vi ndü c'ü nu xïra, vi mimivi sietetjo cjë.

37 Y ndeze 'ma o ndü c'ü nu xïra, ya vi mezhe ochenta y cuatro cjë. Mi bübü cja c'e templo, dya mi c'ueñe nu. Mi ötü Mizhocjimi zö xõmü zö ndempa. Y mi mbempje.

38 Ma xe mi bübü nu e José ñe e María ñe e Jesús, o ëjẽ c'ua e Ana o unü 'na pøjö Mizhocjimi. Nuc'ua o mbürü e Ana o xipji c'o nte pje ro mbëzhi c'e ts'it'i.

Na ngue mi cãrã a Jerusalén c'o mi te'be ro ëjë 'naja c'ü ro 'ñeme libre anguezeji.

El regreso a Nazaret

³⁹ Nuc'ua e José 'ñe e María, 'ma ya vi tsjavi texe c'ua ja nzi ga mama c'ü o ley Mizhocjimi, cjanu o nzhogü o mëvi a Nazaret c'ü mi ngue o jñiñivi c'ü tsja a Galilea.

⁴⁰ C'e ts'it'i o nocü mi te na zëzhi. Y mi cijjñi na jo o ñi, y mi pãrã na jo Mizhocjimi. Mizhocjimi mi bübü co angueze.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Tsjë'ma tsjë'ma mi pjongüji a Jerusalén c'e mbaxcua c'ü mi chjü Pascua. Nguec'ua 'ma mi sädã c'e mbaxcua, e José 'ñe e María mi pëvi nu.

⁴² 'Ma ya mi pë's'i e Jesús doce cjë, e José 'ñe e María o zidyivi e Jesús o möji a Jerusalén cja c'e mbaxcua. Na ngue tsjë'ma mi pëvi nu.

⁴³ 'Ma mü o cjogü c'e mbaxcua, e José 'ñe e María o mbedyevi a Jerusalén ro möji c'o 'ñaja nte c'o vi 'ñeje a Galilea. Dya mbãrãvi cjo vi nguejme e Jesús a Jerusalén.

⁴⁴ Mi pëzhivi e Jesús ma dyoji c'o nte. Nguec'ua o nzhodüji 'napa cja 'ñiji. Nuc'ua cjanu o jyodüvi e Jesús cja c'o o dyoji, 'ñe cja c'o nu menzumüji c'o mi pãrãji.

⁴⁵ Pero dya go chöt'üvi. Nguec'ua o nzhogüvi c'ua o mëvi na yeje a Jerusalén o ma jyodüvi.

⁴⁶ Nuc'ua 'ma o zö jñipa ndeze 'ma o mbedyevi a Jerusalén, o chöt'üvi e Jesús a mbo cja c'e templo. Ma jü a nde cja c'o xöpüte c'o mi jizhi o ley Mizhocjimi. E Jesús mi ärä c'o mi mamaji, y mi cjapüji o t'önü c'o.

47 C'o xöpüte xo mi cjäpüji t'önü e Jesús. O unüji ngüenda e Jesús me mi pë's'i na puncjü o pjeñe, me ma jo va ndünrü. Nguec'ua va nguiññiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü pãrã nu? Maco cja ts'it'i nu, eñeji.

48 Nuc'ua e José 'ñe e María 'ma mü o jñandavi e Jesús ma jü a nde cja c'o xöpüte, me go nguiññivi. Cjanu o mama c'ua e María:

—Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ¿jenga i tsjacübe a cjanu? Nin tatague 'ñetscö me rí sufregöbe rgá jonc'ügöbe.

49 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dya ni jyodü rí jyongüvi. ¿Cjo dya in pãrãvi ni jyodü rá bübü cja o ngumü c'ü mi Tata, rá cjägö c'o o bëpji?, eñe.

50 Anguezevi dya mi pãrãvi pje mi ne ro mama c'o jña c'o vi xipjivi.

51 Nuc'ua e Jesús o mbedye a Jerusalén co e José 'ñe e María, o möji a Nazaret. Na ngue e Jesús mi ätä c'ü o tata 'ñe c'ü o nana. C'o jña c'o vi mama e Jesús, o mbeñe e María cja o mü'bü pje mi ne ro mama.

52 E Jesús o nocü na jo, y mi cjiñi na jo o ñi. Nguec'ua Mizhocjimi mi bübü co angueze, y me mi mäpä c'ü. Xo 'ñe yo nte, me xo mi mäpäji c'ü.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

1 O mezhe c'ua ja nzi cjë, mi emperador e Tiberio César. Ya mi quince cjë c'ü mi emperador. Mi gobernador e Poncio Pilato a Judea. E Herodes mi gobernador a Galilea. E Felipe mi gobernador a Iturea 'ñe a Traconite. E Lisantias mi gobernador a Abilinia.

² E Anás 'ñe e Caifás mi mero ndamböcjimi c'o. C'o pa c'o, e Juan c'ü nu t'i e Zacarías mi bübü cja majyadü. 'Na nu pa, Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Juan o mbürü o zopjü c'o nte.

³ Nguec'ua mi nzhodü bēxtjo cja c'e ndare a Jordán, mi xipji c'o nte ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi ro jyëziji c'o na s'o, 'ñe ro ji'iji. Nu'ma, ro perdonao 'ma Mizhocjimi c'o na s'o c'o mi cjai.

⁴ Mi jinguã c'e profeta Isaías o dyopjü 'na libro. O dyopjü c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü. Na ngue ya ngue ra ē c'ü ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e.

⁵ 'Ma ra ējē 'na c'ü manda, rí parejaogöji o 'ñiji, y rí nderesaoji c'o 'ñiji c'o mogü. Je xo rga cjatsc'eji nu, rí jyëziji c'e 'ñiji c'ü na s'o c'o in tēpiji.

⁶ Na ngue ra ējē nu c'ü o juajnü Mizhocjimi ra salva yo nte texe cja ne xoñijōmü”, ro 'ñeñe c'e nte. Je ga cjanu va mama e Isaías c'ü ro mama c'e nte. Nguec'ua 'ma o mbürü e Juan o zopjü c'o nte, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Isaías.

⁷ Na puncjü o nte c'o mi pedye cja c'o o jñiñiji mi pöji cja e Juan ngue c'ua ro jiji cja c'e ndare. Nguec'ua o mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'eji o c'ijmi yo sū ga c'ueñe 'ma tjē o batjü. In sūji ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufregueji, nguec'ua va ēgueji va 'ñe jigueji.

⁸ Pero 'ma na cjuana o nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra jñetse ya nzhogü in mü'büji. In pēzhgueji ra recibidots'üji

Mizhocjimi, na ngue o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngue me na zézhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

⁹ Nza cjatsc'eji za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'ü, na ngue ya ra dyocüji. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya bübü ra dyéziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja'c'üji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹⁰ C'o nte mi önüji mi mamaji:

—¿Pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjaime 'ma, ngue c'ua dya ra tsjacüjme Mizhocjimi rá ma sufrejme?

¹¹ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Nu c'ü cãjã yeje pajna, ra unü 'na pajna c'ü dya cãjã. Nu c'ü pë's'i pje ra zi, ra unü c'ü dya pë's'i, eñe e Juan.

¹² Xo ëjë ja nzi c'o mi cobra o ndüvajma, o ëji ro 'ñe ji'iji. O xipjiji e Juan:

—Xöpüte, ¿pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjaöjme?

¹³ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Rí cobraji ja c'o nzi ga mama c'o ley; dya rí jñu's'üji rguí cobraji.

¹⁴ Xo o tsja t'önü c'o tropa o mamaji:

—Nuzgöjme, ¿pje xo ni jyodü rá cjaöjme?

O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü 'ma in pizhiji yo nte, o in pezheji o bëchjine ngue c'ua ra ch'a'c'üji o merio. Pero dya cja rí tsjaji a cjanu. Rí mäji co c'o in rayaji c'o cjõ'tc'üji.

¹⁵ C'o nte me mi cijjñiji e Juan, cjo mi ngue Cristo c'ü mi te'beji ro ëjë.

16 O mama c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü o mbëpji c'o o cjava c'ü nu lamu, xäpcäji o correa cja o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö ni pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va êtjo. Na ngue me na nojo na puncjü angueze; nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va êtjo, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, ra dya'c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma jiyö, ra dya'c'üji rí ma sufreji cja sivi.

17 Xe go sido go ña e Juan o xipjiji:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va êtjo. Ya бүбү angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya бүбү ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

18 Nujyo, ngue yo o mama e Juan va xipji c'o nte ja rva cja e Cristo. Y na puncjü o jña c'o xe go xipjiji.

19 C'e gobernador Herodes vi mimivi e Herodías c'ü nu su e Felipe. E Felipe mi ngue c'ü nu cjuarma e Herodes. Y mi cja c'o na s'o e Herodes. Nguéc'ua e Juan va huëñch'i e Herodes mi xipji c'ü dya jo c'o mi cja.

20 Nuc'ua e Herodes go tsja c'ua mas c'o na s'o, go manda o ma pant'aji a pjörü e Juan.

El bautismo de Jesús

21 'Ma mi jichi e Juan c'o nte cja c'e ndare a Jordán, xo ji'i e Jesús. E Jesús 'ma o nguarü o ji'i, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi. 'Ma ma ötü Mizhocjimi, go xogü a jens'e c'ua.

22 Y o zöbü o Espíritu Mizhocjimi c'ü mi nza cja 'na mbaro, o ëjë o 'ñe ndägä a xes'e e Jesús. O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Los antepasados de Jesucristo

23 E Jesús ya mi pë's'i treinta cjë 'ma mü o mbürü o zopjü c'o nte. C'o nte mi mamaji e Jesús mi ngueje nu t'i e José. E José mi t'i cja e Elí.

24 E Elí mi t'i cja e Matat. E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Jana. E Jana mi t'i cja e José.

25 E José mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Amós. E Amós mi t'i cja e Nahum. E Nahum mi t'i cja e Eslí. E Eslí mi t'i cja e Nagai.

26 E Nagai mi t'i cja e Maat. E Maat mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Semei. E Semei mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Judá.

27 E Judá mi t'i cja e Joana. E Joana mi t'i cja e Resa. E Resa mi t'i cja e Zorobabel. E Zorobabel mi t'i cja e Salatiel. E Salatiel mi t'i cja e Neri.

28 E Neri mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Adi. E Adi mi t'i cja e Cosam. E Cosam mi t'i cja e Elmodam. E Elmodam mi t'i cja e Er.

29 E Er mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Eliezer. E Eliezer mi t'i cja e Jorim. E Jorim mi t'i cja e Matat.

30 E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Simeón. E Simeón mi t'i cja e Judá. E Judá mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Jonán. E Jonán mi t'i cja e Eliaquim.

³¹ E Eliaquim mi t'i cja e Melea. E Melea mi t'i cja e Mainán. E Mainán mi t'i cja e Matata. E Matata mi t'i cja e Natán.

³² E Natán mi t'i cja e David. E David mi t'i cja e Isaí. E Isaí mi t'i cja e Obed. E Obed mi t'i cja e Booz. E Booz mi t'i cja e Salmón. E Salmón mi t'i cja e Naasón.

³³ E Naasón mi t'i cja e Aminadab. E Aminadab mi t'i cja e Aram. E Aram mi t'i cja e Esrom. E Esrom mi t'i cja e Fares. E Fares mi t'i cja e Judá.

³⁴ E Judá mi t'i cja e Jacob. E Jacob mi t'i cja e Isaac. E Isaac mi t'i cja e Abraham. E Abraham mi t'i cja e Taré. E Taré mi t'i cja e Nacor.

³⁵ E Nacor mi t'i cja e Serug. E Serug mi t'i cja e Ragau. E Ragau mi t'i cja e Peleg. E Peleg mi t'i cja e Heber. E Heber mi t'i cja e Sala.

³⁶ E Sala mi t'i cja e Cainán. E Cainán mi t'i cja e Arfaxad. E Arfaxad mi t'i cja e Sem. E Sem mi t'i cja e Noé. E Noé mi t'i cja e Lamec.

³⁷ E Lamec mi t'i cja e Matusalén. E Matusalén mi t'i cja e Enoc. E Enoc mi t'i cja e Jared. E Jared mi t'i cja e Mahalaleel. E Mahalaleel mi t'i cja e Cainán.

³⁸ E Cainán mi t'i cja e Enós. E Enós mi t'i cja e Set. E Set mi t'i cja e Adán. E Adán mi t'i cja Mizhocjimi na ngue o dyät'ä Mizhocjimi c'ü.

4

Tentación de Jesús

¹ O Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Jesús o mbedye cja c'e ndare a Jordán, o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Na ngue mi ätä o Espíritu Mizhocjimi.

² O mezhe nu cuarenta pa. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo, mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. C'o cuarenta pa, dya pje zi e Jesús. 'Ma ya vi cjogü c'o pa c'o, o zant'a c'ua e Jesús.

³ Nuc'ua e Satanás nu c'ü dya jo, o xipji e Jesús:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigue yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi. Na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi rga minc'öjme. C'ü xenda ni jyodü, ngue c'ü rá c'ajme texe ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo o zidi e Jesús cja 'na t'eje c'ü ma ndã'ã. O mezhe 'na ndajme o jíchi texe yo jñiñi cja ne xoñijömmü.

⁶ Nuc'ua c'ü dya jo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo in jandague. Xo rá da'c'ü texe yo me ni muvi yo bübü cja yo jñiñi. Texe yo, ya ch'acügö yo. Ra sö rá unü c'ü rí ne rá unü.

⁷ Nu 'ma rí ndüñijömmü rí matcügö, rí tsjapü in tsjacje texe yo.

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Satanás, dya rá ma'tc'ö. Na ngue ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömmüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue in Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü.

⁹ Xo tsja c'ü dya jo o zidi e Jesús a ma a Jerusalén, o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. O xipji c'ua:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí dacügue dya a ma a jömmü.

¹⁰ Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngue ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra xipji c'o o anxe rguí 'ñeji a jens'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹¹ Ra 'ñe penhc'iji ngue c'ua dya ra s'onnc'ü in cua 'ma rí sos'ü cja ndojo, eñe c'ü ya t'opjü.

Ngue c'ua rí dacügue ndezgua hasta jömü, eñe c'ü dya jo.

¹² Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá søjme o jña Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji, enzgøjme. Nguéc'ua dya rá dacü a ma a jömü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

¹³ Nuc'ua c'ü dya jo, dya mi pãrã pje xe ro xipji e Jesús para ro tsja c'o na s'o, nguéc'ua va c'ueñe ja nzi pa, cja ro nzhogü na yeje pje xe ro 'ñe xipji.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma a Galilea. Mi bübüvi texe c'ü o poder o Espíritu Mizhocjimi. Nguéc'ua texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea, o mbürü o mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

¹⁵ Mi cja e Jesús mi jíchiji cja c'o o nintsjimiji. Texeji mi mamaji:

—Ne bëzo bübüvi Mizhocjimi.

Jesús en Nazaret

¹⁶ O ma c'ua e Jesús a Nazaret nu ja mi men-zumü. Nuc'ua c'e pa c'ü mi söyaji, o cjogü a mbo cja c'e nintsjimi ja c'o nzi ma cja c'ü o tjürü. Cjanu o mimi nu. Cjanu o böbü c'ua ro xörü.

17 Cjanu o ch'unü c'ua c'e libro c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta. Cjanu o xücü c'e libro c'ü mi 'mans'a, o chöt'ü nu ja mi t'opjü a cjava:

18 O Espíritu Mizhocjimi bübü co nutscö, na ngue o juancügö.

O juancügö rá zopjü c'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, rá xipjiji jña c'o rguí mäji.

O juancügö rá cjavü ra mäjä c'o me nzhumü o mü'bü.

O juancügö rá zopjü yo nte yo dya libre, rá xipjiji ja rgá sô ra 'ñemeji libre.

C'o ndëzhö, rá cjavü ra jñandaji.

C'o me sufre, rá emeji libre.

19 O juancügö rá xipji yo nte c'ü ya zädä c'o pa c'o o juajnü Mizhocjimi ra salvaji.

20 Cjanu o mbans'a c'ua c'e libro, cjanu o unü c'ü mi pëpji cja nintsjimi. Cjanu o mimi c'ua ro jíchi c'o nte. Texe c'o mi cãrã cja c'e nintsjimi me mi cjinch'iji angueze, mi te'beji pje pjëzhi c'o ro mama.

21 Nuc'ua cjanu o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu o jña Mizhocjimi nu cja ró xörügö, ya zädä dya a ndetsc'ëji nu, eñe.

22 C'o nte, me co nguijñiji y me go mamaji:

—Me na jo yo jña yo mama nu, pero ¿ja ga mbãrã nu? Maco ngue nu t'i e José c'ü mi ngue ín menzumügöji.

23 O mama e Jesús o xipjiji:

—In pãrãji c'e jña c'ü rí mangöji: “Nu'tsc'e médico, rí dyät'ätsjë ante c'ü rí dyät'ä c'o 'ñaja.” Pe ngue c'ü in cjijñiji dya, cja in mü'büji. Pe xo in ne rí xitscöji a cjava: “Ró äräjme i tsjague c'o me na

nojo a Capernaum, maco dya in cjague yo cja in jñiñigöji”, rí ñenzgöji.

24 O sido o ña e Jesús o mama:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, c'o na cjuana. Yo nte, dya respetaoji 'na profeta 'ma ngue nu menzumütsjêji.

25 Dyäräji na jo c'ü xo rá xi'tsc'öji. Ya in pāräji ja ma cja mi jinguã 'ma mi bübü e Elías. O mezhe jñi cjê nde c'ü dya go 'ñeje o dyebe, nguec'ua mi bübü 'na tjijmi texe cja c'o jñiñi. C'o pa c'o, mi cãrã va a Israel na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra.

26 Pero dya ngue anguezeji c'o o xipji Mizhocjimi e Elías ro 'ñe mbös'ü. O xipji o ma a Sarepta c'ü bëxtjo jãrã a Sidón, o ma mbös'ü 'na ndixü nu c'ü vi ndü nu xïra, maco dya mi menzumü a Israel.

27 C'o cjê c'o mi bübü e Elías, mi cãrã va a Israel na puncjü c'o mi sö c'e ngueme c'ü xiji o lepra. Pero dya cjó jogü ne ri 'naja anguezeji. Nguextjo e Naamán c'ü mi menzumü a Siria c'ü o jogü.

28 Nuc'ua c'o mi cãrã cja c'e nintsjimi, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o, me co sjëyaji c'ua na puncjü.

29 Go bøbüji c'ua, cjanu o pjongüji e Jesús cja c'ü o jñiñiji, o zidyiji cja c'e dyä'ã nu ja mi jäs'ã c'e jñiñi. O zidyiji ro ma pa'maji a jömü.

30 Pero e Jesús o cjogütjo a nde anguezeji, o ma c'ua.

Un hombre que tenía un espíritu malo

31 Nuc'ua e Jesús o zöbü o ma c'ua a Capernaum c'ü mi ngue 'na jñiñi a Galilea. Chjüma chjüma c'o pa c'o mi söyaji, mi jíchi c'o nte cja c'e nintsjimi.

32 C'o nte me mi sñji mi cjijñiji:

—Nunca rí äräji a cjanu. Je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o xitsiji nu, eñeji.

³³ Cja c'e nintsjimi, mi bübü 'na bëzo c'ü vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, c'ü o tsjapü o mapjü c'ua na jens'e c'e bëzo.

³⁴ O mama:

—Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pè'sc'ü rí ñu co nuzgøjme? ¿Cjo vi 'ñeje rí tsjacü rá ma sufregøjme? Nutscö rí pã'c'ã. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

³⁵ E Jesús o huënch'i c'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

Nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e bëzo a nde c'o nte c'o mi cãrã. O mbedye c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo y dya pje tsjapü.

³⁶ Me co nguiñi c'ua c'o nte, o mamaji:

—¿Pje pjëzhi c'ü pè's'i ne bëzo c'ü me na nojo? Manda yo o s'ondajma c'ü dya jo nza cja c'ü ri pè's'i o poder. Xipjiji ra mbedyeji, cja na mbedyeji c'ua.

³⁷ Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea, me mi mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸ Nuc'ua e Jesús o bübü o mbedye cja c'e nintsjimi. Cjanu o ma c'ua o zät'ã cja nu ngumü e Simón. C'ü nu to'o e Simón, mi sö pa'a. O xipjiji c'ua e Jesús ro jocü.

³⁹ Nuc'ua e Jesús o ëjë nu ja mi orü c'e ndixü. Cjanu o huënch'i c'ua c'e pa'a. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. O nanga c'ua na zëzhi c'e ndixü, cjanu o dyät'ã o jñönü cjanu o ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰ Ma ya ma quibi e jyarü, ma êjë c'o nte ma siji c'o o dyoji c'o mi sö pje nde ma ngueme, ma sinpiji e Jesús. Nuc'ua e Jesús mi ê's'ê o dyë nzi 'naja c'o mi sö'dyë, y mi jogüji.

⁴¹ Na puncjü c'o mi sö'dyë c'o o mbedye o s'ondajma c'ü dya jo. Nzi ma mbedye, nzi ma mamaji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi, eñe c'o s'ondajma.

E Jesús mi huënc'h'iji, dya mi jëzi ra ñaji, na ngue mi pāräji e Jesús mi ngue e Cristo.

Jesús predica en Galilea

⁴² Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o mbedye e Jesús o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Nuc'ua c'o nte mi jodüji e Jesús. 'Ma mü o chöt'üji, mi süjmüji ngue c'ua dya ro xögü co anguezeji.

⁴³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo ni jyodü rá ma zopjü c'o nte c'o cārã c'o nan'ño jñiñi, rá xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngueje ngue c'ü manda. Ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá cjagö, eñe.

⁴⁴ O ma c'ua cja c'o 'ñaja jñiñi c'o mi tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nintsjimiji.

5

La pesca milagrosa

¹ Na nu pa, e Jesús mi bübü cja squina c'e zapjü c'ü ni chjü Genesaret. O êjë c'ua na puncjü o nte, me mi chütüji ngue c'ua ro dyäräji o jña Mizhocjimi.

² E Jesús o jñanda c'ua yeje bü'ü c'o ma jä'ä cja squina c'e zapjü. C'o mbëjmõ ya vi mbes'eji cja c'o bü, mi pe'ch'eji c'o o rreji.

³ E Jesús o dat'ü c'ua cja 'naja c'o bü c'ü mi ngue o cja e Simón. Cjanu o xipji c'ua e Simón xe ro ndütü c'e bü a ma cja c'e ndeje. O mimi c'ua cja c'e bü, o jíchi c'o nte.

⁴ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, o xipji e Simón:

—Mague cja c'e ndeje nu ja xenda na jě'ě. Rí pät'äji c'o in rreji ngue c'ua rí sürüji o jmõ.

⁵ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Xöpüte, 'naxõmü ró pëpjijme, dya ró sürüjme. Pero rá pät'ägö ne rre ja c'o nzi gui xitsi, eñe.

⁶ O tsjaji c'ua ja va xiji. O zürüji c'ua na puncjü o jmõ, nguec'ua ya ma xüt'ü c'e rre.

⁷ Nuc'ua o juäjpjã o dyëji c'o o dyoji c'o ma cãjã cja c'ü 'naja bü, ngue c'ua ro ëji ro 'ñe mbös'üji. O ëjëji c'ua, o nichiji nza yeje c'o bü, ya mi ne ro nguibi c'o.

⁸ E Simón Pedro 'ma mü o jñanda c'o jmõ, o ndüñijõmü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí sũ rgá bübü in jmigue. Na ngue me na s'ozgö, rí tũ ín nzhubü, eñe.

⁹ Me mi sũ e Simón Pedro na ngue ma puncjü c'o jmõ c'o vi zürüji. Xo mi sũ c'o mi dyoji e Pedro cja c'e bü.

¹⁰ Xo mi sũ e Jacobo 'ñeje e Juan c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Mi ngue o dyoji e Simón Pedro. E Jesús o xipji c'ua e Simón:

—Dya rí sũ; chenngue dya co nutscö. Nu'tsc'e mi mbëjmõgue, mi tennc'e o jmõ. Pero nudya rá jí'ts'i rí zopjü yo nte, ngue c'ua ra dyä'tc'äji ra ndennc'eji, xo ra creozüji.

11 Nuc'ua e Simón Pedro 'ñe c'o o dyoji cjanu o pjons'üji a squina c'e bü. O zogüji texe nu, o möji e Jesús, ngue c'ua ro dyätpäji o jña.

Jesús sana a un leproso

12 'Na nu pa, e Jesús mi bübü cja 'na jñiñi nu ja xo mi bübü 'na bëzo c'ü me mi sö o lepra. C'e bëzo 'ma o jñanda e Jesús, o ëjë o 'ñe ndüñjömü a jmi, o dyötü ro jocü, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, nu 'ma in ne'e, sö rí jocüzü ne lepra, eñe c'e bëzo.

13 E Jesús o c'uana c'ua o dyë o ndörü, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ügue, eñe.

Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra.

14 E Jesús o xipji c'ua c'e bëzo:

—Dya cjó rí ma xipjigue ja va jogüts'ü. Nguextjo c'e mböcjimi rí ma jíchitsjë c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, ja c'o nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbârã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

15 Zö vi xipji e Jesús c'e bëzo c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda go mamaji c'o mi cja e Jesús. Nguéc'ua o ëjë na puncjü o nte ro dyäräji e Jesús, y ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë.

16 Nguéc'ua e Jesús mi xögü mi pa cja c'e mayjadü nu ja dya cjó mi ndeñe, mi ötü Mizhocjimi.

Jesús sana a un paralítico

17 'Na nu pa e Jesús mi xöpü c'o nte. Xo mi cãrã nu, ja nzi c'o fariseo 'ñe ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Vi 'ñeji texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea 'ñe c'o mi tsja a Judea. Xo mi cãrã c'o vi 'ñeje a Jerusalén. C'ü o poder Mizhocjimi mi bübüvi co e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë.

18 O ějĕ c'ua ja nzi bĕzo c'o ma tuns'ü 'na bĕzo cja 'na pĵinguã. C'e bĕzo, dya mi sŏ ro 'ñŏmü. Mi ne ro tsjocüji nu ja ma bĕbü e Jesús, ngue c'ua ro ngŏbüji a jmi ro jocü.

19 Pero dya sŏ ja rvá tsjocüji, na ngue me mi ndüji nu cja c'e ngumü. O ndes'eji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xo's'üji c'ua c'o mi t'üs'ü, cjanu o sjŏ'büji c'e bĕzo a jmi e Jesús a nde cja c'o nte.

20 Nguec'ua o unü ngüenda e Jesús c'ü mi junt'ü o mü'büji c'ü ro tsja angueze ro jocü c'e bĕzo. Nguec'ua o mama c'ua e Jesús o xipji c'e bĕzo:

—Nu'tsc'e sĕ, rá perdonaots'ü dya in nzhübü, eñe.

21 Nuc'ua c'o xŏpüte 'ñe c'o fariseo o nguiññiji: “¿Pje pĵĕzhi ne bĕzo nu mama perdonao o nzhübü? Chjĕntjovi c'ü ro zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjŏ sŏ ra perdonao o nzhübü; nguextjo Mizhocjimi.”

22 Mi pãxtjo e Jesús c'o mi cijññi anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cijññiji a cjanu in mü'büji?

23 Ró xipji ne bĕzo: “Rá perdonaots'ü dya in nzhübü”, ró embe, pero dya cjŏ sŏ ra mbãrã cjo ya ma o nzhübü. Pero 'ma rá xipji ne bĕzo: “Rí ñanga rí nzhodü”, rá embe; nu 'ma ra nanga c'ua ne bĕzo ra nzhodü, nu'ma, ixtí pãrãgueji 'ma c'ü dya rí on'c'üji.

24 Nutscŏ rvá ějĕ cja Mizhocjimi, ya ch'acŏ poder cja ne xoñijŏmü rá perdonaots'üji c'o na s'o c'o in cjaji. Unnc'eji dya ngüenda ngue c'ua rí pãrãji c'ü rí pĕ'sc'ŏ c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bĕzo c'ü dya mi sŏ ro 'ñŏmü, o xipji:

—Rí ñanga, chunsc'e nu in pĵinguã nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bĕzo.

25 O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sö ro 'ñõmü. Texeji o jñandaji 'ma mü o nanga c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo o nduns'ü c'ü o pjingüã c'ü mi os'ü, cjanu o ma o ngumü, me mi unü 'na pöjõ Mizhocjimi.

26 C'o nte, me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo me na nojo. ¿Cjó ro nguijñi c'ü ri pè's'i poder a cjanu 'na nte?

Jesús llama a Leví

27 O mbedye c'ua nu e Jesús, o jñanda 'naja bëzo c'ü mi chjü e Leví c'ü mi cobra o contribución. Mi junrü nu ja mi cobraji o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chenngue co nutscö rí dyätcä ín jña.

28 Nuc'ua e Leví o zogü texe c'e bëpji c'ü mi cja, o böbü o mëvi e Jesús.

29 E Leví o manda o dyät'äji o jñõnü cja nu ngumü, o mbita e Jesús. Xo ma'a nu, na puncjü c'o mi cobra o contribución, o ma ziji o xëdyi e Jesús 'ñe e Leví.

30 C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo mi so'büji ma xipjiji c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga 'natjo c'ua ín sigueji o xëdyi yo cobra o contribución yo me cja c'o na s'o?

31 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico. C'o ni jyodü o médico, ngueje c'o sö'dyë.

32 Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o cjäpü cja na jo c'ü rvã 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pãrã tũ o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

33 O xipjiji c'ua e Jesús:

—C'o o discípuo e Juan me mbempjeji y me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípuo c'o fariseo. Maco yo in discípuologue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o 'ñaja.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'na jña, ngue c'ua ro mbârãji jenga dya mi mbempje c'o o discípuo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'na sê'ë, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö rí tsjapüji c'o o dyoji ra nzhumüji. Na ngueje xe ri bübütjo c'e sê a nde anguezeji.

³⁵ Pero ra zädä c'o pa 'ma ra zinbiji c'e sê. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgá nzhumüji 'ma.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na ejemplo:

—'Ma cjó c'o cãjã 'na zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra xüt'ü 'na bitu c'ü nuevo cja rrü mbä't'ä cja c'e zëbitu. Na ngue 'ma rga cjanu, ra s'odü 'ma c'ü cja dadyo. Y c'e ts'ipëraso c'ü vi xüt'ü cja c'ü cja dadyo, dya xo ra chjënjuí c'e zëbitu.

³⁷ Yo nte, dya xich'iji o õt'apjü cja zëcuëro. Na ngue ro xüt'ü c'o zëcuëro, ro pjödü c'e t'apjü. Y dya cja ro jogü c'ua c'o zëcuëro.

³⁸ Ni jyodü ra xich'iji o õt'apjü cja cuëro c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra s'odü o cuëro ra pjödü c'e t'apjü.

O mama a cjanu e Jesús ngue c'ua ro unü ngüenda c'o nte 'ma ro dyätpäji o jña, pero 'ma ro sido ro tsjaji c'o tjürü c'o mi cjaji, ro s'odü o mü'büji.

³⁹ Xo mama e Jesús, 'ma cjó c'o me süpü c'o o tjürü c'o ín mboxatitaji, nu 'ma ra dyärä ja ga cja o 'ñiji angueze, nu'ma, 'na ra mama c'e nte: “Dya rí negö, na ngue xenda na jo ne 'ñiji nu ya rí pagö.”

6

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ 'Na c'o pa c'o mi söya c'o mi menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo mi cjogüji nu ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjõ't'ü co o dyëji, cja ma zaji.

² Mi cãrã ja nzi c'o fariseo c'o o xipji c'o discípulo:
—¿Jenga in tücüji o ñirëxü? Maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cjaji a cjanu yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:
—Nu'tsc'ëji ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji anguezë.

⁴ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjõmëch'i c'o mi jÿsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjõmëch'i. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó mi sö ro zi c'o; mi nguextjo mböcjimi c'o mi sö ro zi c'o.

⁵ O sido o ña e Jesús o xipjiji:
—Nutschö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, sö rá mangö ja rguí sÿpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁶ Nuc'ua c'ü xe 'na nu pa c'ü mi söyaji, o cjogü e Jesús a mbo cja c'e nintsjimi. Cjanu o jíchi c'o nte. Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi dyot'ü o jodyë.

⁷ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. Mi jodüji ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi.

⁸ E Jesús ixmi pãrã c'o na s'o c'o mi mbeñe anguezeji. O xipji c'ua c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Böbügüe, rgui 'ñeje a nde, eñe.

Cjanu o böbü c'ua c'e bëzo o ma a nde.

⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo:

—Rá cja'c'üji 'na t'önü. ¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo mama rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo mama rá pjös'üji yo nín minteji o rá pöt't'üji?, eñe.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o nguinch'i na jo texe c'o nte c'o mi cãrã a jmi. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë, eñe.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë, y ixco jogü c'ua.

¹¹ Pero c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji, mi pötma mamaji ja rvá sö pje ro tsjapüji e Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹² C'o pa c'o, o ma e Jesús cja t'eje. 'Naxõmü va dyötü Mizhocjimi nu.

¹³ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o ma't'ü c'o o discípulo. Cjanu o xöcü doce anguezeji c'o xo jñusp'ü o tjü apóstole.

¹⁴ O juajnü e Simón c'ü xo jñusp'ü e Pedro. Xo juajnü e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón. Xo juajnü e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé.

¹⁵ Xo juajnü e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo juajnü e Simón c'ü mi revolucionario.

¹⁶ Xo juajnü e Judas c'ü nu cjuarma e Jacobo. Xo juajnü e Judas Iscariote, nu c'ü ro mbö e Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zöbüji c'ua cja c'e t'eje, o zät'äji cja 'na batjü o böbüji nu. Mi cãrã nu na puncjü o nte c'o mi dyoji e Jesús c'o mi ätpä o jña. Xo mi cãrã na puncjü c'o 'ñaja nte. Vi 'ñeji a Judea

'ñe a Jerusalén. Je xo vi 'ñeji texe a squina c'e mar a ma a Tiro 'ñe a Sidón. Vi 'ñeji ro 'ñe dyäräji e Jesús. Xo vi 'ñeji ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë.

¹⁸ Nuc'ua e Jesús o jocüji hasta c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, xo jocü c'o.

¹⁹ Texe c'o nte mi jodü ja rvá ndörüji e Jesús, na ngue mi pë's'i o poder mi jocü c'o mi sö'dyë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o nte c'o mi dyoji c'o mi ätpä o jña, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí zö in pöbreji, pero 'ma in jodügueji Mizhocjimi, ngue c'ü rguí mächjeji. Na ngue ya ngue in Jmugueji dya Mizhocjimi.

²¹ 'Zö in sant'aji dya, pero ngue c'ü rguí mächjeji. Na ngue Mizhocjimi ra dya'c'üji c'o me nda na jo, dya pje ra bë'ts'iji.

'Zö me in nzhumüji dya, pero ngue c'ü rguí mächjeji. Na ngue Mizhocjimi ra tsja'c'ü me rí mächjeji.

²² In ätcäji in jñagö nutscö rvá ëjë cja Mizhocjimi. Nguéc'ua bübü 'ma ra nuc'üji na ü yo in men-zumügueji, ra pjongüts'üji a nde anguezeji ra xi'ts'iji c'o me na s'o rgá zanc'ejí. Zö ra tsja'c'üji a cjanu, pero ngue yo rguí mächjeji yo.

²³ C'o pa 'ma ra tsja'c'ejí ga cjanu, me rí mächjeji na puncjü. Na ngue Mizhocjimi a jens'e ra ngõ'tc'üji na jo. C'o in mboxpalegueji xo tsjaji a cjanu o tsjapüji o sufre c'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã.

²⁴ "Ma in ricoji, nu 'ma in mäpäji c'o in pë's'iji, nu'ma, juentsc'ejí 'ma, na ngue ra tsja'c'üji Mizhocjimi rí sufreji.

25 "Ma in pëzhgueji c'ü dya pje bē'ts'iji, juentsc'ej. Na ngue ra tsja c'üji rí sant'aji.

"Ma me in mājā gui minc'ej dya, 'ma dya in mǎpqueji Mizhocjimi, juentsc'ej. Na ngue ra tsja c'üji me rí nzhumüji me rí huëgueji.

26 'Juentsc'ej na ngue c'ü ra tsja c'üji Mizhocjimi, nu 'ma ra mama texe yo nte c'ü na jots'üji. Je xo va cjanu va tsja c'o in mboxpalegueji, o mamaji c'ü me ma jo c'o profeta c'o dya ma cjuana.

El amor a los enemigos

27 'Nu'tsc'ej in äräji, rí xi'ts'iji rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji cja c'o nuc'üji na ü.

28 Rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o sanc'üji. Xo rí dyötpüji Mizhocjimi c'o jün'sc'üji o bēchjine.

29 'Ma cjó c'o ra yapc'ü in jmiji cja in jodyëji, xo rí jyëziji ra yapc'üji c'ü 'na lado. 'Ma cjó c'o ra ngannc'aji c'ü in tējëji, xo rí jyëziji ra ngannc'aji c'ü in jeji.

30 'Ma cjó c'o pje ra dyö'tc'üji, unüji c'ü ni jyodü c'o. 'Ma cjó c'o pje ra jñünnc'üji 'ma ngue in tsjacjeji, dya cja rí dyötüji.

31 C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo rgui s'iyagueji a cjanu anguezeji.

32 "Ma nguextjo c'o s'iyats'üji c'o in s'iyaji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo s'iyaji c'o s'iya anguezeji.

33 Nu'tsc'ej, 'ma nguextjo c'o pjöxc'üji c'o in pjös'üji, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo pjös'üji c'o pjös'ü anguezeji.

34 Nu 'ma nguextjo c'o pe'sc'ej c'o in pesp'ej, ¿ja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, pötca pesp'ej 'ma pje c'o ni jyodü c'o o dyoji.

35 Rí s'iyagueji c'o in üji, rí tsjaji na jontets'üji y rí pesp'eji. Dya rí pëtsaji c'ü pje ra nzhocüts'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra ngõ'tc'üji na jo 'ma Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Y ra jñetse ngue o t'its'üji 'ma angueze. Na ngue me na jo angueze, me pjös'ü texe yo nte, zö cãrã c'o na s'o c'o dya unü 'na pöjõ.

36 Rí juentsqueji yo nte c'ua ja nzi ga juen'tsc'eji Mizhocjimi c'ü in Tataji.

No juzguen a otros

37 'Dya cjó rí so'büji. 'Ma jiyö, ra jñün'c'eji ngüenda Mizhocjimi. Dya cjó rí xipjiji: “Na s'ots'ügue”, rí 'ñembeji. 'Ma jiyö, xo ra mama Mizhocjimi: “Na s'ots'ügueji”, ra 'ñents'eji. Nguex-tjo Mizhocjimi ra mama ja ngue c'ü na jo y ja ngue c'ü na s'o. Rí perdonaogueji yo nin minteji; Mizhocjimi ra perdonaots'üji.

38 'Ma cjó c'o pje ni jyodü, rí unügueji. Mizhocjimi ra dya'c'eji c'ua texe c'o ni jyodüts'üji, hasta ra mboncjütjo. Ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui unnc'eji.

39 O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Ja gui tsjijñiji? ¿Cjo sö 'naja ngorö ra jíchi o 'ñiji c'ü 'na ngorö? Dya sö. Na ngue ra zo'ovi cja t'ore nza yejui.

40 'Na c'ü cja xötpü, dya xo'ñi cja c'ü nu xöpüte. Cja ra xötpü na jo. Nu'ma, ya ri nza cja c'ü nu xöpüte 'ma.

41-42' ¿Jenga in so'büji yo nin minteji? Maco c'o na s'o c'o cja'a yo nin minteji, pe ts'iquë nza cja 'na ngümpaxa c'ü ri o'o o ndö 'na nte, pero c'o na s'o c'o in cjagueji, na nojo nza cja 'na dyaxü. ¿Jenga dya in unnc'eji ngüenda c'o na s'o c'o in cjagueji?

¿Pje ma jmi in pë'sc'ejji c'ü in xiqueji yo nin minteji: “Jyëzguijme rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue”, in embeji? Maco dya ixi cjübügueji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji. Nu'tsc'ejji in cjaqueji na jots'üji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Na za'a, 'ma dya quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na jo c'ü. Pero 'ma quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na s'o c'ü.

⁴⁴ Nzi 'naja za'a 'mārã co c'o quis'i. Dya quitsiji o higo cja o bidyi; dya xo quitsiji o uva cja o pëdyi.

⁴⁵ Je xo ga cjatjonu, 'na nte c'ü na jo, mama o jña c'o na jo, na ngue bübü o mü'bü c'o na jo. 'Na nte c'ü na s'o, mama c'o na s'o, na ngue bübü o mü'bü c'o na s'o. C'o bübü o mü'bü 'na nte, ngue c'o ra mbedye o ne.

Las dos bases

⁴⁶ '¿Jenga in xitsiji: “Nu'tsc'e Señor, in Jmuts'ügöjme”, in enzgöji? Maco dya in cjaji c'ua ja nzi rgá xi'ts'iji.

⁴⁷ C'o ra ëjëzögö, 'ma ra dyätcäji in jña 'ñe 'ma ra tsjaji c'o rí mangö, rá xi'ts'iji cjó chjëntjui c'o.

⁴⁸ Chjëntjui nza cja 'na bëzo c'ü ro jyäbä na jo 'na ngümü. Ro dyö'bü na jë, cja rrü ngü'p'ü c'ua c'e cimientu co peña. Nuc'ua 'ma ro c'os'ü c'e ndare, ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü. Pero dya ro tunbü, na ngue vi tjäbä co peña.

⁴⁹ Pero yo o dyärä yo ró xi'ts'iji, 'ma dya ra tsjaji yo, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro jyäbä 'na ngumü c'ü dya ro ngü'p'ü o cimientu, ro 'ñe's'etjo a xes'e cja e jömu. Nuc'ua c'e ndare ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngumü, cja rrü tunbü c'ua.

7

Jesús sana al siervo de un oficial romano

¹ E Jesús 'ma mü o nguarü o zopjü c'o nte, cjanu o ma c'ua cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü a Capernaum.

² Cja c'e jñiñi mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi manda c'o tropa romano. Mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi s'iya, c'ü mi sö'dyë, ya mi ngue ro ndü.

³ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o dyärä c'o mi cja e Jesús mi jocü c'o mi sö'dyë. O tsja c'ua c'e bëzo o zopjü ja nzi c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji:

—Möji, ma dyötüji favor e Jesús rí xipjiji ra ëjë ra 'ñe jocü nu ín mbëpji.

⁴ C'o pje mi pjëzhi o möji c'ua cja e Jesús, o ma xipjiji:

—Rvá 'ne ö'tc'üjme favor. Sö'dyë c'ü o mbëpji c'e bëzo c'ü manda cja c'o tropa; va pen'c'e 'na jña c'e bëzo rí mague, rí ma tsjapü ra ndis'i c'ü o mbëpji. Na jo rí mague.

⁵ Na ngue zö dya ín menzumügöji c'e bëzo, pero s'iyazügöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Nutscöjme o jyäpcäjme ín nintsjimijme, embeji e Jesús.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'ü o ngumü c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o tsja c'e bëzo o xipji ja nzi c'o o dyoji:

—Möji ma chjünröji e Jesús.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma mü o chjëji e Jesús 'ñe c'o pje mi pjëzhi, o xipjiji c'ua e Jesús c'ua ja nzi va mama c'e bëzo:

—Rvá 'ñe tjün'c'üjme rá xi'ts'ijme c'ü mama c'e bëzo c'ü manda c'o tropa. Nuc'ü, mama a cjava: “Perdonaozö ró ö'tc'ü favor ri mague ín nzumügö, pero dya ni jyodü. Nu'tsc'e me na jots'c'e, nuzgö rí tügö ín nzhübü. Nguéc'ua dya rí tsjögü cja ín nzumü.

⁷ Nguéc'ua dya rvá ma nu ja mi bünc'e ro ö'tc'ü ri ma tsjapü ra ndis'i c'ü ín mbëpjigö. Pero 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín mbëpji, rí pärägö ra jogü 'ma.

⁸ Nza czazgö, o ch'acügö rí manda cja c'o tropa. 'Ma rí xipjigö 'na tropa ra ma'a ra ma tsja 'na bëpji, jo rrü ma c'ua. 'Ma rí xipji c'ü 'na tropa ra ëjë, ra ëjë c'ua. Y 'ma rí xipji c'ü ín mbëpji ra tsja 'na bëpji, ra tsja c'ua. Nguéc'ua rí pärägö 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín mbëpji, ra jogü 'ma”, eñe c'e bëzo va penpe 'na jña e Jesús.

⁹ E Jesús 'ma mü o dyärä c'e jña c'ü vi pejñe c'e bëzo, me co mäjä na ngue c'e bëzo mi junt'ü o mü'bü c'ü ro tsja e Jesús ro jocü c'e mbëpji. Cjanu o ñezhe c'ua e Jesús o xipji c'o nte c'o mi pöji:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'ts'iji. Nutscöji rí menzumüji a Israel rí ma't'üji Mizhocjimi, pero dya cjó rí töt'ügö yo ín menzumüji c'ü ri ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga tsja c'e bëzo c'ü junt'ü o mü'bü c'ü rá cjapü ra ndis'i c'ü o mbëpji, eñe e Jesús.

10 C'o vi ma ndünrö e Jesús, cjanu o nzhogüji c'ua cja o ngumü c'e bëzo, o 'ñe chöt'üji c'ü ya vi ndis'i c'e mbëpji c'ü mi sö'dyë.

Jesús resucita al hijo de una viuda

11 'Na nu pa, o mbedye e Jesús nu ja mi bübü, ro ma cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü'ü a Naín. Mi pöji angueze na puncjü c'o o discípulo 'ñe na puncjü c'o nte.

12 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja o ngoxtji c'e jñiñi a Naín, o jñandaji c'ua ma pedye o nte ma tuns'üji 'na añima ro ma dyögüji. Mi nguextjo c'e t'i c'ü mi 'ñeje c'ü nu nana. Ya vi ndü c'ü nu xïra c'e ndixü. Mi pöji c'e ndixü na puncjü c'o o menzumüji.

13 Nuc'ua e Jesús c'ü ín Jmugöji, 'ma mü o jñanda me mi huë c'e ndixü, me go sentio o xipji c'ua:

—Dya rí huë, eñe.

14 Cjanu o ëjë c'ua e Jesús a jmi cja c'e cja, cjanu o 'ñe's'e o dyë. C'e cja, dya mi cjo'bü. C'o mi tuns'ü c'e cja o böbüji. Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipji c'e añima:

—Nu'tsc'e sē, rí xi'tsc'ö rí ñanga.

15 Go nanga go mimi c'ua c'e t'i c'ü mi añima, y cjanu o ña c'ua. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Bübü dya va nin ch'igue, eñe.

16 C'o nte, me go pizhiji c'ua texeji o mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Ya ndo bübüzgöji 'na profeta nu me na nojo. Nujnu, o 'ñeme Mizhocjimi ra mböxcüji nutscöji o ntezgöji, eñe c'o nte.

17 Me mi nántji c'ua e Jesús texe a Judea, na ngue vi tsjapü o te c'e t'i c'ü vi ndü, o bübütjo na yeje. Xo mi nántji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o mi chäjtjoji.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o möji, o ma xipjiji e Juan c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua e Juan o juajnú yeje c'o discípulo c'o vi säjä.

¹⁹ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja e Jesús, rí ma dyönüvi a cjava: “¿Cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme ra ëjë, o rá te'bejme c'ü 'naja”, rí ñembevi c'ü.

²⁰ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o bëzo o zät'ävi cja e Jesús, cjanu o xipjivi:

—C'ü rvá ëgöbe; e Juan c'ü mi jichi yo nte cja c'e ndare a Jordán o xitsibe ro ñe önnc'übe, ¿cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme, o rá te'bejme c'ü 'naja?

²¹ C'e ndajme 'ma mi bübü nu c'o o discípulo e Juan, e Jesús mi jocü na puncjü o nte c'o me mi sofre o ngueme. Xo mi cãrã nu na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Jesús o tsjapü o mbedye c'o s'ondajma c'o. Y na puncjü c'o mi ndëzhö, o jocü e Jesús ngue c'ua va jñanda c'o mi ndëzhö.

²² Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'o yeje o discípulo e Juan:

—Nzhogü rí mëvi cja e Juan, rí ma xipjivi nu yo i jñandavi ró cjagö. Xo rí xipjivi yo i dyärävi ró xipjigö yo nte. Xipjivi ya janda yo mi ndëzhö, ñe yo mi me'dye ya nzhodüji na jo. Xipjivi e Juan, yo mi sö o lepra c'ü vi pëgaji, ya jogü yo. Xipjivi, yo mi ngogö, ya äräji dya. Y bübü c'o ya vi ndü y go tetjoji, ya bübütjoji dya. Xipjivi e Juan c'ü rí zopjügö yo pöbre rí xipjiji ja rgá jogü o mü'büji cja Mizhocjimi.

²³ Xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue c'ü rguí mäjã c'o, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo e Juan.

24 O ma c'ua c'o o discípulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji ja ma cja e Juan, o dyönüji:

—'Ma i möcjeji a ma cja c'e majyadü i ma ñuji e Juan, pe mi cijñiji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'na xitji 'ma juant'ü e ndajma.

25 Pe mi cijñigueji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri je'e bitu c'o me ni muvi. Tsjiñiji; c'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cãrã cja o palacio.

26 'Ma i ma ñuji e Juan, pe mi cijñiji rvi chöt'üji 'naja profeta. Jã, rí mangö ngue 'na profeta e Juan. Pero xenda ni muvi o bëpji angueze que na ngue c'o 'ñaja profeta.

27 Je t'opjü o jña Mizhocjimi ja ga cja e Juan c'ü mama a cjava:

Dyärä, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra recibidots'üji, eñe.

28 Rí xi'tsc'öji, cja yo nte, dya cjó ch'unü 'na bëpji c'ü rrí muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëpji c'ü mi pë's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

29 C'o nte 'ma mü o dyäräji c'e jña c'ü vi mama e Jesús, o unüji ' na pöjö Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o mi cobra o contribución. Na ngue vi möji cja e Juan, vi ma ji'iji y vi nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi.

30 Pero c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü c'o ley, iyö c'o. Vi tsjapüji c'ü dya mi muvi c'e bëpji c'ü vi ch'unü e Juan, dya go ma jiji. Maco Mizhocjimi vi mbeñe ro perdonao texe c'o nte.

³¹ O mama c'ua e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjë yo rí cārãji dya, c'o dya dyâtä e Juan ni ri nguetscö.

³² Anguezeji chjëntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chõjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: “Ró pjë'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'ëji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'ëji, dya i huëgueji”, eñeji.

³³ C'ua ja nzi ga cja yo ts'it'i, je xo ga cjatjonu yo nte yo cārã yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o mbëpi Mizhocjimi, o xögü, dya cjó go zivi o xëdyi c'ü rví mäjä. Nguec'ua yo nte mamaji: “E Juan pë's'i 'naja o s'ondajma c'ü dya jo”, eñeji.

³⁴ Nuc'ua nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí mäjä rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama c'o nte c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi: “Chjä, 'naja bëzo nu me ñõnü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o”, eñeji.

³⁵ Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji na jo ngüenda Mizhocjimi me cijjñi na jo o ñi, me pârã na jo c'ü cja'a; guec'ua nde nan'ño bëpji va dyacöbe e Juan.

Jesús en la casa de Simón el fariseo

³⁶ 'Na nu pa, 'naja c'o fariseo o mbita e Jesús ro ma o ngumü ro ziji o xëdyi. O ma c'ua e Jesús o zät'ä cja o ngumü c'e bëzo, o cjogü a mbo cjanu o ziji o xëdyi c'e bëzo c'ü vi mbita.

³⁷ Cja c'e jñiñi mi bübü ' na ndixü c'ü mi cja na puncjü c'o na s'o. O mbärã c'ua c'e ndixü c'ü mi bübü e Jesús cja o ngumü c'e bëzo mi siji o xëdyi.

Cjanu o êjë c'ua c'e ndixû cja o ngumû c'e bëzo, ma tû'û 'na ts'ibotia de ndojo c'û mi po'o o aceite c'o ma jo ma jyärä.

³⁸ Cjanu o ë ndüñijõmü cja o ngua e Jesús. Me mi huë c'e ndixû, me co mbögü o nguizhõ va mbe'chp'e o ngua e Jesús. Nuc'ua co c'o o ñixte, cjanu o ndintspi o ngua, y me co zü'tp'ü o ngua. Cjanu o ndü c'ua c'e aceite c'ü vi tû, o ngosp'ü o ngua.

³⁹ C'e fariseo c'ü vi mbita e Jesús, 'ma mü o jñanda c'o mi cja c'e ndixû, cjanu o nguijñitsjë c'ua: “Ne bëzo, 'ma na cjuana ri profeta nu, ro mbãrä 'ma cjó ngue ne ndixû nu na tjörü. Ro mbãrä pje ma ndixû nu, ro mbãrä c'ü me cja na s'o nu.”

⁴⁰ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e fariseo:

—Simón, bübü 'na jña c'ü rí ne rá xi'ts'i.

O ndünrû c'ua c'e bëzo:

—Xitsigö, xöpüte.

⁴¹ O mama c'ua e Jesús:

—Mi bübü yeje bëzo c'o mi tû ngüenda mi tunpüji 'na bëzo. C'ü 'naja mi tû cuatro mil o mbëxo; c'ü 'naja mi tû cuatro ciento.

⁴² Dya mi jünvi pje rví ngõt'üvi. Nguec'ua c'e bëzo o perdonaovi nza yejui. ¿Ja gui tsjijñi yo yeje bëzo yo o perdonaoji? ¿Ja va ngue c'ü xenda ra gradecido ra ne'e c'e bëzo c'ü ya perdonaovi?

⁴³ O ndünrû c'ua e Simón o xipji:

—Pe ngue c'e bëzo c'ü xenda mi tû na puncjü o merio, xenda ra gradecido c'e bëzo c'ü vi perdonao texe c'o mi tunpü.

E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana c'ua ja vi tsjijñi.

44 Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixũ, cjanu o xipji c'ua e Simón:

—¿Cjo i unü na jo ngüenda c'ü o tsja ne ndixũ? Ró säcjö cja in nzumügue, nu'tsc'e, dya i dyacö ndeje c'ü ro pe'ch'e ín cua, c'ua ja nzi ga cja ín chjürügöji. Pero ne ndixũ o mbechque ín cua co o nguizhö, cjanu o ndintsqui ín cua co o ñixte.

45 Nu'tsc'e, dya i sütcü ín jmi; pero ne ndixũ, me sütcü ín cua.

46 Nu'tsc'e, dya pje i xisqui ín ñi; pero ne ndixũ o ngoscü ín cua o aceite yo na jo ga jyärä.

47 C'ü vi tsja a cjanu ne ndixũ, ixi 'ñetse c'ü o unü ngüenda c'ü tũ na puncjü o nzhubü y ya nzhogü o mü'bü. Nguец'ua Mizhocjimi ra perdonao c'o na puncjü o tsja c'o na s'o. Pero 'ma cjó c'o dya ra unü ngüenda cjo ri tũ o nzhubü, 'ma dya ra unü ngüenda c'ü ni jyodü ra perdonao Mizhocjimi c'ü, nu'ma, dya xo ra neze 'ma c'ü.

48 Nuc'ua e Jesús o xipji c'e ndixũ:

—Rí perdonaots'ü c'o na s'o c'o i tsja, eñe.

49 C'o nte c'o ma siji o xëdyi e Jesús 'ñe e Simón, mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue ne bëzo nu? A poco sö ra perdonaozgöji c'o na s'o.

50 Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'e ndixũ:

—Ya jogü in mü'bügue, na ngue i 'ñench'ezü in mü'bü, i creo c'ü ro perdonaots'ü Mizhocjimi. Ma dya, dya cja rí mbeñe c'o na s'o.

8

Mujeres que ayudaban a Jesús

1 C'o pa c'o, e Jesús mi sät'ä cja texe c'o jñiñi 'ñe c'o ts'ijñiñi. Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü

o mü'büji, ngue c'ua Mizhocjimi ro tsjapüji o nte anguezeji. Mi pöji e Jesús c'o doce o discípulo.

² Xo mi pöji e Jesús ja nzi ndixü c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sö'dyë. Mi pöji e Jesús na ngue angueze vi pjongü c'o s'ondajma, y vi jocü c'o mi sö'dyë. C'ü 'na ndixü mi chjü e María c'ü mi menzumü a Magdala. Nu c'e ndixü, vi zürü siete c'o o s'ondajma c'ü dya jo, pero vi pjongü e Jesús c'o.

³ C'ü 'na ndixü mi chjü e Juana. C'e ndixü, mi ngue o su e Chuza c'ü mi ngue o ngapta e Herodes, mi manda cja c'o o mbëpji. C'ü 'naja ndixü, mi chjü e Susana. Xo mi pöji e Jesús c'o 'ñaja ndixü c'o ma puncjü. Mi pjös'üji e Jesús co c'o o merioji.

El ejemplo del sembrador

⁴ Mi pedye na puncjü o nte cja o jñiñiji, mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma ya ma cãji na puncjüji, e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

⁵ —'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjë c'ua c'o s'ü o 'ñe jñüs'üji c'o ts'indëxü.

⁶ Bübü o ts'indëxü c'o je xo zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi e jömü. Nuc'ua 'ma mü o mbes'e, o dyot'ü c'o ndëxü na ngue mi ojtjo o c'ajömü.

⁷ Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mbö't'ütjo c'o ts'indëxü, dya jyëzi ro nocü na nojo.

⁸ Bübü o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo o jömü. 'Ma ya mü o nocüji, o jogüji na jo o unüji 'naja ciento ts'indëxü nzi 'na mata.

'Ma mü o nguarü o xipjiji a cjanu yo, go ña c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Nu'tsc'eji bübü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús cjanu o dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji o dya'c'üji Mizhocjimi rí pãrãji c'ü dya mi pãrã c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'üji rí pãrãji ja ga manda Mizhocjimi. Yo 'ñaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo, ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyäräji, pero dya ra mbãrãji pje pjëzhi c'ü ne ra mama c'o jña.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹¹ 'C'e ejemplo c'ü ró xi'ts'iji, je a cjava. C'o ndëxü c'o ró xi'tsc'öji, ngue c'o ró jyë'tsc'öji o jña Mizhocjimi.

¹² C'o ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'ua va ëjë e Satanás c'ü dya jo, va 'ñe jünbü c'o jña cja o mü'büji. Nguéc'ua, dya ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguéc'ua, dya ra ndintspiji o mü'büji c'o na s'o.

¹³ C'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi o jöümü, ró jyë'tsc'öji c'o me mäjä ga dyärä o jña Mizhocjimi, y me mäjä ga creoji. Pero nujo, dya jëzitsjë ra zi'ch'i na jo o mü'büji c'o jña. Nguéc'ua 'ma va ëjë c'o ra sufreji, dya sido creoji Mizhocjimi, xögüji.

¹⁴ Nu c'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, rá jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi,

nuc'ua me mbeñeji c'o o bēpjiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndōji na puncjü o t'opjü, 'ñe me mápäji yo bübü cja ne xoñijōmü ga tsjaji c'o netsjēji. Nguec'ua, dya cjaji ja nzi ga ne Mizhocjimi.

¹⁵ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jōmü, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o creo co texe o mü'bü. Zö pje c'o ra sufreji pero sido nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntjui nza cja c'o ndëxü c'o ra jogü na jo.

El ejemplo de la lámpara

¹⁶ "Ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji co 'naja s'äbä. Dya xo emeji a mbo cja ngama. Je ē's'ēji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sō ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü.

¹⁷ Je xo ga cjatjonu ín jñagö. Zö rí xi'tsc'ötsjēji dya yo ín jñagö, pero ni jyodü rí xipcjeji yo nte. Zö dya pãrãji, pero ni jyodü ra mbãrãji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji.

¹⁸ Pjötüpüji na puncjü ngüenda rí dyärãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji. 'Ma rí unnc'ejí ngüenda yo jña, 'ñe 'ma rí 'ñench'e in mü'bügueji yo, nu'ma, mas rí tendiogueji 'ma yo. Zö in cjijñiji c'ü ya j jñüs'üji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'inguilējē c'ü ya in pãrãji.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹ 'Na nu pa, o ējē c'ü nu nana e Jesús, 'ñe c'o nu cjuarma, ro säji nu ja mi bübü e Jesús. Pero dya mi sō ro cjogüji nu ja ma bübü, na ngue me ma puncjü o nte c'o ma cã nu.

²⁰ O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin nana 'ñe c'o nin cjuarma cãrãji a tji; ne anguezeji rí ñaji.

21 O ndünrö e Jesús o xipji c'ua c'o nte:

—C'o rí c'apcö mi nanagö 'ñe mi cjuarma, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o cja ja c'o nzi ga mama.

Jesús calma el viento y las olas

22 'Na nu pa, o dat'ü e Jesús cja 'naja bü co c'o o discípulo. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö rá pes'eji nu 'nanguarü a manu cja ne trazapjü, eñe.

Cjanu o möji c'ua.

23 'Ma ya mi möji, o zürü c'ua t'ĩji e Jesús. Jo ni ëjẽ c'ua 'na trandajma c'ü me mi vü cja c'e zapjü. Ya ma pjürü ma po'o o ndeje cja c'e bü c'ü mi pjö's'ü o ndajma; mi bübü peligro c'ü ro nguibiji.

24 O ëjẽ c'ua c'o discípulo a jmi e Jesús, o zopjüji o xipjiji:

—Rí ñanga, xöpüte, ya rá quibiji.

O zö c'ua e Jesús o nanga c'ua. Cjanu o huënch'i c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje c'o me mi pjö's'ü. Ixco söya c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü.

25 O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga dya mi creozüji c'ü ro pjö'c'öji?, eñe.

C'o discípulo me mi sūji mi pötma mamaji:

—¿Mbãrã, pje pjězhi e Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu. Nunca rí jandaji a cjanu.

El hombre endemoniado de Gadara

26 O zät'äji c'ua cja c'e país c'ü ni chjũ a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü a Galilea cja c'e trazapjü.

27 'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjẽ c'ua 'naja bëzo c'ü je vi peje cja c'e jñiñi a Gadara, o 'ñe chjëvi e Jesús. Nu c'e bëzo, ya vi mezhe vi zürü o

s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Dya cja mi je'e o bitu. Dya cja xo mi bübü cja ngümü; je mi bübü cja panteón cja campo santo.

28 Ma mü o jñanda c'e bëzo e Jesús, o mapjü c'ua na jens'e, cjanu o ndüñijö mü cja jmi e Jesús, cjanu o mama na jens'e:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi, ¿pje pë'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacü rá ma sufregö.

29 O mama a cjanu na ngue e Jesús mi manda c'ü o s'ondajma c'ü dya jo ro mbedye cja c'e bëzo. C'ü o s'ondajma c'ü dya jo, ya vi mezhe vi zürü c'e bëzo. C'o nte mi tjün't'üji co cadena c'e bëzo, mi tjün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua, ngue c'ua dya ro nzhodü libre. Pero mi c'üdütjo c'o mi ndün't'üji. Y c'ü o s'ondajma c'ü dya jo mi cja pü c'e bëzo ra nzhodü cja majyadü.

30 E Jesús o dyönü c'e bëzo:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Ni chjüzü Legión, eñe.

C'e jña legión ne ra mama: “Na puncjü.” Mi chjü a cjanu c'e bëzo, na ngue na puncjü o s'ondajma c'o vi cjogü a mbo cja o mü'bü.

31 C'o s'ondajma mi ötüji na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda ro möji nu ja c'o va 'nün't'ü c'o nu mis'ondajmaji.

32 Ma cã na puncjü o cuchi cja c'e t'eje ma ñönüji. Nuc'ua c'o o s'ondajma c'ü dya jo, o dyötüji e Jesús ro unü sjëtsi anguezeji ro ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. O unüji c'ua sjëtsi.

33 Nuc'ua c'o s'ondajma o mbedyeji cja o mü'bü c'e bëzo, cjanu o ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi.

Nuc'ua c'o cuchi cjanu o zöbüji texeji cja c'e dyä'ä, o ma zo'oji cja c'e trazapjü o nguibiji.

³⁴ Nuc'ua c'o mi pjörü o cuchi, 'ma mü o jñandaji, o c'ueñeji c'ua na zëzhi o ma mamaji cja c'e jñiñi, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja c'o mi cãrã o nte.

³⁵ Nuc'ua c'o nte o mbedyeji c'ua, o ma nuji c'o vi tsja e Jesús. O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o o s'ondajma c'ü dya jo, mi junrü cja o ngua e Jesús, ya mi je'e o bitu, ya mi tjümbeñe. O züji c'ua.

³⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o s'ondajma c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo.

³⁷ Nuc'ua c'o mi menzumü cja c'e país a Gadara, me mi süji mi xipjiji e Jesús:

—Rí ö'tc'üjme favor rí pedye cja nín jñiñigöjme.

O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü, ngue c'ua ro nzhogü nu ja vi 'ñeje.

³⁸ Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o s'ondajma, mi ötü c'ü ro möji e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Pero e Jesús o xipji:

³⁹ —Nzhogü, ma in nzümü. Rí mama c'ü ja va mböxc'ü Mizhocjimi, embeji c'e bëzo.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e bëzo, o ma mama texe cja c'e jñiñi ja va cja va pjongü e Jesús c'o s'ondajma c'o vi zürü c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

⁴⁰ Nuc'ua 'ma mü o nzhogü na yeje e Jesús nu ja vi 'ñeje, texe c'o nte o recibidoji na ngue mi te'beji angueze.

41 O ějě c'ua 'naja bēzo c'ü mi chjũ e Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi cja 'na nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel mi pa ma't'üji Mizhocjimi. O ndũñijõmü a jmi e Jesús mi xipji ro mēvi cja o ngumü.

42 Na ngue mi 'ñeje 'natjo o xunt'i c'ü mi ědyi doce cjě'ě. Nuc'ü, ya ma tũ'ũ. 'Ma ya mi ma e Jesús, me ma puncjü o nte c'o mi pöji, dya mi sö ro ma na niiji.

43 Cja c'o nte c'o mi pöji e Jesús, xo mi pa 'na ndixũ c'ü ya vi mezhe doce cjě c'ü mi dagü o cji. Ya vi ndeze texe o merio c'o mi jün, 'ma mi pa cja o médico. Pero dya cjó mi sö ro jocü.

44 Nuc'ua c'e ndixũ cjanu o ějě a xütjü e Jesús, cjanu o ndönbü cja squina c'ü o bitu c'ü mi tějě. Ixco böbü c'ua c'o mi xot'ü.

45 Nuc'ua e Jesús cjanu o mama:

—¿Cjó ngue c'ü o ndöcügö?

Cjanu o ngädätjoji texeji. Nuc'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja discípulo cjanu o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, in önügue cjó ngue c'ü o ndö'c'ügue. Ngue yo nte yo me s'ixc'igüe.

46 O ndünrũ c'ua e Jesús o mama:

—Rí pãrãgö bübü c'ü o ndöcügö. Na ngue nutscö ró pãrã o mbedyezü c'ü na zězhi, eñe.

47 O unü c'ua ngüenda c'e ndixũ c'ü mi pãrã e Jesús c'ü vi ndönbü o bitu. Nguec'ua o ějě cja e Jesús, me mi mbi'i. Cjanu o ndũñijõmü a jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndönbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i c'e ngueme c'ü mi sö. Y o xipji nzi va ndönbü nzi va ndis'i. O dyärã texe c'o nte.

48 O ndünrũ c'ua e Jesús o xipji c'e ndixũ:

—Nu'tsc'e süngü, o ndixc'i na ngue i creozü c'ü ro jocüts'ü. Mizhocjimi rí mēvi; dya cja ra mbeñe in mü'bü.

49 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua 'naja c'ü vi 'ñeje cja o ngumü c'e bëzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, o 'ñe xipji c'e bëzo:

—C'ü rvá ěcjö, c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja pje ni jyodü rí xipji ne xöpüte xe ra ějë nu.

50 'Ma mü o dyärä e Jesús, cjanu o xipji c'e bëzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sũ'ũ. Ixtí jñunt'ü in mü'bü c'ü rá cjacö ra tetjo in xunt'i ra bübütjo na yeje.

51 'Ma mü o zät'äji cja o ngumü c'e bëzo, dya jyëzi e Jesús cjó ro cjogü; nguextjo e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan, 'ñe c'ü nu tata c'e xunt'i, 'ñe c'ü nu nana.

52 C'o nte c'o ma cã nu, mi huëji texeji y me mi mapjü ma huëpji c'e añima. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí huëji. Dya tũ'ũ ne xunt'i, ïtjo dya nu.

53 Nuc'ua c'o nte o tjezhetjoi va tsjapüji burla e Jesús. Na ngue mi pārãji c'ü ya vi ndü c'e xunt'i.

54 Nuc'ua e Jesús o pënchp'i o dyë c'e xunt'i, o ma't'ü na jens'e o xipji:

—Rí ñanga, xunt'i.

55 Cjanu o te c'ua c'e xunt'i o bübütjo na yeje; ixco nanga c'ua c'ü. Nuc'ua e Jesús o xipjiji ro unüji pje ro zi c'e xunt'i.

56 C'ü nu tata c'e xunt'i 'ñe c'ü nu nana me go pizhivi, dya mi pārã pje ro nguijñivi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi c'ua c'ü dya cjó ro xipjivi c'ü vi tsjapü o te c'e xunt'i.

9

Jesús envía a los doce discípulos

¹ E Jesús o ma't'ü c'o doce o discipulo ro ěji cja o jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sö ro pjongüji texe yo o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe ro jocüji c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme.

² O xipjiji ro ma zopjüji c'o nte ro xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Xo xipjiji ro ma jocüji c'o mi sö'dyë.

³ O xipjiji:

—Dya pje rí jñünüji c'o pje rguí jyodüts'üji cja 'ñiji. Dya pje rí jñünüji c'ü rgui chäji. Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rgui tsant'aji o pje rgui jñunt'üji. Dya xo rí jñünüji pje rí siji ni ri ngue o merio. Dya xo rí tsanaji o bitu c'ü rgui pötüji.

⁴ Cja ngümü c'ua ja rí sät'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngümü rgui oxqueji.

⁵ 'Ma rí sätc'ejji cja 'na jñiñi, 'ma dya cjó ra recibidots'üji, rí pedyegueji 'ma nu. 'Ma rí pedyegueji, rí jyä'bäji o jömmü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, c'ü vi tsjaji na s'o, dya recibidots'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo.

⁶ Go mbedye go ma c'ua c'o apóstole, mi nzhodüji texe cja c'o jñiñi mi zopjüji c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji cja o jmi Mizhocjimi. Texe c'ua ja mi sät'äji, mi jocüji c'o mi sö'dyë.

La muerte de Juan el Bautista

⁷ E Herodes c'ü mi manda cja c'e país a Galilea, o dyärä texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús. Dya mi

pãrã pje ro nguijñi, na ngue búbü c'o mi mama: “E Juan ya tetjo, ya búbütjo na yeje. Ngue c'ü cja yo me na nojo”, eñe c'o.

⁸ Búbü c'o mi mama: “C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë.” Búbü c'o mi mama: “Ya te'e c'ü 'naja c'o profeta c'o mi cãrã mi jinguã, ya búbütjo na yeje.”

⁹ O mama e Herodes:

—E Juan, maco ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Pero, ¿cjó ri ngue c'ü cja c'o me na nojo c'o rí ärägö?

Nuc'ua e Herodes me mi jodü ja rvá jñanda e Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰ O nzhogü c'ua c'o discípulo c'o xo mi xiji apóstole, o xipjiji e Jesús c'o bëpji c'o vi tsjaji. Nuc'ua e Jesús o zidyí c'o apóstole o möji nu ja dya mi cãrã o nte, bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü mi chjü a Betsaida.

¹¹ Pero c'o nte go mbãrãji nu ja ro zät'ã e Jesús 'ñe c'o o discípulo, nguec'ua xo möji nu. E Jesús o recibido c'o nte, o xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätãji c'ü. Y o jocü c'o mi sö'dyë.

¹² Nuc'ua 'ma ya o nzhã'ã, o ëjë c'o doce discípulo cja jmi e Jesús, o xipjiji:

—Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja cãrã o nte, ngue c'ua ra chöt'üji pje ra ziji, y ra oxüji. Na ngue rí cãrãji va cja 'naja majyadü.

¹³ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji rí unügueji c'ü pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—Dya rí jünjme c'ü ra zi yo; nguextjo tsi'ch'a tjömech'i cja na yeje jmõ. ¿Cjo in ne rá ma tömjme c'ü ra zi yo nte yo me na puncjü?, embeji e Jesús.

14 Mi tsi'ch'a mil c'o bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji ra xögüji nde ri cincuenta rga mimiji.

15 Cjanu o tsja c'ua c'o discípulo ja c'o nzi va manda e Jesús, o xipjiji ro mimi texe c'o nte.

16 Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömech'i 'ñe c'o yeje jmõ. Cjanu o nä's'ä c'ua a jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o më'ch'i c'ua c'o tjömech'i 'ñe c'o jmõ. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte.

17 O ziji texeji o nijmiji na jo. Nuc'ua cjanu o nguis'itjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso c'o o mboncjütjo, y go nizhitjo doce bos'i.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

18 'Na nu pa, e Jesús mi cãrãtsjëji co c'o o discípulo, mi ötü Mizhocjimi. 'Ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, cjanu o dyönü c'o discípulo:

—¿Pje mama yo nte cjó nguetscö?

19 O ndünrü c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje. Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Bübü c'o mama o te 'naja c'o 'ñaja profeta c'o mi cãrã mi jinguã; mamaji ngue'tsc'e c'e profeta.

20 O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Nu'tsc'eji, ¿pje xo in mangueji? ¿Cjó nguetscö?

O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñempc'e Mizhocjimi rí mandague.

Jesús anuncia su muerte

21 O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya cjó be rí xipcjeji c'ü nguetscö e Cristo.

22 Zö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, pero ni jyodü me rá sufregö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda yo tita c'o pje pjézhi, 'ñe yo ndamböcjimi, 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjägö. Y ra mbötcügöji. Nuc'ua 'ma ra cjögü jñipa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

23 O mama e Jesús o xipji texe c'o nte:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü c'ü dya cja ra tsja c'o netsjë angueze. Y pama ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü. Y ra sido ra dyätcä ín jña.

24 C'o dya bübü dispuesto ra sufre na ngue c'ü dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni dyätcäji ín jña, ra chöt'üji c'ü rguí bünji.

25 Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijömmü, pero 'ma dya ro dyätcä ín jña, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngue ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte.

26 Nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji rá ěcjö na yeje; me rrä zö c'ua ja rva ěcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, 'ñe c'o o anxé. 'Ma cjó c'o ra zü, y ra mama: “Dya rí pãrãgö e Jesús, dya xo rí ätpãgö o jña”, ra 'ñeñe; nu'ma, xo rá mangö c'ü dya rí pãrãgö c'o, 'ma rá ěcjö na yeje.

27 Rí dyärãji na jo yo rá xi'tsc'öji. Bübü va ja nzi yo dya ra ndü'ü hasta 'ma ra nuji ja ga cja 'ma rá mandagö, nutscö o 'ñempquegö Mizhocjimi.

La transfiguración de Jesús

28 'Ma ya vi cjogü 'nanzo c'ü vi mama e Jesús c'o jña c'o, o zidyí e Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo, o nguins'iji cja 'na t'eje, ngue c'ua e Jesús ro ma dyötü Mizhocjimi.

29 'Ma ma ötü Mizhocjimi, o pötü c'ua ja ma jñetse o jmi. Xo pötü c'ua ja ma jñetse o bitu; me ma t'öxü me mi juëns'i.

30 Jo ni jñetse c'ua yeje bëzo c'o mi ngue e Moisés 'ñe e Elías, vi 'ñejui a jens'e mi ñaji e Jesús.

31 Anguezevi me mi juëns'ivi. Mi mamavi ja rvá cja c'ü ya mi ngue ro zädä; mi mamavi c'ü ja rvá mbö't'üji e Jesús a Jerusalén.

32 E Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo me ma ëjë o t'ijji, pero dya go ñji. Nguec'ua o jñandaji me mi juëns'i e Jesús ma zö. Xo jñandaji nza yeje bëzo c'o mi böbüji co e Jesús.

33 Nuc'ua 'ma ya mi ma e Moisés 'ñe e Elías, jo ni ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, na jo rí cārāgōjme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. Rá ät'ājme jñi ts'ingumü de dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'ōjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ägōjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'ägōjme e Elías, eñe.

Dya mi pārā pje ro mama e Pedro.

34 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o säjä c'ua 'na ngömü o 'ñe ngobü anguezeji. 'Ma mü o ngobüji c'e ngömü, o züji c'ua.

35 O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igō nu me rí ne'e. Dyätäji angueze, eñe.

36 'Ma ya vi nguarü c'e jña, c'o discípulo o jñandaji c'ü nguextjo e Jesús c'ü mi bübü. C'o pa c'o, dya cjó

xipjiji c'o vi jñandaji.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu malo

³⁷ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, cjanu o zöbüji c'ua cja c'e t'eje. O ëjë c'ua na puncjü o nte o 'ñe ndünrüji e Jesús.

³⁸ Nuc'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mapjü o xipji e Jesús:

—Xöpüte, rí ö'tc'ö rí 'ñe ñutcü nu ín ch'i. Na ngueje nguextjo nu rí 'ñeje nu.

³⁹ 'Naja yo o s'ondajma c'ü dya jo, nu ndajmetjo ga zürü nin ch'igö, cchapü ra mapjü. Me xo cchapü ra mbi'ch'i hasta 'ma ra pjont'ü o pjügü. Xo cchapü ra nügü hasta ya me ni c'anga. Mezhe ga mbö't'ü, dya ne ra jyëzi.

⁴⁰ Ró xipji c'o in discípuogue ro pjongüji c'e s'ondajma; dya sö ro pjongüji, eñe.

⁴¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji texeji:

—Nu'tsc'eji in cãrãji yo cjë dya, ya s'odü in mü'büji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cãrãgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'eji.

Cjanu o xipji c'e bëzo:

—Siji ga 'ñecjua nin ch'igue.

⁴² 'Ma ya ma siji c'e t'i, nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tschapü o nügü c'e t'i, ixco mbö't'ü. Nuc'ua e Jesús cjanu o huënch'i c'ua c'e s'ondajma, o xipji ro mbedye cja c'e t'i; ixco ndis'i c'ua c'e t'i. Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'e bëzo:

—Bübü dya c'ua nin ch'igue; ya jogü nu.

⁴³ Texe c'o o jñanda, o unüji ngüenda c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, ngue c'ua va jocü e Jesús c'e t'i. Y mi cijijñiji mi mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu, eñeji.

Jesús anuncia otra vez su muerte

'Ma mi cijijñi c'o nte c'ü vi tsja e Jesús, o ña c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

⁴⁴ —Nu'tsc'eji, dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, pero ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji, eñe e Jesús.

⁴⁵ Anguezeji, dya mi pārāji pje mi ne ro mama c'o jña c'o; dya jyëziji ro mbārāji c'o. Mi sūji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶ Nuc'ua c'o discípulo o mbürü o ñatsjëji, cjó mi ngue anguezeji c'ü xenda ro mbëzhi na nojo.

⁴⁷ E Jesús mi pārā c'o mi cijijñiji cja o mü'büji. O ma't'ü c'ua 'naja ts'it'i ro ëjë a jmi.

⁴⁸ Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma cjó c'o ra recibido ne ts'it'i y ra mbös'üji nu, nguetscö recibidozü c'o. Na ngue je ga cjanu rgá negö. 'Ma cjó c'o ra recibidozügö, xo recibido Mizhocjimi c'ü o xitsigö ró ëgö cja ne xoñijö mü. Zö ra mbë'ts'iji na nojo, zö dya pje ra mbë'ts'iji, pero 'ma rí pjös'üji c'o pje ni jyodü, rrã nots'üji cja ín jmigö 'ma.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

⁴⁹ O ndünrü c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nännc'ägue in chjũ ma pjongü yo o s'ondajma c'ü

dya jo. Ró xipjiyme c'ü dya cja ro tsja a cjanu, na ngue dya rí dyocjöji c'ü.

⁵⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí ts'a's'üji c'ü. 'Na nte zö dya rí dyocjöji c'ü, pero 'ma dya nugüji na ü, nu'ma, bübü co nutscöji ' ma c'ü.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

⁵¹ Nuc'ua c'o pa, ya mi ngue ro zädä 'ma ro zidyiji e Jesús a jens'e. Zö mi pârä e Jesús c'ü me ro sufre a Jerusalén, pero sido mi nzhodü para ro zät'ä nu.

⁵² Nuc'ua cjanu o xipji c'o ro ot'ü ro ma. Anguezevi o mëvi c'ua o zät'ävi cja 'na jñiñi c'ü tsja a Samaria, o jyodüvi nu ja ro oxüji e Jesús.

⁵³ Pero c'o mi menzumü nu, dya ne ro recibidoji e Jesús. Na ngue o unüji ngüenda c'ü je mi ma e Jesús a Jerusalén.

⁵⁴ Nuc'ua e Jacobo 'ñe e Juan c'o mi discípulo, 'ma mü o dyärävi c'ü dya ro recibidoji e Jesús, cjanu o ma xipjivi e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, mi jinguã o mama e Elías c'ü ro jyäbä o sivi a jens'e ro castigao c'o mi cja na s'o. ¿Cjo in ne rá cjabe a cjanu rá mamabe ra jyäbä o sivi, ra chjorü c'o nte na ngue dya recibidots'üji?, eñevi.

⁵⁵ Nuc'ua e Jesús o jñanda na jo anguezevi, cjanu o huënc'hivi o mama:

—In pëzhguevi c'ü na jo c'ü cja i manguevi. Pero ixtí xi'tsc'övi, dya ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñünnc'ü in mü'büvi i manguevi a cjanu.

⁵⁶ C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ró ëcjö cja ne xoñijö mü, dya ngue c'ü rá chjotü yo nte; ngueje c'ü rá salva yo, eñe.

Nuc'ua, dya oxüji cja c'e jñiñi, o möji c'ua c'ü 'na jñiñi.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷ 'Ma ya mi pöji cja 'ñiji, o ëjë c'ua 'na nte cja o jmi e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá tennc'e co nu'tsc'e rá më c'ua ja rí mague.

⁵⁸ Cjanu o ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixtí tsjijñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño pë's'i o tjocü ja obüji, y yo s'ü pë's'iji o t'oxüji. Pero nutscö, zö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, pero dya rí pë'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

⁵⁹ Xe go ña c'ua e Jesús o xipji c'ü 'na nte:

—Chjä'dä rá mö.

O ndünrö c'ua o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacü sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

⁶⁰ E Jesús o xipji c'ua:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji, na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e rí chenngue co nutscö rá jí'ts'i rí zopjügue yo nte, rí xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngue angueze ngue c'ü manda, eñe.

⁶¹ Cjanu o ña c'ua c'ü 'naja o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rá mëgövi; nguextjo c'ü rí jyëzgui ot'ü rá ma ëzhë c'o cãrã ín nzungö.

⁶² O ndünrö c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma cjó c'o übü o tjäjä, dya ñezhe ra jñanda a xütjü. 'Ma jiyö, ra s'odü 'ma c'e tjäjä. Je xo ga cjatjonu, 'ma cjó c'o ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra sido ín 'ñijigö co texe o mü'bü; dya me ra

mbeñe c'o bēpji c'o vi zogü, ne ri ngue c'o o dyoji. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte 'ma c'ü.

10

Jesús envía a los setenta

¹ 'Na nu pa, e Jesús c'ín Jmugöji o juajnü c'o xe 'ñaja nte c'o ro mbēpi angueze; o zäs'äji setenta. Cjanu o xipji c'ua nde yeje rvá möji; ro möji c'o jñiñi nu ja ro ma angueze, ro ma zopjüji c'o nte.

² Ante c'ü ro möji, e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyetspi o ndëxü c'o nte:

—C'o ndëxü me na puncjü c'o, pero c'o ndagrëxü, ts'ëtjo c'o. Nguec'ua rí dyötüji Mizhocjimi c'ü o cjaja c'o ndëxü, ra juajnü c'o xe 'ñaja mbēpji ra ēji ra 'ñe pēpjiji cja ne ndagrëxü.

³ Möji, ma zopjüji yo nte. Pero pjötpüji ngüenda, na ngue in chjëntcjeji nza cja o ndënchjürü a nde cja o min'ño.

⁴ Dya rí tsanaji o mape c'ü pje rí jñunt'üji o c'ü pje rí tsant'aji. Dya xo rí tsidyiji c'o rí chin'ch'iji. Dya ra mezhe rguí zenguategueji cja 'ñiji.

⁵ Cja c'e ngumü c'ua ja rí sät'äji nzi 'naja jñiñi, xipjiji c'o ri cārā c'e ngumü: “Mizhocjimi ne ra mböxc'üji”, rí 'ñembeji c'o.

⁶ Nu 'ma cjó c'o ri bübü nu c'ü ri te'be nu c'ü ra 'ñe 'ñeme libre c'o nte, ix na cjuana ra tsja Mizhocjimi ra salvaji c'ua ja nzi vi zenguagueji. 'Ma dya ra dyä'tc'äji, iyö 'ma.

⁷ C'ü ot'ü ngumü nu ja ra recibidots'üji, je rí oxügueji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötüji o ngumü. C'o ra dya'c'üji rí sigueji, rí siji c'o;

dya rí tsegueji. Na ngue c'o o mbëpji Mizhocjimi ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'iji.

⁸ Texe jñiñi c'ua ja rí sät'äji, rí siji c'o ra ch'a'c'üji.

⁹ Rí jocüji c'o ri sö'dyë nu. Y rí xipjiji: “Ya ngue ra mandats'üji c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji.

¹⁰ 'Ma ja c'o rí sät'äji cja 'naja jñiñi, 'ma dya ra recibidots'üji, rí böbüji cja 'ñiji cja rrī xipjiji c'o nte:

¹¹ “Ne xijö mü cja in jñiñigueji nu o jyäs'ä in cuabe, rá tjintsibe dya, ngue c'ua rí pãrãji c'ü i tsjaji na s'o, dya i recibidozübe. Dyärãji na jo c'ü rí xi'ts'ibe. Zö dya i recibidozübe, pero ya ngue ra manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Rí xi'tsc'öji, c'o jñiñi c'o dya ra recibidots'üji, me ra sufreji c'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi. Xenda ra sufreji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, zö me ma s'o c'o o tsjaji.

Los pueblos desobedientes

¹³ 'Juejme yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufre yo. Nu cja yo yeje jñiñi, ró cjägö na puncjü c'o me na nojo, pero dya go jyëziji c'o na s'o c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma ri ngue a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro cjägö a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jyeji c'o na ãrã, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya nzhogü o mü'büji.

¹⁴ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, xenda ra jñus'ü c'ü ra sufre yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, que

na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón.

¹⁵ Yo menzumü a Capernaum, c'apüji c'ü me na joji, c'ijñiji c'ü ra zät'äji a jens'e. Pero Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji a linfiernu.

¹⁶ "Ma c'jó c'o ra dyä'tc'ägueji, nguetscö ra dyätcägö c'o. 'Ma c'jó c'o dya ra dyä'tc'ägueji, nguetscö, dya ne ra dyätcägö c'o. 'Ma c'jó c'o dya ra dyätcägö, dya xo ra dyätä Mizhocjimi c'ü o 'ñembgue, eñe e Jesús va xipji c'o setenta c'o vi juajnü.

Cjanu o mbedye c'ua c'o setenta o möji o ma zopjüji c'o nte.

Regreso de los setenta

¹⁷ 'Ma mü o nzhogü c'o setenta, me mi mäji. O xipjiji e Jesús:

—Dya nguextjo yo nte yo o dyätcäjme, xo 'ñe o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Ró nännc'äjme in chjügue rvá xipjijme ro mbedyeji cja o mü'bü c'o nte; go mbedyeji c'ua.

¹⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ró jandagö e Satanás c'ü dya jo, ixco ndögü a jens'e go säjä a jömmü, chjëntjui nza cja 'ma go pjäjnä o rayo va tögü 'na sivi.

¹⁹ Ró da'c'üji poder rí yödüji o c'ijmi 'ñeje o alacrán. Ró da'c'üji poder rí chöpjüji e Satanás c'ü rí üji. Nguet'ua, dya ra sö pje ra tsja'c'üji.

²⁰ In mäcjeji na ngue o dyä'tc'äji c'o o s'ondajma c'ü dya jo. Pero nujoyo, dya ngue yo rguí mäcjeji yo. C'ü rguí mäcjeji, ngue c'ü ya juns'ü in chjügueji a jens'e na ngue ya ngue o ntetsc'ejji dya Mizhocjimi, eñe e Jesús va xipji c'o setenta.

Jesús se alegra

²¹ Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús, o tsjapü me go mäjä na puncjü, o dyötü 'na pöjō Mizhocjimi o xipji:

—Mi Tatats'ügō *in* mandague a jens'e 'ñe cja ne xoñijōmü. Yo jña yo, dya *i* unü ro mbārā c'o cja pü me pārā. *I* unügue o mbārā yo nza cja o ts'it'i yo unü ngüenda c'ü dya pārāji. Nguéc'ua rí da'c'ü 'na pöjō. Na jo, na ngue je ga cjanu vi ñegue, mi Tatats'ügō.

²² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Dya cjó pārā cjó nguetscö; nguextjo mi Tatagö pācāgō. Dya cjó xo pārā mi Tatagö; nguextjözügō o T'izü, rí pārāgō c'ü. Y nutscö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja mi Tata, ngue c'ua xo ra mbārā c'o. Je ga cjanu va dyacö mi Tata rí cja gō; o dyacö texe o poder.

²³ Nuc'ua e Jesús cjanu o xipjitsjē c'o discípulo:

—Mizhocjimi o dya'c'üji *in* jandaji yo rí cja gō. Ngue nu guí mājēji nu.

²⁴ Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā 'ñe c'o mi manda a Ísrael, c'o mi ne ro jñanda yo *in* jandaji y ro dyārāji yo *in* ārāji. Pero dya jñandaji yo, dya xo dyārāji, eñe e Jesús.

Ejemplo del buen samaritano

²⁵ O böbü c'ua 'na c'ü me mi pārā o ley Mizhocjimi, o dyönü e Jesús ngue c'ua ro mbārā pje pjēzhi c'ü ro mama. O xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿pje ni mbē c'ü rá cja gō ngue c'ua ra dyacü Mizhocjimi c'ü rá bübütjo co angueze para siempre?, eñe.

²⁶ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Pje ni mbë c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü in xörü?

27 O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji:

—Je mama a cjava o ley Mizhocjimi: “Rí ñeji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in alj-maji, 'ñe co texe in fuerzaji, 'ñe co texe in pjeñeji. Y rí s'iyaji yo nin minteji ja c'o nzi gui s'iyatsjëgueji.”

28 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja vi chjünrü. Tsjague yo, ngue c'ua rí bübütjogue.

29 C'e bëzo, dya mi ne ro bëzhi o tse. Nguec'ua va dyönü:

—¿Cjó ngue c'ü ni jyodü rá s'iyagö?

30 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Jerusalén; o mbedye nu o zöbü a Jericó. Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua o mbë'ë o pënch'iji c'e bëzo, o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu o mbäräji. Cjanu o möji c'ua, o mbëztjaji nu c'e bëzo; ya mi ngue ro ndü.

31 Xo ma sjöbü 'na mböcjimi cja c'e 'ñiji. 'Ma mü o zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo c'ü vi pënch'i o mbë, o jñanda pero o ngös'ütjo cja c'e 'ñiji.

32 Xo ma sjöbü 'na levita. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo, jo nu jñanda, xo go ngös'ütjo c'ua c'ü.

33 Xo ma sjöbü 'naja c'ü mi menzumü a Samaria c'ü mi chägä 'na burru. Zö mi nan'ño menzumü pero 'ma mü o zät'ä, o ndäcä o juentse c'ua c'ü.

34 Nuc'ua cjanu o ndü c'ua o aceite ñe o vinu, cjanu o xisp'i c'e bëzo nu ja vi s'odü. Cjanu o jyü'tp'ü c'ua o manta. Nuc'ua cjanu o 'ñe's'e c'ua

cja o burru, cjanu o zidyi cja 'naja mesón c'ua ja mi oxü c'o nte. O mbörütjo c'ua nu.

³⁵ Nuc'ua c'ü jyas'ü, o jñümü c'ua yeje merio, cjanu o unü c'ua c'ü mi ngue o cjaja c'e mesón, o xipji: “Pjörü ne bëzo nu. Nu c'o xe rí gasto, 'ma rá nzhogü, rá cjõ'tc'ü”, eñe c'e bëzo.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi pãrã o ley Mizhocjimi:

—¿Pje in cjijñigue? ¿Cjó ngue nza jñi, c'ü o s'iya c'e bëzo c'ü vi pënch'i o mbẽ?

³⁷ O ndünrũ c'ua c'ü mi pãrã o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Nu c'ü o s'iya, ngue c'ü o juentse o mbös'ü.

Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Mague, y xo rí tsjague a cjanu.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸ E Jesús mi pöji c'o o discípulo. O zät'äji c'ua cja 'na jñiñi. Mi bübü nu 'naja ndixü c'ü o mbitaji e Jesús ro ma cja o ngümü. C'e ndixü mi chjũ e Marta.

³⁹ E Marta mi 'ñeje 'naja o cjũjuë c'ü mi chjũ e María. E María mi junrũ cja o ngua e Jesús, mi ätpã o jña.

⁴⁰ Pero e Marta me ma jñünt'ü c'o ma cja'a, ma ät'ä o jñõnü. Nuc'ua o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿cjo dya in cjapü nguenda nu mi tsjjuë? O jyëzguitsjẽ rá ät'ätsjẽgö texe o jñõnü. Xipjigue ra mböxcü.

⁴¹ O ndünrũ c'ua e Jesús o xipji:

—Marta, ¿jenga in mangue a cjanu? Me in jñünt'ügue c'o na cjague.

42 C'ü xenda ni muvi rí tsjague, ngue c'ü na cja dya e María ätcä ín jñagö. Nguet'ua na jo ra sido ra mimi ra dyätcägö ín jña.

11

Jesús y la oración

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi ötü Mizhocjimi. Nu 'ma o nguarü, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, e Juan mi jíchi c'o o discípulo ja rvá dyötüji Mizhocjimi. Nu'tsc'e, xo rí jítscöjme ja rga ötcöjme Mizhocjimi.

² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava: Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cārājme cja ne xoñijö mü, ngue c'ua rá sũc'üjme ja c'o nzi ga zũc'ü c'o cārã a jens'e.

Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädä c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyä'tc'ä c'o cārã a jens'e. Na ngue ngue'tsc'e in mandague.

Xo rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

³ Dyacöjme dya o xedyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

⁴ Perdonaozögöjme c'o na s'o c'o rí cjaime.

Na ngue rí perdonaoögöjme 'ma cjó c'o pje cjacüjme.

Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo.

Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Je rga cjanu rgui dyötüji Mizhocjimi.

⁵⁻⁶ O sido o ña c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma va säjä 'naja c'ü in jogueji c'ü ndexö mü va 'ñe zenguats'üji, 'ma ojtjo pje rí unngueji c'ü ra zi c'ü, nuc'ua in pöcjeji cja 'naja in dyocjeji in pa xipjiji: “Nu'tsc'e rí jogövi, rvá ne ö'tc'ü 'na favor rí

pesque jñi tjõmëch'i, na ngue cja säjä cja ín nzungö 'naja c'ü rí jogöbe, c'ü vi 'ñeje na jë. Ojtjo pje rá unügö c'ü ra zì”, in embeji.

7 Ra ndünrù c'ü bübü a mbo: “¿Jenga va 'ñe molestaozù? Ya ró tranca na jo ne ngoxtji. Ya rrü ïgøjme yo ín ch'igö cja pjingua. Dya sö rá nanga rá da'c'ü c'ü in pesque”, ra 'ñents'ejì c'ü.

8 Zö ra xi'ts'iji a cjanu, pero sido in ötüji. Zö ngue in dyocjeji c'ü, pero dya ra dya'c'üji. Pero rí mangö ra dya' c'üji 'ma rí sido rí dyötüji favor. Na ngue ra xicha ra pe'sc'ejì c'ü.

9 Nguec'ua rí xi'tsc'öji, sido rí dyötqueji Mizhocjimi ra dya'c'üji. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi ra dyä'tc'ejì c'ü in ötüji.

10 Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

11 'Nu'tsc'ejì in 'ñecjeji in ch'igueji, 'ma ra ëjë cja in jmiji in ch'igueji ra dyö'tc'üji 'na tjõmëch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? Iyö, dya sö. O 'ma ra dyö'tc'üji 'na jmö, ¿cjo rí unügueji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo sö.

12 O 'ma ra dyö'tc'üji 'na blanquillo, ¿cjo rí unügueji 'na alacrán? Iyö.

13 Maco in nteji in cjaji c'o na s'o, pero in pjëchi rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Nguec'ua ixtí jñunt'ü in mü'büji, mi Tataji c'ü bübü a jens'e ra dya'c'üji o Espíritu c'ü ra ë bübü a mbo in mü'büji 'ma rí dyötqueji; 'ñe texe c'o ni jyodüts'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

14 E Jesús o chjëji 'na bëzo c'ü vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. C'e s'ondajma mi cjapü ra ngone

c'e bëzo. Nuc'ua e Jesús cjanu o pjongü c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo. 'Ma mü o mbedye c'e s'ondajma, ixco ña c'ua c'e bëzo. Nguec'ua c'o nte me co nguijñiji cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu.

¹⁵ Anguezeji bübü c'o mi mama:

—C'ü unü o poder ne bëzo ra pjongü o s'ondajma c'ü dya jo, nguetsjë e Beelzebú c'ü dya jo, c'ü manda cja c'o s'ondajma, eñeji.

¹⁶ Bübü c'o o mama:

—'Ma vi 'ñecje cja Mizhocjimi, rí tsjague 'na señal c'ü me na nojo c'ü rá jandagöjme.

¹⁷ E Jesús mi pãrã c'o mi cjijñiji; guec'ua va xipjiji c'ua:

—Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cãrã nu. Texe o ndajñiñi 'ñe texe o ngumü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cãrã nu, ra chjorüji 'ma.

¹⁸ Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o o s'ondajmatsjë, zja rvá sö xe ro manda 'ma c'ü?

¹⁹ ¿Jenga in xitscöji ngue e Beelzebú c'ü dya jo c'ü o dyacö ne poder nu rgá pjongü yo o s'ondajma? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü in cjijñiji na s'o.

²⁰ Rí xi'tsc'öji o dyacü Mizhocjimi o poder, guec'ua rgá pjongö yo. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'eji nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²¹ 'Naja bëzo c'ü na zëzhi, 'ma jün o arjma c'o na jo, nu'ma, pjörü na jo o ngumü. A cjanu, dya cjó sö cjó ra 'ñe pönbü c'o pë's'i.

²² Pero 'ma ra ëjë 'naja c'ü xenda na zëzhi, ra ndöpu c'ü ngue o cjaja c'e ngumü, ra jñünbü c'o o arjma c'o mi confiao ro mbös'ü. Y ra ndunbü c'o

ri pë's'i cja c'e ngumü ra jyanbü c'ua c'o o dyoji. Je xo ga cjanu, nutscö xenda na zëtscö que na ngue e Satanás c'ü dya jo; nguec'ua sözgö rá pjongü dya c'o o s'ondajma.

²³ C'o dya tenngue co nuzgö, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

El espíritu malo que vuelve

²⁴ "Na s'ondajma 'ma ra mbedye cja 'na nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü, ra jyodü c'ua ja ra söya pero dya ra chöt'ü. Nguec'ua ra mama c'e s'ondajma: "Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö", ra 'ñeñe.

²⁵ Nuc'ua 'ma ra zät'ä nu, ra chöt'ü c'ü rguí baxü y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri bübü.

²⁶ Nuc'ua ra ma c'ua c'e s'ondajma xe ra ma siji xe siete c'o nu mis'ondajmaji c'o xenda na s'o que na ngue angueze; ra 'ñe cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngue 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo.

La felicidad verdadera

²⁷ Ma mi mama e Jesús c'o jña, o mapjü c'ua 'na ndixü c'ü mi bübü a nde c'o nte, o xipji e Jesús:

—Me na jo va unü Mizhocjimi c'ü in nanague; o unü o muxc'ügue 'ñe o jö'tc'ü. Mizhocjimi ra intsjimi na puncjü c'ü.

²⁸ O ndünrö c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—C'o ra intsjimi Mizhocjimi, ngueje c'o ra dyärä o jña Mizhocjimi 'ñe ra tsjaji ja c'o nzi ga mama.

La gente mala pide una señal milagrosa

29 Nuc'ua 'ma xe ma jmurü c'o nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji c'ua:

—Yo nte yo cãrã yo cjë dya, na s'oji. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbãrãji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji.

30 'Ma mü o ma e Jonás a Nínive o ma zopjü c'o nte, o creo c'o nte na ngue e Jonás vi mbedye cja o ne c'e trajmõ nu ja ya vi dyo'o jñipa. Je xo rga cjazgö nu. Na ngue c'o ra tsjacüji 'ñe c'o rá cjangö, na puncjü yo nte yo cãrã yo cjë dya, ra 'ñejmezüji ra unüji ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Pero dya rá cjangö señal c'ü ra jñanda yo nte ja c'o nzi ga dyörüji.

31 C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma a Sur, xo 'ñejyo nte yo cãrã yo cjë dya. Nu c'e ndixü vi ëjë ndeze nu ja tjorü ne xoñijömü, o'ñe dyärã c'o mi mama e Salomón na ngue mi pë's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'eji in cãrãji yo cjë dya, dya in ne rí dyärãji; maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pë's'i o pjeñe que na ngue e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda rí sufreji.

32 C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'o mi cãrã a Nínive, xo 'ñejyo nte yo cãrã yo cjë dya. E Jonás o ma a Nínive o ma zopjü c'o mi menzumü nu; nguec'ua va jyëziji c'o na s'o o nzhogüji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'eji in cãrãji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pjëzhi na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji.

La lámpara del cuerpo

³³ "Ma tjtütüji 'na sivi, dya emeji nu ja tsjõtü. Dya xo co'büji co 'na caja. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sö ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü.

³⁴ C'ü rgá jandagöji, ngue ín chöji. 'Ma na jo ín chöji, rí jandaji na jo e jya's'ü. Pero 'ma s'odü ín chöji, chjëntjui c'ü ri bübüji cja bëxö mü 'ma. Je xo ga cjatsc'ëji nu. 'Ma na jo in mü'büji, dya tsot'ü in chöji. Nguec'ua in unüji na jo ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Pero 'ma na s'o in mü'büji, iyö 'ma.

³⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji ngüenda rí jyëziji c'ü ra zi'ch'i in mü'bügueji o jya's'ü Mizhocjimi. 'Ma jiyö, ra bübüts'üji o bëxö mü.

³⁶ Pero 'ma rí unnc'ëji ngüenda c'o jña c'o rí xi'tsc'öji, 'ma rí jyëziji c'ü ra zi'ch'i in mün'c'ëji o jya's'ü Mizhocjimi, ra bübüts'üji na puncjü o jya's'ü 'ma. A cjanu rí pärãgueji na jo 'ma, cjó nguetscö, 'ñe rí pärãgueji ja rgui minc'ëji, eñe e Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o ña c'o jña, o ëjë c'ua 'naja c'o fariseo o 'ñe xipji e Jesús ro mëvi nu ngumü ro ma ziji o xëdyi. O mëvi c'ua. 'Ma o zät'ävi cja c'e ngumü o cjogüvi a mbo, o mimi e Jesús cja mexa.

³⁸ Nuc'ua c'e fariseo o jñanda c'ü dya go xindyë e Jesús ante c'ü ro zi o xëdyi. Nguec'ua va nguijñitsjë c'ua: "¿Jenga dya go xindyë nu, maco je ga cjanu ín chjürügöjme?"

³⁹ O mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Bübü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'o

a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ejí nu nu'tsc'ejí in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rguí tsjapü in tsjacjeji c'o pë's'i yo nin minteji.

⁴⁰ Nu'tsc'ejí, dya in unnc'ejí ngüenda ja ga cja. O ngambgagöji Mizhocjimi. Ne angueze c'ü dya nguextjo c'ü ni xes'ets'üji c'ü ra 'nin'tsc'iji; ne c'ü xo ra 'nin'tsc'iji in mü'büji.

⁴¹ Rí dyötüji Mizhocjimi ra ndin'tsc'iji in mü'büji. Nu'ma, dya cja cjo pje rí jñünbüji. Y rí unüji co texe in mü'büji c'o pje ni jyodü. Nuc'ua rrã jo c'ü ni xes'ets'üji, xo 'ñe a mbo in mü'bügueji.

⁴² 'Nu'tsc'ejí in fariseoji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji o xits'ajna 'ñe o lota 'ñe c'o 'ñaja pjín'ño c'o cja'a cja in juajmaji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyëziji. Pero juentsc'ejí, ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, y dya in neji angueze co texe in mü'büji. Nujoyo, ngueje yo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo.

⁴³ 'Nu'tsc'ejí in fariseoji, juentsc'ejí ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue 'ma in pöcjeji cja nintsjimi, me in juajnüji o lugar c'o xenda na jo nu ja rí mimiji. Me xo in neji c'ü ra mbë'sc'iji t'ecjañö mü rgá zenguats'üji cja chöjmü.

⁴⁴ "Ma dya jä'p'äji o panteón a xes'e nu ja t'ögü o añima, yo nte nzhodüji a xes'e na ngue dya pãrãji cjo je t'ögü nu 'na añima. Nguéc'ua mamaji contaminaoji. Je xo ga cjatsc'ejí nu, nu'tsc'ejí in xöpüteji 'ñetsc'ejí in fariseoji. In cjapüji na jots'üji; nguec'ua yo nte nzhodüji co nu'tsc'ejí. Pero dya

pārāji c'ü bübü in mün'c'ejī c'o na s'o. Nguēc'ua xo ra s'odü o mü'büji. Nguēc'ua juentsc'ejī ra castigaots'üji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁴⁵ O ndünrū c'ua 'naja c'o me mi pārā o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Xöpüte, c'ü vi xipjigüe yo fariseo, xo 'ñezgøjme xo i huēnzhuigøjme.

⁴⁶ E Jesús o mama c'ua o xipji c'e bēzo:

—Nu'tsc'ejī in pārāji o ley Mizhocjimi, juentsc'ejī xo ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ēzhi c'o dya sō ra cumpleji. Chjēntjui c'ü ri ātc'ejī o trapōjō c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero dya in ne rí pasp'üji ne ri 'naja in ñidyēgueji.

⁴⁷ 'Juentsc'ejī ra castigaots'üji Mizhocjimi. In jā'p'āji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. Nguēje c'o in mboxpalegueji c'o o mbō't'ü c'o.

⁴⁸ C'o in mboxpalegueji o mbō't'üji c'o profeta; nu'tsc'ejī in jā'p'āji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. A cjanu, ixi 'ñetse c'ü in māji c'o vi tsja c'o in mboxpaleji.

⁴⁹ 'Mizhocjimi ix mi pārā c'ü ro zādā a cjanu; nguēc'ua va mama: “Rā juajnügō o profeta 'ñe o apóstole ra zopjüji c'o nte. Bübü c'o ra mbō't'üji; bübü c'o ra nu'ujī na ü, ra tsjapüji ra sufreji.”

⁵⁰⁻⁵¹ Ndeze 'ma o jyas'ü ne xoñijōmü, ya mbō't'üji na puncjü o profeta. C'ü ot'ü o mbō't'üji, mi ngue e Abel. C'ü bēpja o mbō't'üji, ngue e Zacarías c'ü o mbō't'üji a tji cja c'e lugar c'ü na sjü, nu ja chäjui c'e arta nu ja päsp'āji o animale Mizhocjimi. Nu'tsc'ejī in cārāji yo cjē dya, in cjiñijī ja c'o nzi ma nguijñi c'o in mboxpalegueji. Nguēc'ua

ra jñün'c'ejí ngüenda Mizhocjimi c'ü xo ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nu'tsc'ejí in cārāji yo cjē dya, ngue'tsc'ejí rí tsjōt'üji.

⁵² 'Mama o ley Mizhocjimi ra ējē 'naja c'ü ra 'ñe salvats'üji. Zō in pārāgueji na jo o ley, pero dya in unüji ngüenda c'ü nguetscō ró ējē. C'o cja ni unütjo ts'ē ngüenda cjó nguetscō, nan'ño gui xipjiji c'o. Nguец'ua, dya xo pārāji ja rgá sō ra salvaji. Juentsc'ejí, ra castigaots'üji Mizhocjimi.

⁵³ 'Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña, nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjēyaji o dyönüji na puncjü o t'önü e Jesús.

⁵⁴ Me mi te'beji pje ro mama e Jesús, nza cja yo nte 'ma te'beji 'na animale ra zürüji. Mi te'beji, xa'ma pje c'o ro mama e Jesús nguец'ua ro sō ro ngöt'üji cja c'o mero mi pjēzhi na nojo.

12

Jesús enseña contra la hipocresía

¹ Ma jmurü na puncjü o nte cja jmi e Jesús; dya 'mārā ja nzi mil mi cārā. Mi pötma chütüji. Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Pjōtpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí tsjaji nza cja yo fariseo. Anguezeji cjaþüji na joji, pero bübü o mü'büji c'o na s'o, chjēntjui nza cja o cjünü 'ma ya ixqui 'ma chjanbaji o cjünü c'o dya ixqui.

² Yo fariseo, zō cādāji c'o na s'o c'o cjaji 'ñe c'o cjiñiji, pero ra zādā 'ma ra jñetse c'o. Y zō cjaji para dya cjó ra mbārā, pero ra zādā 'ma ra mbārāji.

³ C'o jña c'o in ñatsjēji cja in nzümüji, ra zādā c'ü ra mbārā texe yo cārā cja in jñiñiji.

A quién se debe tener miedo

⁴ 'Nu'tsc'eji rí dyocjöji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí sũgueji yo nte. Zö ra mbö'tc'üji in cuerpoji, pero dya xe sö pje xe ra tsja'c'üji.

⁵ Rá xi'tsc'öji dya, cjó ngue c'ü rí sũgueji. Sũgueji Mizhocjimi c'ü sö ra mbö'tc'üji c'ü xo sö ra pantc'aji a linfiernu. Jã, ngue c'ü rí xi'tsc'öji rí sũgueji c'ü.

⁶ 'Yo ts'ins'ü, maco ni muvitjo yeje centavo por tsi'ch'a, pero Mizhocjimi pjörü yo.

⁷ Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pãrã ja nzi sö'ö yo. Mizhocjimi pjörü yo ts'ins'ü; xo ra mbö'c'ügueji. Na ngue xenda ni muvits'ügueji a jmi que na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sũgueji pje ra tsja'c'üji yo nte.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

⁸ 'Rí xi'tsc'öji, nu c'ü ejmezü c'ü ra xipji yo nte c'ü rvá êcjö cja Mizhocjimi, nutscö rá xipji c'o o anxe Mizhocjimi c'ü ngue in ntegö c'ü.

⁹ Pero 'ma cjó c'o ra xipji yo nte c'ü dya ejmezü 'ñe dya pãcãgö, nu'ma, rá xipjigö c'o o anxe Mizhocjimi c'ü dya xo rí pãrãgö c'e nte c'ü.

¹⁰ "Ma cjó c'o dya ra unü ngüenda c'ü rvá êcjö cja Mizhocjimi; zö ra zangüji, pero ra sö ra perdonaoji c'o. 'Ma cjó c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi nguec'ua ra mbãrã c'e nte pje pjêtscö, pero 'ma dya ra 'ñejmezü, chjëntjui c'ü ro zadü o Espíritu Mizhocjimi. Nu'ma, dya ra perdonaoji 'ma c'ü.

¹¹ 'Nu'tsc'eji in tenngueji co nutscö, ra zints'iji cja nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjêzhi

nu. O ra zints'iji cja o juesi, o c'o xenda pjëzhi na nojo. Pero dya rí tsijijñiji ja rgui chjünrüji, 'ñe pje rí mangueji.

¹² Na ngue o Espíritu Mizhocjimi ra mböxc'üji c'e ndajme c'ü, ra jí'ts'iji c'ü rguí jyodü rí mamaji.

El peligro de las riquezas

¹³ O ña c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Xipjigue nín cjuarma rá jyadübe c'o o zogü c'ü mi tatagöbe.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in cjiñi c'o na s'o. Dya 'ñembgüegö Mizhocjimi rá c jagö juesi rá jyan'cüvi c'o o zogü nin tatavi.

¹⁵ O sido o ña e Jesús o xipji texe c'o nte:

—Pjötöpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí jyodüji ja rguí pë's'iji na puncjü o merio. Dya xo rí jyodüji ja rguí chjëji na puncjü o juajma, ni xo ri ngue o animale rí tsäji na puncjü. Zö ri pë's'i 'na nte na puncjü, pero dya ngue c'ü na cjuana rguí mäjä o mü'bü c'e nte.

¹⁶ Cjanu o xipjiji 'na ejemplo c'o nte, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë's'i na puncjü. C'o o juajma o unü na puncjü o ndëxü.

¹⁷ Nguec'ua va mamatsjë c'ua: “¿Pje xe rá c jagö? Na ngue ojtjo ja xe rá üt'ü yo ndëxü, na ngue ya nizhi cja yo in ch'ujmü.”

¹⁸ O mama c'ua: “C'ü rá cja'a, rá mandagö ra yätcäji yo in ch'ujmü, cja rrü jyäpcäji c'o xenda rrä nojo. Nguec'ua je rá üt'ügö texe nu c'o in nzhëxü 'ñe texe c'o rí pë'sc'ö.”

19 Rí pè'sc'ö na puncjü dya; ra mezhe na puncjü o cjë. Rá söyagö dya. Rá mägö dya, rga sigö o xëdyi, y pje c'o nde rá sigö”, eñe.

20 O mama c'ua Mizhocjimi o xipji c'e bëzo: “Nu'tsc'e in cjijñigue na s'o. Ixtí chũgue dya ne xõmü. Me ì jyodü ja vi pè'sc'e na puncjü, pero dya ra sö rí chunügue yo”, eñe Mizhocjimi va xipji c'e bëzo.

21 O sido o ña e Jesús o xipji c'o nte:

—C'ua ja va tsjapü Mizhocjimi c'e bëzo, je xo rga cjanu rgá tsjapü texe c'o ra jyodü ja rgá mbë's'i na puncjü, y dya ra jyodüji Mizhocjimi para ra ch'unüji c'ü na cjuana ni muvi.

Dios cuida a sus hijos

22 E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjijñiji ja rgui chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñigueji c'ü pje rí jyeji.

23 Mizhocjimi o ngampc'aji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya c'üji c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegueji?

24 Tsjijñiji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü. Maco Mizhocjimi 'huiñi yo. Nu'tsc'ejí, xenda ni muvits'ügueji que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huintsc'ejí Mizhocjimi?

25 Dya cjó bübüts'ejí c'ü sö ra chäcä 'naja nde metro c'ü xe rrã ndã.

26 Maco dya sö rí chäcäji 'na nde metro c'ü xe rrã ndäts'üji, ¿jenga in cjijñiji ja rgui chöt'üji c'ü pje rí sigueji 'ñe c'ü pje rí jyeji?

27 'Unüji ngüenda ja ga te yo lirio. Dya pëpjiji, dya xo jench'ejí o tjüjmü para ra dyät'äji o bituji. Pero

me na zö yo. E Salomón mi pjëzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo lirio.

28 Yo pjin'ño cja'a cja juajma, pero ra xörü münü ra ngant'aji cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndäjnä yo. Natsc'ëji, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguec'ua, ¿jenga dya in junt'ü in mü'büji c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o ni jyodüts'üji?

29 Nguec'ua, dya me rí tsjijñiji ja rgui chöt'üji c'ü pje rí siji.

30 Na ngue yo dya pãrã Mizhocjimi ngueje yo me jodü ga cjanu yo. Pero nu'tsc'ëji in 'ñecjeji c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e c'ü pãrã c'ü nde ni jyodüts'üji texe yo.

31 Nu'tsc'ëji ot'ü rí jyodüji ja rgui tsjaji ja c'o nzi ga mandats'üji Mizhocjimi, na ngue in Jmugueji c'ü. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, texe yo, nde ra dya'c'üji yo.

Riqueza en el cielo

32 In chjëntcjeji nza cja o ndënchjürü. Y ja nz-itjots'üji. Pero dya rí sūgueji. Na ngue c'ü in Tatagöji ne ra dya'c'üji c'ü rgui bübüttöji co angueze nu ja manda, na ngue o ntets'üji dya.

33 Pöji c'o in pë's'iji 'ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. 'Ma rí pë's'itjogueji in merioji, 'na ra ë o mbë ra 'ñe pōnc'üji. O 'ma jiyö, ra s'odü c'o. Pero 'ma rí unügueji c'o pje ni jyodü, rí pë'sc'ëji 'ma a jens'e c'o na cjuana ni muvi c'o dya ra s'odü. Nujnu, dya sät'ä o mbë ra pōnc'üji c'o. Dya xo bübü o dyoxü ra tsjapü ra dya c'o.

34 Nu 'ma rí pë's'igueji na puncjü cja ne xoñijōmü, je rgui mäcjeji 'ma c'o ri pë's'iji cja ne xoñijōmü.

Pero 'ma ra bē'sc'iji na puncjü a jens'e, je rgui mäcjeji 'ma c'o ri pē's'iji a jens'e.

Hay que estar preparados

³⁵⁻³⁶ "Ma ra ma 'na bëzo cja chjüntü, c'o o mbëpji ra nde'beji hasta 'ma cja ra nzhogü. Ra xa'maji na jo, y ra ndütüji o sivi. Ra nde'beji ngue c'ua 'ma ra nzhogü c'ü nu lamuji ra ma't'ü cja ngoxtji, jo rrü xopcüji ra cjogü c'ua a mbo. Je xo rgui tsjagueji a cjanu rí chepqueji, na ngue rá ëcjö na yeje.

³⁷ 'Ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra chöt'ü rrä te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu ra mähä c'o mbëpji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra xipji c'o mbëpji ra mimiji cja mexa. Nuc'ua ra ts'o's'ü c'ü mi tējë ra 'huiñi c'o mbëpji.

³⁸ Zö ya rguí ndexömü 'ma ra säjä c'e lamu, o zö ya rguí ñetsajömü, pero ni jyodü c'o mbëpji ra nde'beji, dya ra ñji. 'Ma ra 'ñe chöt'ü c'e lamu c'ü rrä te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu me ra mähä c'o.

³⁹ 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngumü, nu 'ma ro mbärä pje ma ndajme c'ü ro ëjë c'e mbë, dya ro ñji, ro nde'betjo, dya ro jyëzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngumü.

⁴⁰ Je xo rga cjatsc'ejji nu rí pjötpüji ngüenda, na ngue nutscö rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴¹ Nuc'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme. C'o jña c'o cja ï mangue, ¿cjo nguetscöjme ï xitscöjme c'o, o ngue texe yo nte?

⁴² O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Para rí pārãgueji, rá xi'tsc'öji 'na ejemplo. 'Na lamu 'ñeje 'na mbëpji c'ü manda cja c'o nu mimbëppiji. 'Ma cjacjuana c'e mbëpji, 'ñe 'ma pārã ra pëpji na jo, ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji ra 'huinbi c'o nu mimbëppiji 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu.

⁴³ Nuc'ua 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra 'ñe chöt'ü c'e mbëpji rrã cja'a c'o vi xipji, me ra mápã 'ma c'e mbëpji.

⁴⁴ Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e lamu.

⁴⁵⁻⁴⁶ Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra matsjë: “C'ín lamugö ra mezhtjo c'ü”, ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëppiji zö bëzo zö ndixü, 'ñe me ra zi o xëdyi 'ñe ra zi c'o rguí tĩ, nuc'ua, ra ëjë c'ü o lamu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pārã. Nuc'ua c'e lamu ra manda ra jyüt'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cã c'o vi tsja na s'o.

⁴⁷ C'o mbëpji c'o pārã c'o ne c'o nu lamu, pero 'ma dya cjaji c'o, ni xo ri te'beji ra nzhogü c'o nu lamu, ra jyüt'üji na puncjü 'ma c'o.

⁴⁸ Bübü o mbëpji c'o dya nda pëpji na jo, na ngue dya nda pārãji pje pjëzhi c'ü ne c'o nu lamu. Anguezeji mercedo xo ra jyüt'üji co chirrio. Pero dya nda ra jyüt'üji, na ngue dya nda pārãji c'o ne c'o nu lamu. Nu c'o ch'unü ra mbãrã c'o ne Mizhocjimi ra tsjaji, ni jyodü ra tsjaji c'o. Nu c'o xenda ch'unü ra mbãrã, ngue c'o ni jyodü xenda ra tsjaji. 'Ma jiyö, xenda ra castigaoji 'ma c'o.

Jesús es causa de división

49 'Na ngue c'ü rvá êcjö cja ne xoñijõmü, ra zädä 'ma ra bübü o chũ cja ne xoñijõmü. Rí negö c'ü ya ri sädä.

50 Pero ni jyodü ot'ü rá sufregö na puncjü. Me rí cjiñigö; me rí negö c'ü ya rva sufregö.

51 In pëzhgueji rvá êcjö cja ne xoñijõmü ngue c'ua dya cja ra chũ yo nte. Pero dya ngue c'ü rvá êcjö c'ü. Na ngue c'ü rvá êcjö, ra bübü o chũ cja yo nte.

52 Ndeze nudya, ra bübü o chũ. Cja 'na ngumü c'ü ri cārã tsi'ch'a o nte, jñi c'o ra nu'u na ü c'o yeje, na ngue c'ü ri ätcävi ín jña. O 'ma jiyö, yeje c'o ra nu'u na ü c'o jñi.

53 'Na bëzo ra nu'u na ü c'ü nu t'i; o c'e t'i ra nu'u na ü c'ü nu tata. 'Na ndixũ ra nu'u na ü c'ü o xunt'i; o c'e xunt'i ra nu'u na ü c'ü nu nana. 'Na ndixũ ra nu'u na ü c'ü nu cjö'ö; o c'e cjö'ö ra nu'u na ü c'ü nu cö'ö.

Las señales de los tiempos

54 E Jesús o sido o ña, o xipji c'ua c'o discípulo 'ñe c'o 'ñaja nte:

—'Ma in jandaji 'na trangõmü va cjins'i, ix in mangueji c'ua: “Ra 'ñeje o dyebe”, in eñeji. Y ra 'ñeje.

55 'Ma in unüji ngüenda vü'ü c'e ndajma c'ü je ni 'ñeje a ma a Sur, in mamaji c'ü me rrã pa. Y me rrã pa.

56 In unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e ngue c'ua in pãrãji ja ga cja yo jopa 'ñe yo ra 'ñeje o dyebe. Maco ya i dyärãji na puncjü c'o rvi pãrãgueji c'ü rvá êcjö cja Mizhocjimi, ¿jenga dya in ejmezüji?

Procura ponerte en paz con tu enemigo

57 'Nguec'ua rí önnc'üji, ¿jenga dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi?

58 'Na nte c'ü pje vi tsjapü c'ü 'na nte, 'ma ra zidyiji cja juesi, 'ma cja ri pëtjovi cja 'ñiji, na jo ra zopjü c'e nte c'ü pje vi tsjapü, ra ñavi ja rgá reglavi. 'Ma jiyö, ra zidyiji cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhö'ö cja c'e mböpjörü. Y c'e mböpjörü ra pant'a a pjörü c'ü.

59 Dya ra mbedye nu, hasta 'ma cja ra ngöt'ü texe c'o tñ. Je xo rga cjatsc'ejí nu, 'ma dya rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'üji c'o na s'o c'o in tunpüji, nu'ma, ra castigaots'üji 'ma c'ü.

13

Importancia de un cambio de actitud

1 Mi cãrã nu c'o cja vi säjä. Nuc'ua cjanu o ñaji c'ua o xipjiji e Jesús ja va bö't'ü ja nzi nte c'o mi menzumü a Galilea. Nuc'o, vi möji cja c'e templo o ma unüji c'o o animaleji ro mbäsp'äji Mizhocjimi. Nuc'ua e Pilato o manda c'o o tropa o ma mbö't'üji c'o nte.

2 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o nte c'o o mbö't'üji, in pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja o menzumüji, guec'ua va mbö't'üji c'o.

3 Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejí xo rí chügueji, 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

4 In mbeñeji ja va tunü c'e torre c'ü xiji Siloé. O ndibi c'o nte, o ndüji dieciochoji. In pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja c'o cãrã a Jerusalén.

⁵ Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejí xo rí chũgueji 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

El ejemplo de la higuera sin fruto

⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama: —Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë's'i 'na huerta c'ü mi cja o uva. Nujnu, xo vi 'ñench'e nu 'na fruta c'ü ni chjü higo. 'Na nu pa, o ëjë c'e bëzo cja c'e huerta ro ë nu'u cjo mi quis'i o higo. Pero dya pje chöt'ü.

⁷ Nuc'ua cjanu o xipji c'ü o mbëpji c'ü mi pjörü c'o uva: “Ya sö jñi cjë c'ü rvá ë nu'u ne higo cjo quis'i, pero dya pje rí töt'ü. Ixtí dyëch'i. 'Ma jiyö, bëzhitjo tiempo ja 'ne'e.”

⁸ Nuc'ua o ndünrö c'e mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí ö'tc'ügö xe rí jyëzi ne cjë dya nu, ndezc'e rá tsötpügö e jö mü y xo rá já'tp'ä o lama.

⁹ Nu 'ma ra nguis'i, dya rá ëch'iji 'ma. Nu 'ma jiyö, rá ëch'igö ja nzi gui xitsi.”

Jesús sana en día de descanso a una mujer jorobada

¹⁰ 'Na nu pa c'ü mi söyaji, o ma e Jesús cja 'na nintsjimi. O ma xöpü c'o nte.

¹¹ Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi sö'dyë. Ya vi mezhe dieciocho cjë vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, mi cjäpü ra zö'dyë mi mocü ma nzhodü. Dya mi sö ro xos'ü o xütjü ro böbü derecho.

¹² E Jesús 'ma mü o jñanda c'e ndixü o ma't'ü o xipji:

—Chjä'dä a 'ñecjua.

Cjanu o xipji:

—Süngü, ra c'ueñe dya c'ü in sögue na ü, embe.

13 Cjanu o 'ñe's'e o dyë cja c'e ndixũ. Nuc'ua c'e ndixũ cjanu o xos'ü o xütjü o böbü derecho. Cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi o mama:

—Me na jo Mizhocjimi o tsjacü o ndixqui.

14 C'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, dya go ne a cjanu. Na ngue mi xabaro 'ma mü o jocü e Jesús c'e ndixũ; mi ngue c'e pa 'ma mi söyaji. Go üdü c'e bëzo o xipji c'o nte:

—In pãrãji 'ñanto pa nu ngo c'ü ni jyodü rá pëpjiji. Ngue c'o pa c'o na jo rí 'ñeji ngue c'ua ra ndixc'í in nzemeji. Dya rí 'ñecjeji dya, na ngue ngueje ne pa nu rí söyaji, embeji c'o nte.

15 O ndünrü c'ua e Jesús c'ín Jmugöji o xipji c'e bëzo, 'ñe c'o mi dyoji:

—¿Jenga in mangueji na s'o c'o rí c jagö rí jocü c'o s'odyë ne pa 'ma rí söyagöji? Maco nu'tsc'ejji in xäpcägueji c'o in nzhünüji 'ma xabaro, 'ñe c'o in burruji, cja rrí ma unüji o ndeje.

16 Nujne ndixũ nu, je mboxbëche cja e Abraham. Ya vi zürü c'ü dya jo, chjëntjui c'ü ro ndün't'ü o tjüjmü para dya ro nzhodü libre. Ya vi mezhe dieciocho cjë. Maco in xäpcägueji in animaleji, na ne ndixũ, ¿cjo dya xo mi jyodü ro emegö libre nu?

17 C'o mi nu'u na ü e Jesús, 'ma mü o dyärãji c'o jña, o bëzhi o tseji c'ua, dya sö pje xe ro mamaji. Pero c'o 'ñaja nte, me go mäji na ngue c'o me ma nojo c'o mi cja e Jesús, 'ñe c'o me ma zö.

El ejemplo de la semilla de mostaza

18 Xe go ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'tsc'öji 'na jña ngue c'ua rí pãrãji ja ga manda Mizhocjimi.

19 C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja 'naja ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. Nuc'ü, o mbes'e o nocü, o chjënjui 'naja za'a c'ü na ndã. O ëjê c'ua o s'ü o 'ñe dyät'ã o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

20 Xo mama c'ua na yeje e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji c'ü 'na jña ngue c'ua rí pãrãji ja ga manda Mizhocjimi.

21 C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntji nza cja o ixcjünü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjünü, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjünü.

La puerta angosta

22 E Jesús sido mi mbeñe c'ü mi jyodü ro ma a Jerusalén. Pero mi sät'ã nzi 'na jñiñi, mi xöpü c'o nte.

23 'Na nte o dyönü e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿cjo ja nzitjo c'o ra zät'ã nu ja bübü Mizhocjimi?

Nuc'ua e Jesús o ndünrü o xipji c'o nte:

24 —Me rí jyodüji rí sät'ãji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngue c'ü rgui sätc'ëji nu, na s'ëzhi, chjëntjui c'ü ri cjogü 'na nte cja 'na ngoxtji c'ü me s'is'i. Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o ra jyodü ja rgá cjogüji, pero dya ra sö ra cjogüji.

25 Nu c'ü o cjaja c'e ngumü, ra zädã 'ma ra ngot'ü c'e ngoxtji. 'Ma cja rí sät'ãji 'ma ya rguí cjot'ü c'e ngoxtji, dya cja ra xocüts'üji. Zö rí bönc'ëji nu cja c'e ngoxtji rí püt'üji rí mamaji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, xocüzüme”, rí 'ñembeji, pero dya ra xocüts'üji. C'ü ra tsja ra xi'ts'iji: “Dya rí pã'c'öji, dya ngue ín ntetsc'öji”, ra 'ñents'ëji c'ü.

26 Nuc'ua rí xipcjeji: “Maco nutscöjme ró sigöji o xëdyi, 'ñe 'ma mi jizhigue cja c'o 'ñiji cja c'o ín jñiñigöjme, xo ma bünc'öjme nu, mi äräjme.”

27 Ra ndünrü c'ua angueze ra xi'ts'iji: “Ya ró xi'tsc'öji c'ü dya rí pä'c'öji. Nu'tsc'ejí ì tsjaji c'o na s'o. C'ueñeji cja ín jmigö ìn texeji.”

28 Nuc'ua me rí huëgueji y me ra nguünxt'ü in s'ibi rgui sufreji. Na ngue ri jandagueji e Abraham, 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob 'ñe texe c'o profeta ri cārāji co Mizhocjimi nu ja ri manda, pero nu'tsc'ejí dya ra xocüts'üji.

29 Ra ëjë na puncjü o nte, ra 'ñe ngārāji nu ja ri manda Mizhocjimi, me ra māji cja o jmi. Rguí 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü 'ñe nu ja ni nguibi. Xo rguí 'ñeji a ma a norte 'ñe a ma a sur.

30 C'o cja pü cja na jo nguec'ua pëzhiji ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi, dya ra zät'ä c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muviji a jmi Mizhocjimi, ra zät'ä c'o.

Jesús llora sobre Jerusalén

31 C'e pa c'ü, o ëjë ja nzi o fariseo o 'ñe xipjiji e Jesús:

—Pedye va rí mague. Na ngue ne ra mbö'tc'ü e Herodes c'ü manda va.

32 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö pë's'i na puncjü o pjeñe e Herodes c'ü ne ra mbö'tcügö c'ü, pero möji ma xipjiji c'ü ni jyodü rá pjongü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, Rá jocü c'o sò'dyë. Xipjigüeji c'ü rá cja gö yo, hasta 'ma cja rá cjuatügö ne bëpji.

33 Zö ne ra mbö'tcügö c'ü, pero rá sido rá cja gö ne bëpji hasta 'ma rá cjuatügö. Na ngue je ngueje a

Jerusalén nu ja pö't'üji texe c'o ña o jña Mizhocjimi; dya ngue va. Nu'tsc'eji rí xiqueji a cjanu e Herodes.

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Nu'tsc'eji in menzumüji a Jerusalén, in pö't'üji c'o profeta 'ñe in pjat'üji o ndojo c'o juajnü Mizhocjimi ra zo'c'üji. Ró juen'tsc'öji na puncjü. Mi negö ro jmu'tc'üji c'ua ja nzi ga tsja'na ngöñi juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i ñeji ri dyätcäji in jña.

³⁵ Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Xe järätjo a Jerusalén nu nin jñiñigueji, pero ya jyëts'iji dya Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji, ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: “Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, rí 'ñeñeji.

14

Jesús sana a un hombre con enfermedad de hinchazón

¹ O ëjë 'na nu xabaro, e Jesús o ma cja o ngümü 'naja c'o fariseo c'ü mi xo'ñi cja 'naja nintsjimi, o ma ziji o xëdyi. C'o ma cã'ã nu, me mi jandaji e Jesús me mi äräji xa'ma ro mama o jña c'o dya mi jyodü.

² Nu a jmi e Jesús, mi bübü 'na bëzo c'ü mi sö'dyë, mi pjant'ã texe o cuerpo.

³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o fariseo 'ñe c'o mi pãrã o ley Mizhocjimi:

—¿Pje mama o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo rá jocüji yo sö'dyë 'ma xabaro? Maco ngue nu pa nu rí söyaji.

⁴ Anguezeji dya ndünrüji. Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e c'ua o dyë c'e bëzo c'ü mi pjänt'ä, o jocü cjanu o xipji:

—Ma dya in nzümü, embe.

⁵ Cjanu o xipji c'o fariseo:

—'Ma ri 'ñegueji 'na burru o 'na ts'inzhünü, nu 'ma ro zo'o cja 'na pozo, ro zo'o c'ü xabaro c'ü ngue 'ma rí söyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ejji c'ü?

⁶ Anguezeji dya mi pārāji ja rvá ndünrüji.

Los invitados al casamiento

⁷ E Jesús o jñanda c'o nte c'o vi mbitaji ro ziji o xëdyi, me mi juajnüji c'o xenda na jo nu ja ro mimiji. Nguéc'ua va mama e Jesús o xipjiji:

⁸ —'Ma cjo c'o ra mbitats'üji rí möji cja chjüntü, dya rí ma mimiji nu ja xenda na jo. 'Na ra ëjë 'naja c'ü vi mbitaji c'ü xenda ri pjëzhi na nojo que rá ngue'tsc'ejji.

⁹ Nuc'ua ra ëjë nu c'ü o mbitats'üji ra 'ñe xi'ts'iji: “Chjench'e xe rí mimi a ma c'ua. Na ngue nu ja in junrügue, ra mimi ne bëzo”, ra 'ñents'ejji. Nuc'ua ix 'na tsetjo rgui ma minc'ejji cja squina.

¹⁰ C'ü rí tsjagueji 'ma ra mbitats'üji, rí minc'ejji a squina, ngue c'ua 'ma ra säjä in jmigueji nu c'ü o mbitats'üji, xa'ma ra xi'ts'iji: “Nu'tsc'e rí jogövi na jo, je rgui 'ñe cjuā rí mimi nu ja xe na jo”, ra 'ñents'ejji. Nuc'ua c'o rrü jü'ü cja mexa, ra unüji ngüenda c'ü me nets'ejji c'ü o mbitats'üji.

¹¹ C'ü ra tsjapütsjë na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü vi mbita:

—'Ma in ät'ägue 'na jñõnü, in mbita c'o in negue, 'ñe c'o in cjuarma, 'ñe c'o 'ñaja in dyocjeji, 'ñe c'o bëxtjo in cãrãgueji c'o jün o t'opjü. Nuc'o, nguextjo c'o in mbitague c'o. Rí xi'tsc'ö c'ü dya cja rí tsjague a cjanu. Na ngue anguezeji xo ra mbitats'üji rí mague rí ma siji o xëdyi cja o ngumüji. A cjanu, ra ngõ'tc'ütjoji c'ü vi mbitague anguezeji, pero dya ra ngõ'tc'ü Mizhocjimi.

13 C'ü rí tsjague 'ma rí dyät'ä 'na jñõnü, xo rí mbitague c'o pöbre c'o dya pje pë's'i, c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö.

14 'Ma rí tsjague a cjanu, me rí mäjägue 'ma. Na ngue dya ra sö ra ngõ'tc'üji ra mbitats'üji c'ua ja nzi vi mbitague anguezeji. Nguec'ua 'ma ra bübütjo na yeje c'o vi tsja na jo, xo rí tegue ra ngõ'tc'ü Mizhocjimi.

El ejemplo de la gran cena

15 'Naja c'o mi junrü cja mexa, 'ma mü o dyärä c'o vi mama e Jesús, o xipji:

—Me ra mäjä c'o ra mbita Mizhocjimi ra ma ziji o xëdyi nu ja manda angueze.

16 O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü ro tsja 'na mbaxua ro dyät'ä o jñõnü. Na puncjü o nte c'o o mbita.

17 Nuc'ua 'ma o zädä c'e hora 'ma ro ziji o xëdyi, c'e bëzo o xipji c'ü o mbëpji: “Mague cja c'o ró mbita, ma xipjiji ra ëji dya, na ngue ya jogü texe”, eñe c'e bëzo.

18 Nuc'ua texeji o mbürü o mamaji ro perdonaoji na ngue dya mí sö ro möji. Nu ja ot'ü o zät'ä c'e mbëpji, o xipjiji a cjava: “Perdonaozü, dya sö rá ma

sigö o xëdyi. Cja ró tōmügö 'na juajma; ni jyodü rá ma nu'u."

¹⁹ C'ü 'naja o mama: “Perdonaozü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tōmügö tsi'ch'a yonda o nzhünü; ni jyodü rá ma nugö cjo na jo ga pëpji c'o.”

²⁰ C'ü 'naja o mama: “Cja ró chjüntü, nguec'ua dya ra sö rá ma sigö o xëdyi.”

²¹ Cjanu o nzhogütjo c'ua c'e mbëpji o ma xipji c'ü nu lamu c'o vi mama c'o vi mbita. Nuc'ua c'e lamu go sjëya c'ua o xipji c'ua c'ü o mbëpji: “Mague dya cja yo 'ñiji. Ja c'o rí chjëji c'o pöbre, rí sigue c'o. Rí sigue c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö”, eñe. O ma c'ua c'e mbëpji.

²² Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, ró cjägö ja c'o nzi vi xitsi ró ma sigö o nte. Pero xe jyadütjo cja nin nzungue.”

²³ O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji c'ü o mbëpji: “Pedyegue cja ne jñiñi, rí mague texe c'ua ja bübü o 'ñiji ja c'o cjogü o nte, rí sido rí xiqueji ra ëji, ngue c'ua ra ndüji cja ín nzungö.

²⁴ Rí xi'tsc'ö, nu c'o ot'ü ró mbitagö ro ëjë, nuc'o, dya ra zi yo jñönü yo ró ät'ägö ne ri 'naja c'o”, eñe.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵ Na puncjü o nte c'o mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma mi pöji cja 'ñiji, e Jesús o ñezhe c'ua o xipji c'o nte:

²⁶ —'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. Ni jyodu xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu su 'ñe c'o o t'i. Ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'o nu cjuarma 'ñe c'o nu cjü. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö; dya cja ra tsja ja c'o nzi ga netsjë.

27 'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö.

28 'Ma cjó c'o ne ra jyäbä 'na ngumü, ni jyodü ot'ü ra tsja ngüenda, cjo ra zäs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngumü.

29 'Ma jiyö, 'ma ya rguí ngü'p'ü c'e cimientu, pero 'ma dya ri säs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngumü, texe c'o vi jñanda c'e bëzo mi jäbä o ngumü, ra ndenbeji rgá tsjapüji burla.

30 Ra mamaji: “Ne bëzo o mbürü o jyäbä 'na ngumü, pero dya zäs'ä c'ü rví cjuatü”, ra 'ñeñeji.

31 Xo rí tsjijñigueji ja ga cja ga tsja yo rey. 'Na rey c'ü ë'ë diez mil c'o o tropa, dya ixta ma chüvi c'ü 'na rey c'ü va ëjë va ë'ë veinte mil c'o o tropa. Ot'ü ra nguiñi cjo ra sö ra ndöpü c'o va ëjë.

32 'Ma ra unü ngüenda c'ü dya ra sö, ra ndjäjä c'ua c'o ra ma ndünrü c'e rey 'ñe c'o o tropa 'ma xe na jë va ëtjoji, ra ma reglaji para dya ra chüji.

33 Je xo ga cjatsc'ejí nu. Ante c'ü rí chenngueji co nuzgö, ni jyodü rí tsjijñiji na jo cjo sö rí sidoji. 'Ma dya in bübüji dispuesto rí sogüji texe c'o in pë's'iji, dya ra sö rí chenngueji co nuzgö 'ma.

Cuando la sal deja de estar salada

34 O sido o ña e Jesús o mama:

—Na jo o õ'õ. Pero 'ma ra bëzhi c'ü na õxü, ¿ja xe rgá sö xe ra õxcü?

35 Zö ra huanbaji o lama cja rrü jyä'tp'äji cja jömmü, pero dya cja rguí muvi. Nguéc'ua ra mbozüji. Nu'tsc'ejí in äräji yo jña, rí tsjapüji na puncjü ngüenda yo.

15

El ejemplo de la oveja perdida

¹ Ma ějĕ cja e Jesús c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o 'ñaja c'o mi nántji mi cja c'o na s'o. Ma ěji ro ě dyărăji c'o mi mama e Jesús.

² Nguéc'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo, mi tsojneji ma zo'büji e Jesús mi mamaji:

—Ne bēzo nu, me ne yo cja na s'o ra dyoji co angueze. Y me siji o xēdyi yo.

³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

⁴ —'Ma ri tsāgueji 'na cien o ndēnchjürü, 'ma ri bēzhi 'naja, ri sogueji cja batjü c'o noventa y nueve, cja rrī mōji c'ua ri ma jyodüji c'e ndēnchjürü c'ü ri bēzhi. Ri jyodüji hasta 'ma cja ri chöt'üji, zö ri 'natjo ndēnchjürü.

⁵ Nuc'ua 'ma ri chöt'üji, me ri mächjeji c'ua na puncjü, ri tsö's'üji in jyögueji.

⁶ Nuc'ua 'ma ri säcjeji in nzumüji, ri ma xipjiji c'o in dyocjeji 'ñe c'o bēxtjo in cārāji: “Rí mbitats'ü rí ma cja in nzumü rá mäji. Na ngue ya ró töt'ü c'ü in nzhēnchjürü c'ü rvá bēzhi”, ri 'ñeñeji.

⁷ Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mäji a jens'e. Xenda ra mápäji c'e nte que rá ngue c'o noventa y nueve nte c'o cjäpü cja na jo y dya unüji ngüenda c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

El ejemplo de la moneda perdida

⁸ 'Na ndixü c'ü ri jün diez merio de plata, 'ma ro bēzhi 'naja, ro ndütü 'na sivi ro jyodü c'e merio. Ro paxü na jo cja c'e ngümü ro jyodü hasta 'ma cja ro chöt'ü.

9 Nuc'ua 'ma ro chöt'ü, ro xipji c'o o dyoji 'ñe c'o bëxtjo ri cãrãji: “Rí mbitats'ü rí mague cja ín nzumü rá mãji. Na ngue ya ró töt'ü c'e merio c'ü rvá bëzhigö”, ro 'ñeñe.

10 Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mäjã Mizhocjimi 'ñe c'o o anxe c'o cãrã a jmi.

El ejemplo del hijo pródigo

11 Xo mama c'ua:

—'Naja bëzo mi 'ñeje yeje t'i.

12 Nu c'e t'i c'ü mi sëbi o ma cja c'ü nu tata, o ma xipji: “Mi tatats'ügö, dyacö c'ü tocazü yo in pë'sc'e”, embe. Nuc'ua c'e bëzo o jyadü c'ua c'o mi pë's'i o unü nza yeje c'o o t'i.

13 Dya mezhe c'ua pa, c'e t'i c'ü mi sëbi o jmutü texe c'o mi pë's'i, cjanu o ma c'ua o zät'ã cja 'na país c'ü ma jë. Nuc'ua o ndeze nu texe o merio va tsja c'o na s'o; dya mbörütsjë ja rvá mimi.

14 Nuc'ua 'ma mü o ndeze texe o merio, o ëjë c'ua 'naja tjijmi cja c'e país. Nuc'ua c'e t'i mi ojtjo pje ro zi.

15 Cjanu o ma c'ua cja 'naja bëzo cja c'e país, o ma xipji: “¿Cjo dya in pë's'i o bëpji rí dyacö?”, eñe. C'e bëzo, dya mi ne ro unü o bëpji, pero c'e t'i sido mi örü. Nguec'ua c'e bëzo, zö dya mi ne, pero o unü o bëpji, o ndäjã cja c'ü o hacienda ro ma ts'as'ü o cuchi.

16 C'e t'i, dya mi nijmi c'ü mi ch'unü ro zi. Nguec'ua me mi ne c'ü xo ro ch'unü c'o mi si c'o cuchi, ngue c'ua ro nijmi. Pero dya cjó mi unü.

17 O nzhogü o mü'bü c'ua c'o na s'o c'o vi tsja, o mama: “Mi tatagö tsäjã na puncjü o mbëpji.

Anguezeji poncjütjo c'ü siji; nutscö rí sufregö va o tjiymi.

¹⁸ Ixtá magö dya cja mi tata, rá ma xipji: Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi.

¹⁹ Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö. Tsjacü rá cjagö 'naja in mbëpjizügö, rá embe.”

²⁰ Ixco ma c'ua cja c'ü nu tata.

”Ma xe ma jëtjo ma ëjë c'e t'i, c'e bëzo o jñanda c'ü o t'i. O juentse c'ua, o cjuan'di o ma ndünrö. Cjanu o ndaja, me go zü'tp'ü o jmi.

²¹ Nuc'ua c'e t'i o xipji: “Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö.”

²² Nuc'ua c'e bëzo o xipji c'o o mbëpji: “Ma tsäji c'e bitu c'e xenda na jo, rí jyecheji nu in ch'igö. Rí jñu'tp'üji 'na anilio cja o dyë. Rí chin'chp'iji o dyatsi a ngua.

²³ Ma siji c'e ts'inzhünü c'ü na pi, pö't'üji rá saji rá cjaji 'na mbaxua.

²⁴ Dya mi pãrãgö ja vi ma'a nu in ch'igö. Mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya”, eñe c'e bëzo va xipji c'o o mbëpji. O mbürü o tsjaji c'ua c'e mbaxua.

²⁵ 'C'e t'i c'ü mi nzhasë ma bübütjo cja juajma. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, 'ma ya mi ngue ro säjä cja c'e ngumü, o dyärä mi pjë'biji o bizhi 'ñe mi nemeji.

²⁶ O ma't'ü c'ua 'naja c'o mbëpji, cjanu o dyönü pje pjëzhi c'o mi cjaji.

²⁷ O ndünrö c'ua c'e mbëpji o xipji: “Ngue nin cjuarma c'ü ya nzhogü. O säjä na jo, dya pje

tsja. Nguéc'ua o manda nin tatague o mbö't'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi.”

²⁸ Cjanu o üdü c'ua c'ü mi nzhasë, dya mi ne ro cjogü a mbo. O mbedye c'ua c'ü nu tata o xipji ro cjogü.

²⁹ O ndünrö c'ua c'e t'i o xipji c'ü nu tata: “Dyärä rá xi'ts'i. Nutscö na puncjü o cjë'ë c'o ya ró pë'pc'i na zëzhi nza cja 'ma ri nguetscö in mbëppjgue. Nu c'ü in mandazü, nde rí cjagö texe. Pero dya nunca in dacügö 'na animale c'ü rga mägöjme c'o rí päcöjme. Ni ri 'naja ts'ichivo ri dacügö.

³⁰ Pero 'ma o säjä dya nu in ch'igue nu na s'o, i manda o mbö'tp'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi; maco o nde'tsc'e in meriogüe ma dyoji c'o ndixü c'o na s'o, c'o nde ga dyonpütjo o bëzo.”

³¹ O ndünrö c'ua c'e bëzo o xipji c'ü nu t'i: “Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, rí bübütjogövi. Texe c'o in tsjagö, ngue in tsjague.

³² Dya mi pärägö ja vi ma'a nu nin cjuarma; mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya. Nguéc'ua rá cjaji na jo mbaxua rá mäji.”

16

El ejemplo del mayordomo que abusó de confianza

¹ E Jesús xo xipji c'o o discípulo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi rico c'ü mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi pjötpü texe c'o mi pë's'i c'ü nu lamu. C'e mbëpji mi s'onbü c'o mi pë's'i c'ü o lamu. Nguéc'ua mi bübü c'o o ma cja c'e lamu o ma cösteji.

² Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ü o mbëpji. 'Ma mü o ëjë c'e mbëpji, o mama c'ua c'e lamu o xipji: “¿Jenga vi tsjacügö a cjanu yo rí ärägö? Mague ma

chjënquigö c'o xiscömü c'o juns'ü ja nzi o merio c'ü tuncügö yo nte. Nuc'ua, dya cja xe rí pëpquigö”, eñe c'e lamu va xipji c'e bëzo.

³ Nuc'ua c'e mbëpji cjanu o ma c'ua o mamatsjë c'ua: “Nu c'ü ín lamugö ya ra pjongüzü c'ü dya cja rá pëpigö c'ü. ¿Ja rga cjazgö dya? Dya zëtsi rá cjangö bëpji c'o na jyü, y dya sö rá örü pje rá sigö, na ngue rí tsegö.

⁴ Ya ró mbeñegö dya c'ü rá cjangö, ngue c'ua 'ma ra zädä c'ü dya cja rá pëpigö c'ín lamugö, ra recibidozü yo nte cja o ngumüji”, eñe.

⁵ Cjanu o zojnü c'ua texe c'o mi tunpü o merio c'ü nu lamu, cjanu o ñatsjëvi c'ua nzi 'naji. O mama c'e bëzo va dyönü c'ü ot'ü o säjä: “¿Ja nzi ín tunpügue c'ü ín lamugö?”

⁶ O mama c'ua c'e nte: “Rí tunpü 'na ciento barri o aceite.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo cincuenta, cja rrí jñu's'ü in chjügue.”

⁷ Nuc'ua cja ndo nu ëjë c'ua c'ü ndo 'naja. Cjanu o mama c'e mbëpji o xipji: “¿Ja nzi ín tügue?” Angueze o mama: “Rí tunpü 'na ciento mape o ndëxü.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xü't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo ochenta”, eñe. Je ga cjanu va tsja c'e mbëpji o jñu's'ütjo menu c'o mi tū c'o nte. Cjanu o ma c'ua cja c'ü nu lamu o ndënbi c'o xiscömü c'o mi ngue c'o vale c'o cja vi dyät'ä.

⁸ O mezhe ts'ë, nuc'ua c'e lamu cja mbārā c'o na s'o c'o vi tsja c'e mbëpji, cjanu o mama: “¿Ja va ndöcügö c'e s'ombëpji? Me pë's'i na puncjü o pjeñe”, eñe. C'ua ja nzi va tsja c'e mbëpji, je xo ga

cjatjonu c'o nte c'o dya pãrã Mizhocjimi, me pë's'iji na puncjü o pjeñe ja ga tsjaji na jontejî cja yo nu mintejî, que na ngue yo nte c'o bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cjaji na s'o co o merioji; nu'tsc'ejî rí tsjaji na jontets'üjî co in merioji. Rí unüjî yo nte c'o pje ni jyodü; rí gasteji in merioji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma rí chüjî, 'ma rí sät'ãjî a jens'e, Mizhocjimi me ra mä'c'ãjî ra xi'ts'iji na jo vi tsjaguejî.

¹⁰ 'C'o ra tsja c'o na jo co o merioji, xo ra tsjaji na jo c'o o bëpji Mizhocjimi c'o nda ni muvi que na ngue o merio. Pero c'o dya ra tsja c'o na jo co o merioji, dya xo ra tsjaji na jo c'o o bëpji Mizhocjimi.

¹¹ Zö cja c'o na s'o yo nte co o merioji, pero nu'tsc'ejî ni jyodü rí tsjaji rrã jontets'üjî. 'Ma dya rí tsjaji na jo co in merioji, dya xo ra dya'c'üjî o bëpji Mizhocjimi c'ü nda ni muvi.

¹² 'Ma dya rí tsjaji na jo co o merio c'ü tjeze, ¿ja rgá sö ra dya'c'üjî Mizhocjimi c'o dya ra tjeze rí tsjapüjî in tsjacjijî?

¹³ "Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra sö ra dyätävi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri nu'ujî na ü, ra tsja c'e mbëpji; c'ü 'naja ri ne. O 'ma jiyö, 'naja c'ü ri ätä; 'naja c'ü ri cjapü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'ejî nu, 'ma rí jyodüjî ja rguí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijö mü, nu'ma, dya rí pëpquejî 'ma Mizhocjimi co texe in mü'büjî.

¹⁴ C'o fariseo c'o mi cãrã nu, 'ma mü o dyärã c'o jña c'o mi mama e Jesús, o tsjaji c'ua burla. Na ngue anguezejî me mi nejî o merio.

15 O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cja^püji me na jots'üji cja yo nte, pero Mizhocjimi pã'tc'ã in mü'büji. C'o in cjaⁱ c'o mama yo nte na jo, Mizhocjimi mama na s'o c'o.

La ley y el reino de Dios

16 'Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o xiji ley 'ñe profeta, mamaji c'ü ro ëjẽ c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädä c'e pa. Ndeze c'o pa c'o, hasta nudya, bübü c'o zopjü yo nte, xipjiji c'ü ya ëjẽ c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nguec'ua bübü o nte c'o me jodü ja rgá ndeñeji angueze.

17 'Zö ra manda dya, nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi, pero xo na cjuana texe c'o mama o ley Mizhocjimi. Zö ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijõmü, pero dya ra cjogü o ley Mizhocjimi. C'o mama o ley Mizhocjimi na s'o c'o in cjaⁱ, ix na cjuana na s'o c'o.

Jesús enseña sobre el divorcio

18 "Ma cjó c'o ra mbëzi nu su, cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, nu'ma, cja c'o na s'o chjëntjui 'ma ri tsãjã o ndixü. Y c'e bëzo c'ü ra chjüntüvi c'e ndixü c'ü vi bëzi, xo cja na s'o c'ü chjëntjui c'ü ri tsãjã o ndixü.

El hombre rico y Lázaro

19 O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi rico. Mi je'e o bitu c'o me ma jo, nza cja o bitu c'o je'e o rey. Pama me mi mäji c'o o dyoji mi cjaⁱ o mbaxua.

20 Cja ngoxtji c'ü o ngumü c'e bëzo, vi 'ñemeji 'na bëzo c'ü mi pöbre c'ü mi dya o ts'ingue texe cja o cuerpo. Nuc'ü, mi chjü e Lázaro.

21 Mi sant'a na puncjü. Nguec'ua me mi ne xa'ma ro ch'unü pje ro zi'i, zö ri nguextjo c'o mēxēdyi 'ñe c'o jñõnü c'o mi jãbã a jõmü cja c'ü o mexa c'e bëzo c'ü mi rico. C'o dyo, mi jösp'üji cja o cuerpo c'ü mi s'odü.

22 O ã 'na nu pa, o ndü c'e bëzo c'ü mi pöbre. Nuc'ua c'o o anxē Mizhocjimi o zidyiji a jens'e nu ja bübü e Abraham. 'Ma mü o ndü c'e bëzo c'ü mi rico, o dyögüji na jo.

23 Nuc'ua 'ma me mi sufre a linfiernu c'e bëzo, o nä's'ã o jñanda e Abraham mi bübü a jens'e. Xo jñanda mi bübü nu e Lázaro a jmi e Abraham.

24 O mapjü c'ua na jens'e o mama: “Nu'tsc'e Abraham, mi mboxpalets'ügö, juentsquegö. Xipji e Lázaro ra ëjë ra 'ñe popjü o ñidyë cja ndeje ra jötcü ín ts'ijñi. Na ngueje rrã sufregö na puncjü cja ne sivi.”

25 O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: “Nu'tsc'e ín mboxbēchets'ügö, mbeñegue. 'Ma mi bübügue a xoñijõmü, mi pēs'igue texe c'o mi negue y me mi mápague c'o; maco e Lázaro mi bëzhi pje ro zi 'ñe pje ro jye. Pero nudya, mäjã, dya cja sufre dya. Nu'tsc'e ín sufregue c'ua.

26 Dya nguextjo nu; xo bübü 'na cõt'ü c'ü na jē a ndetsc'e 'ñezgöbe. Nguec'ua yo cãrã a 'ñecjua, dya sō ra mbes'e a ma c'ua ja ín bñnc'ëji. Ni xo ri ngueje c'o cãrã a ma c'ua, dya sō ra mbes'ëji a 'ñecjua.”

27 Cjanu o mama c'ua c'ü mi rico: “Mi mboxpalets'ügö, rí ö'tc'ü na puncjü rí xipji e Lázaro ra ma cja o ngumü mi tata.

28 Na ngueje rí 'ñeje tsi'ch'a ín cjuarma. Rí chãjä e Lázaro ra ma zopjü c'o mi cjuarma, ra xipjiji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Xa'ma dya ra ëjë

anguezeji va ja rí sufregö.”

²⁹ O ndünrú c'ua e Abraham o xipji: “Anguezeji tjéji c'ü o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. 'Ma ra dyätäji c'o, dya ra zät'äji nu ja na bünc'e.”

³⁰ O ndünrú c'ua c'ü mi rico o mama: “Iyö, dya ra tsjapüji ngüenda c'o. Pero 'ma cjó c'o ra te'e yo ya ndũ ra ma'a nu ja cãrã c'o ín cjuarma, ra nzhogü o mü'büji 'ma.”

³¹ O ndünrú c'ua e Abraham o xipji: “Nu 'ma dya c'apüji ngüenda c'o o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, dya xo ra creoji zö ra tetjo 'naja yo ya ndũ.”

17

El peligro de caer en pecado

¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Siempre bübü o nte c'o c'apü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o c'apü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufreji.

² Xenda rvá jo 'ma ro 'nutpü 'na travacjüjnü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü pant'aji cja trazapjü nu ja na jê'ê, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'naja c'o dya pje pjêzhi c'o ejmezü.

³ Nguec'ua rí pjötpüji ngüenda.

"Ma pje ra tsja c'üji yo nin cjuarmaji, rí zopjüji. Y 'ma ra nzhogü o mü'büji, rí perdonaogueji 'ma.

⁴ Zö siete vez nu pa c'ü pje ra tsja c'üji 'ñe siete vez ra 'ñe xi'ts'iji: “Perdonaözügö, ró cja c'ügö c'o na s'o”, ra 'ñents'ejji, pero ni jyodü rí perdonaogueji c'ü.

El poder de la fe

⁵ Nuc'ua c'o apóstole o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, pjöxcüjme xenda rá creojme Mizhocjimi ngue c'ua rá perdonaojme c'ua ja nzi gui xitsijme.

⁶ E Jesús c'ín Jmugöji o xipjiji c'ua:

—Zö ts'ëtjo gui 'ñejmeji Mizhocjimi, pero 'ma rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra dyä'tc'äji Mizhocjimi c'ü rí dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne za'a nu 'ne nu: “Ts'üs'ü va, ma 'ne'e cja ne trazapjü”, rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua.

El deber del que sirve

⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjiñiji ja ga tsja 'na bëzo c'ü 'ñeje o mbëpji. Ra ma c'e mbëpji ra ma huajma, o ra ma ts'as'ü o nzhünü. 'Ma ra nzhogü c'e mbëpji, dya ra mama c'e lamu: “Ixtí tsjogü rí sigue o xëdyi”, ra 'ñeñe, iyö.

⁸ C'ü ra mama: “Ma dyät'ä c'ü rá sigö ne nzhä. Nuc'ua rí xa'ma rí sirvezü c'ü rá sigö hasta 'ma cja rá cjuarü rá si. Cja rí sigue o xëdyi”, ra 'ñeñe.

⁹ Zö ra tsja c'e mbëpji ja c'o nzi va xipji, pero c'e lamu, dya ra unü 'na pöjö c'e mbëpji.

¹⁰ Je xo rga cjatsc'ejji nu. Zö rí tsjaji texe c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi, pero dya rí mangueji c'ü ni jyodü ra ngö'tc'üji c'ü. Na ngue c'o rí tsjaji ngue c'o ni jyodü rí tsjaji, eñe e Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

¹¹ E Jesús 'ma mi ma a Jerusalén, mi nzhodü cja c'e 'ñiji nu ja mi chäjui a Samaria 'ñe a Galilea.

¹² 'Ma ya ma sät'ä cja 'naja ts'ijñiñi, o chjëji dyëch'a bëzo c'o mi sö 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. Pero dya chëzhiji cja o jmi, o böbütjoji na jë.

¹³ Cjanu o mapjüji c'ua o mamaji:

—Jesús in xöpütegue, juentsquegöjme.

¹⁴ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o jñanda c'o bëzo, o xipjiji c'o:

—Möji cja c'o mböcjimi ra nu'c'üji c'ü ya jogüts'üji dya, embeji c'o.

O möji c'ua. 'Ma ya mi möji, ixco ndis'iji na jo c'e ngueme.

¹⁵ Nuc'ua 'naja anguezeji, 'ma mü o nu'u c'ü ya vi jogü, o nzhogü o mapjü c'ua na jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi.

¹⁶ Cjanu o ndüne a jömmü cja o ngua e Jesús, o unü 'na pöjö. C'e bëzo mi menzumü a Samaria c'ü.

¹⁷ O mama c'ua e Jesús:

—Maco nza dyëch'a c'o mi sö c'e ngueme ró jocü, çjenga dya nzhogü c'o nueve ro ë unüji 'na pöjö Mizhocjimi?

¹⁸ Nguextjo ne bëzo nu dya ín menzumügöji nu o nzhogü o ë unü 'na pöjö Mizhocjimi.

¹⁹ Cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Böbü rí mague. Ya jogüts'ü na ngue i creozügö.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰ Nuc'ua c'o fariseo o dyönüji e Jesús:

—¿Jinguã ra mbürü ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö cjó c'o me ra jñanda c'o señal, pero dya ra sö ra mbârãji jinguã ra mbürü Mizhocjimi ra manda.

²¹ Zö ra mamaji: “Je bübü a 'ñecjua nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, ra 'ñeñeji, zö ra mamaji: “Je bübü a manu nu”, pero dya rrü cjuana. Na ngue ya manda Mizhocjimi a ndets'ejí.

²² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutschö rvá ěcjö cja Mizhocjimi y rá ěcjö na yeje. Pero ante que rá ěcjö, ra zädä o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua me rí ñeji rá ěcjö rá cārāgöji va, zö ri 'natjo pa c'ü ri neji rí söyagueji c'ü dya rí sufregueji. Pero dya be ri sädä.

²³ Ri bübü o xöpüte c'o dya cjuana ra xi'ts'iji: “Chjä'dä co nuzgöjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'iji: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'ejí. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o.

²⁴ 'Ma go juè's'i e dyebe, ixi 'ñetse textetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ěcjö na yeje, ra jñandgagöji texe cja ne xoñijö mü.

²⁵ Pero ot'ü ni jyodü rá sufregö na puncjü. Na ngue yo nte yo ín menzumügöji, dya ra 'ñejmezüji.

²⁶ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ěcjö na yeje cja Mizhocjimi.

²⁷ C'o cjë 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ějë c'e tradyebe, mi ñöñüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji.

²⁸ C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ěcjö na yeje. Mi siji o xëdyi. Y pje c'o nde mi pa tömüji y pje c'o nde mi pöji. Mi podüji o ndëxü. Mi jábäji o ngumüji.

²⁹ Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyäbä o sivi a jens'e, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji.

³⁰ Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ěcjö na yeje, 'ma ra jñandgöji texeji cjó nguetscö.

³¹ 'C'e pa c'ü, c'o ri bübü cja azotea a xes'e cja c'o

o ngumüji, dya ra dagüji pje c'o ra ma pjongüji a mbo. C'o ri bübü cja juajma, dya ra nzhogüji cja o ngumüji.

³² Rí mbeñegueji ja va tsjapüji c'ü o su e Lot.

³³ Nu c'o dya ra ndenngue co nuzgö, c'o ra tsjat-sjé c'o netsjëji rgá mäpäji yo bübü cja ne xoñijö mü, dya ra bübü co Mizhocjimi c'o. Nu c'o ra ndenngue co nuzgö, zö ra mbö't'üji c'o, pero ra ma ngäräji co Mizhocjimi c'o.

³⁴ "Ma ri xömü 'ma rá écjö, ri bübü yeje c'o 'natjo c'ua ri orüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁵ O 'ma ri ndempa 'ma rá écjö, yeje ndixü c'o rrä cüjnüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁶ Yeje c'o ri bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁷ O ndünrü c'ua c'o apóstole o mamaji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, ¿ja ngue c'ua rí tsjague a cjanu?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu ja 'mana 'na animale c'ü ya ni ndü c'ü ya na xī, je nguejnu jmurü o ndopare nu. Je xo ga cjatjonu, nu ja cja'a yo nte c'o me na s'o c'o rá cjäpü ra sufre, je ngue nu rá xöcügö a cjanu yo.

18

El ejemplo de la viuda y el juez

¹ Nuc'ua e Jesús o mama 'na jña, ngue c'ua ro unüji ngüenda mi jyodü ro sido ro dyötüji Mizhocjimi, dya ro tögü o mü'büji.

² O xipjiji:

—Cja 'naja jñiñi mi bübü 'na juesi c'ü dya mi sū Mizhocjimi, dya xo mi respetao yo nte.

³ Nu cja c'e jñiñi xo mi bübü 'na ndixũ c'ü vi ndũ nu xĩra. Mi pa cja c'e juesi mi pa xipji: “Rvá êjẽ rvá 'ne xi'ts'i 'na nte c'ü o ndënngui ín juajma. Rí zojnügüe rí castigao”, eñe.

⁴⁻⁵ O mezhe ja nzi pa, c'e juesi dya mi cjäpü ngüenda c'e ndixũ c'ü mi ötü. Xe go mezhtjo, cjanu o mamatsjë: “Dya rí sũgö Mizhocjimi, ne xo ri ngue yo nte. Pero ne ndixũ, me xichazü na ngue sido va êjẽ. Rá cjägö ja c'o nzi ga dyötcü, ngue c'ua dya cja ra êjẽ ra ã molestaozũ”, eñe.

⁶ O mama e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Tsjijñiji na jo c'ü o mama c'e juesi.

⁷ Zö ma s'o c'e juesi, pero o mbös'ü c'e ndixũ. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o o nte Mizhocjimi, 'ma ra dyötüji Mizhocjimi xömü ndempa, Mizhocjimi ra mbös'ü c'o. Zö bübü 'ma ra mezhe, pero ra zädä 'ma ra dyätä c'o o nte ja c'o nzi ga dyötüji.

⁸ Rí xi'tsc'öji, 'ma ra zädä c'e pa, ixta mbös'ü c'o o nte. Nutscö 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi rá 'ñe manda, ja nzitjo nte c'o ri bübü c'o ri tepquegö 'ñe ri ejmezü, eñe e Jesús.

El ejemplo del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹⁻¹⁰ Ma cãã nu ja nzi c'o mi cjäpü me na joji, 'ñe mi cjäpüji menu c'o 'ñaja nte. Nguec'ua e Jesús o mama 'na ejemplo o xipjiji:

—O nguins'i yeje bëzo a ma cja c'e templo, ro ma dyötüvi Mizhocjimi. C'ü 'naja mi fariseo. C'ü 'naja mi cobra o contribución.

¹¹ C'e fariseo o böbütjo mi cjäpü na nojo cja jmi Mizhocjimi o mama: “Mizhocjimi, rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje dya nza cjäzgö c'o 'ñaja nte. Na

mbēji, na s'o cjaji, tsāji o ndixũ. Dya xo nza cjazgö ne bëzo nu cobra o contribución.

¹² Yendgá mbempje nu ngo. Y rí da'c'ü ín diezmo texe c'o rí tōgö”, eñe.

¹³ Nu c'ü mi cobra o contribución mi jyadüvi na jē; dya mi ne ro nā's'ä a jens'e. Mi ya'bü o tijmi mi mama: “Mizhocjimi, me na s'o c'o rí c jagö; rí tūgö na puncjü ín nzhubü. Rí ö'tc'ü rí juentsque rí perdonaozū”, eñe.

¹⁴ Nuc'ua o nzhogüvi o mëvi o ngümüvi. Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi o perdonao c'e nte c'ü mi cobra o contribución. Pero c'e fariseo, dya perdonaoji c'ü. C'ü ra tsjapütsjē na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

Jesús bendice a los niños

¹⁵ Ma ējē c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyē anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma mü o jñandaji c'o, o huēnch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i.

¹⁶ Pero e Jesús o xipji c'o nte, na jo ro siji c'o ts'it'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Jyēziji yo ts'it'i ra ēji cja ín jmigö; dya rí ts'asp'üji. Na ngue c'o va ējē co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cja pü Mizhocjimi o Jmu.

¹⁷ Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma cjö c'o dya ra ējē co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, dya ra sö ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁸ O mama c'ua 'naja c'ü mi xo'ñi cja 'na nintsjimi o xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, me na jots'ügue. ¿Pje ni mbë c'ü rá cjägö ngue c'ua ra ch'acü c'ü rga bübütjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁹ E Jesús o xipji:

—¿Pje ni xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo; nguextjo Mizhocjimi.

²⁰ In pãrãgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji: “Dya rí pö't'üteji. Dya rí tsãji o ndixü. Dya pje rí pönüji. Dya rí pezheji o bëchjine. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji.” Xo 'ñe c'o 'ñaja mandamiento, xo in pãrãgue c'o, eñe e Jesús.

²¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjägö yo ndeze 'ma mi ts'iquëgö.

²² Nuc'ua e Jesús 'ma mü o dyärä c'o, o xipji:

—Xe bëzhtjo 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o in pë's'i, rí unü c'o dya pje pë's'i. A cjanu rí pë's'igue a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrĩ chenngue co nuzgö rá më.

²³ Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o o mama e Jesús, me co ndümü c'ua, na ngue mi pë's'i na puncjü.

²⁴ E Jesús 'ma mü o jñanda me go ndümü c'e bëzo cjanu o mama c'ua:

—Nu c'o pë's'i na puncjü, me na s'ëzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji.

²⁵ 'Naja camello, dya sö ra cjogü cja o xãgö 'na dyepjadü. Pero rí xi'tsc'öji, xenda sö ra cjogü a cjanu 'na camello, que na ngue 'na nte c'ü pë's'i na puncjü ra unü o mü'bü Mizhocjimi ngue c'ua Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶ C'o mi ärä, o mamaji:

—'Ma ga cjanu, ¿ja rgá sö cjó ra salva 'ma?

27 O ndünrű c'ua e Jesús o mama:

—C'ü dya sö yo nte ra tsja, Mizhocjimi sö ra tsja.

28 Nuc'ua e Pedro o mama:

—Nutschöjme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme ró tennc'öjme co nu'tsc'e.

29 O ndünrű c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. Cãrã c'o ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Nguéc'ua ra zogü o ngumüji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu suji, o nu t'iji, ngue c'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

30 C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrã puncjü que na ngue c'ü mi pë's'iji 'ma ot'ü. Y 'ma ya rguí nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü, ra bübütjoji co Mizhocjimi.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

31 'Na nu pa e Jesús o xöcü c'o doce o discípulo, o ñatsjëji o xipjiji:

—Ya rrã mö a ma a Jerusalén. Ra zädä texe c'o o dyopjü c'o profeta c'ü rá sufregö nutschö rvá ëjë cja Mizhocjimi.

32 Ra nzhögögöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel, me ra tsjacüji burla ra zoxcüji. Y pje c'o me nde ra tsjacüji.

33 Ra mbärüzüji ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús.

34 C'o doce discípulo, dya mbäräji c'o jña. Dya mi unüji ngüenda c'ü ja rvá zädä c'ü ro sofre e Jesús. Dya be mi ch'unü ro mbäräji.

Jesús sana a un ciego de Jericó

³⁵ E Jesús 'ma ya mi ngue ro zät'äji a Jericó c'o o discípulo, nu cja c'e 'ñiji mi junrü 'na bëzo c'ü mi ngorö. Mi örü o merio.

³⁶ Ma mü o dyärä mi cjogü na puncjü o nte, o tsja t'önü pje mi cja c'o nte c'o mi cjogü.

³⁷ O xipjiji:

—Cjogü e Jesús nu menzumü a Nazaret, embeji c'ü.

³⁸ Nuc'ua c'e bëzo o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

³⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi o huënc'h'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji c'ü ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda go mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁰ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Siji ga 'ñecjua ne bëzo.

Nuc'ua 'ma mü o zät'ä, o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

⁴¹ —¿Pje in ne rá cja'c'ü?

O ndünrü c'e bëzo o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ne c'ü rí xocüzü in chö rá janda.

⁴² E Jesús o xipji c'ua:

—Jñandague. Ró jocüts'ü na ngue i creozü.

⁴³ Jo ni zätä c'ua o ndö o jñanda. Cjanu o möji c'ua e Jesús. Y o unü 'na pöjö Mizhocjimi. C'o nte 'ma mü o jñandaji o jogü c'e bëzo, o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, eñeji.

19

Jesús y Zaqueo

¹ E Jesús 'ñe c'o mi pöji, o zät'äji a Jericó o cjogüji cja c'e jñiñi.

² Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü Zaqueo c'ü mi jefe cja c'o mi cobra o contribución. Nuc'ü, mi rico c'ü.

³ E Zaqueo, 'ma mü o dyärä o cjogü e Jesús cja c'e jñiñi, mi jodü ja rvá jñanda. Pero dya mi sö, na ngue mi pöji e Jesús na puncjü o nte, 'ñe dya ma ndã e Zaqueo.

⁴ Nuc'ua o ot'ü a xo'ñi o ma ndes'e cja 'na za'a c'ü mi chjü sicómoro. O ndes'e nu, ngue c'ua ro jñanda e Jesús. Na ngue je ro cjogü nu e Jesús 'ñe c'o mi pöji.

⁵ Nuc'ua 'ma mü o cjogü e Jesús a ngua c'e za'a, o nä's'ä c'ua o xipji:

—Zaqueo, dyagü na zëzhi. Na ngue rá oxü cja in nzungue dya, eñe.

⁶ Nuc'ua e Zaqueo ixco dagü c'ua. Me co mäjä va mëvi e Jesús cja ngumü.

⁷ C'o nte 'ma mü o jñandaji c'o, me mi tsjojne ma zo'büji e Jesús mi mamaji c'ü vi ma oxü e Jesús cja ngumü 'na bëzo c'ü ma s'o.

⁸ 'Ma mi cãrãji cja c'e ngumü, o böbü e Zaqueo o xipji e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ü ni jyodü rá xi'tsc'ö. C'o rí pë's'i, rá unügö nde, yo dya pje pë's'i. 'Ma ró cjopcö rvá cobra, rá nzhopcö xe 'na nziyo c'ü ró cjopcö.

⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Nudya o jogü o mü'bü ne bëzo 'ñe yo cãrã o ngumü. Ixna cjuana mboxbëche dya nu, cja e Abraham.

10 C'ü rvá ěcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü rá jodü c'o cja na s'o, ngue c'ua rá emeji libre cja c'o na s'o. 'Ma jiyö, ra bēzhiji.

El ejemplo de las diez monedas

11 C'o nte xe mi cjiññiji c'o jña c'o vi xipjiji e Zaqueo. Mi unüji ts'ë ngüenda e Jesús mi ngueje c'ü vi ñeme Mizhocjimi ro ñe manda. Na ngue c'ü ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén, mi pēzhiji c'ü ya mi ngue ro manda e Jesús. Nguec'ua e Jesús xe go ña o xipjiji 'na jña c'ü rví unüji o ngüenda c'ü dya be ro manda.

12 O mama:

—'Naja rey mi ñeje 'na t'i. C'e t'i ya mi ngue ro ma cja 'na país c'ü ma jē, je ro ch'unü nu c'e poder c'ü ro manda. Jo rrü nzhogü ro ē manda.

13 Ante c'ü ro ma, o ma't'ü diez c'o o mbēpji, cjanu o unüji 'na merio c'ü me ni muvi nzi 'naji. Cjanu o xipjiji: “Rí pēpji co yo merio, ngue c'ua 'ma rá nzhogö, ya rguí ndōjō”, embeji c'o mbēpji. Cjanu o ma c'ua.

14 C'o o menzumü c'e t'i, mi nuji na ü c'ü. Nguec'ua va ndäji c'o xo ro ma'a nu ja ro ma c'e t'i, ro mamaji: “Dya rí negōjme ra mandazūjme nu”, ro ñeñe c'o ro ma zogü 'na jña.

15 Pero o ch'unü poder c'e t'i ro manda. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o manda o zojnüji c'ua c'o mbēpji c'o vi unü o merio, ngue c'ua ro mbārã ja nzi vi ndō nzi 'na c'o.

16 O ějē c'ua 'naja mbēpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ĩ socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Xo va ěcjuã yo xe 'na dyēch'a merio yo ró tōcjö”, eñe.

17 Angueze o xipji: “Me na jo ga mbēpjits'ü. ĩ ts-jacjuana ĩ tsjague na jo c'o ts'ětjo c'o ró socüts'ügö.

Nudya rá da'c'ü rí mandague cja dyëch'a jñiñi”, eñe c'e t'i c'ü ya mi rey.

18 O ëjë c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Nudya xo va ëcjuã yo xe 'na tsi'ch'a merio yo ró tögö”, eñe.

19 O ndünrú c'ua c'e rey o xipji: “Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague tsi'ch'a jñiñi.”

20 O ëjë c'ua c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ua nu in merio. Ró pös'ü cja 'na ts'imbayo ró pë's'i na jo.

21 Ró sūgö ró mama, zö rá pëpcjö na zëzhi, pero pje ra dyeje c'o, ró eñegö. Na ngue nu'tsc'e in dacüjme o bëpji c'o na jyü. Zö rí pë'pc'ijme, ngue'tsc'e in cjäpü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cjäjme texe, ngue in ch'ujmügue nu ja üt'üji c'o ndëxü”, eñe c'e mbëpji.

22 O ndünrú c'ua c'e rey o xipji: “Na s'o ga mbëpjits'ügue. Na ngue c'o in mangue, ixí 'ñetsetjo c'ü na s'o ga mbëpjits'ügue. Nu'tsc'e in pãrãgue c'ü rí da'c'öji o bëpji c'o na jyü, 'ñe rí cjäpü in tsjacjö c'o in pëpjigüejí, 'ñe je ngue in ch'ujmügö nu ja üt'üji c'o ndëxü c'o in podügüejí cja in juancjö.

23 Maco in pãrãgue yo, çjenga dya i mague cja banco ri ma sogü nu, nu ín meriogö? 'Ma rva cjanu, 'ma ro ëcjö, ro dyacöji ne merio, 'ñe c'o ya rví ndöjö nu”, embe.

24 O sido o ña c'e rey o xipji c'o mi cãrã nu: “Jñünbüji ne merio ne bëzo, unüji nu o ndöjö 'na dyëch'a merio.”

25 Anguezeji o xipjiji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme,

maco ya jün dyëch'a merio.”

²⁶ O mama c'ua c'e rey: “Rí xi'tsc'öji, c'o ch'unü pje rguí pëpjiji, 'ma ra ndōji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpjiji c'o vi ch'unüji ra ndōji, nu'ma, ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji.

²⁷ C'o nte c'o nugü na ü, c'o dya go ne c'ü ro mandagö anguezeji, ma siji a 'ñecjua c'o, rí pö't'üji cja ín jmigö c'o”, eñe c'e rey.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o nguarü o mama c'o jña, go sido go ndëpi c'e 'ñiji c'ü mi ma a Jerusalén, mi pōji co c'o o discípulo.

²⁹ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania cja c'e t'eje c'ü ni chjũ Olivos, o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo.

³⁰ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu bübü a ma a xo'ñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na ts'iburru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, cja rrĩ sijivi.

³¹ 'Ma cjó c'o ra dyönnc'üvi: “¿Jenga in xäpcävi ne burru?”, ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü ín Jmugöji c'ü ni jyodü”, rí 'ñembevi c'o.

³² O ma c'ua c'o yeje o ma chöt'üvi ja c'o nzi va mama e Jesús.

³³ 'Ma ma xäpcävi c'e ts'iburru, cjanu o mama c'ua c'o mi ngue o cjaja c'e ts'iburru o xipjivi:

—¿Jenga in xäpcävi ne ts'iburru?

³⁴ Anguezevi o mamavi:

—Ngueje c'ü ín Jmugöji c'ü ni jyodü.

³⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o xäpcävi, cjanu o sinpivi c'ua e Jesús. Cjanu o ts'o's'üvi c'o mi tējēvi,

cjanu o ngãsp'ãvi c'e ts'iburru. Cjanu o 'ñes'evi c'ua e Jesús.

³⁶ Nu ja mi pa e Jesús, c'o nte xo mi c'o's'üji c'o mi tēji, cja ma xī'p'ĩji cja c'e 'ñiji.

³⁷ 'Ma ya mi ngue ro zāt'ãji cja c'e t'eje c'ü ni chjũ Olivos, nza texe c'o nte c'o mi pōji e Jesús o mājī o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, me na nojo yo o dyacōji ró jandaji.

³⁸ Me na jo nu va ējē nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ya dyacōji Mizhocjimi c'ü rá pōtca mājāi angueze, dya pje rá mbeñeji; me na nojo Mizhocjimi, eñe c'o nte.

³⁹ Nuc'ua c'o ja nzi fariseo c'o mi dyoji c'o nte, o mamaji o xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, huēnch'i yo nte yo in pōcjeji, xipji ra ngo't'ü o neji.

⁴⁰ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'tsc'ōji, 'ma dya ra mapjü yo, ra mapjü yo ndojo.

⁴¹ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zāt'ãji, 'ma mü o jñanda e Jesús c'e jñiñi a Jerusalén, o huè'ë na ngue ja ma cja c'o mi menzumü nu.

⁴² O mama:

—Quera ri unnc'eji ngüenda c'o mi xi'tsc'ōji. Nu'ma, ri salvagueji 'ma. Pero ya tsot'ü in chōgueji.

⁴³ Ngue c'ua ra zädä c'o pa 'ma ra ējē c'o nuc'üji na ü ra 'ñe dyö'büji o sanja ra mundoji c'e jōmü, ra ngārāji texe lado cja in jñiñigueji. Nguéc'ua dya ra sō rí pedyeji, dya xo ra sō cjó ra cjogü ra 'ñe mböxc'üji.

⁴⁴ Ra yä'tc'ãji nin jñiñigueji; dya ra nguejme ne ri 'na ndojo a xes'e cja c'ü nín mindojovi. Y ra

mbö'tc'üji. Na ngue dya i tsjapüji ngüenda nu nu o 'ñeme Mizhocjimi ro ã 'ñempc'eji libre.

Jesús purifica el templo

⁴⁵ Nuc'ua cjanu o cjogü a mbo cja c'e templo. Cjanu o pjongü c'o pje mi pö'ö cja c'e templo, 'ñe c'o pje mi tömü.

⁴⁶ O xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nín nzungö ngue 'na ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'eji na cjapcütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbé'ë c'ua ja tsjõji, embeji c'o.

⁴⁷ Nuc'ua pama mi pa cja c'e templo mi xöpü c'o nte. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, mi jodü ja rvá mbö't'üji e Jesús.

⁴⁸ Dya mi töt'üji ja rvá tsjapüji, na ngue texe c'o nte me mi mã ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

20

La autoridad de Jesús

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi xöpü c'o nte nu cja c'e templo mi xipjiji c'ü mi jyodü ro unü o mü'büji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. O säjä c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo.

² O dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügöji 'na t'önü c'ü rí xitscöji dya.

⁴ ¿Cjó 'ñeme e Juan ro jichi yo nte? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

⁵ Anguezeji pötü va mamatsjëji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i creoji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji.

⁶ 'Ma rá mamaji c'ü ngueje yo nte c'o o 'ñeme, ra pjacüji o ndojo yo nte. Na ngue cjavüji c'ü mi profeta e Juan, eñeji.

⁷ Cjanu o ndünrüji c'ua o mamaji c'ü dya mi päräji cjó ngue c'ü vi 'ñeme e Juan.

⁸ Nuc'ua e Jesús o mama o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjëtscö nguec'ua rí cjavö yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

⁹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Bübü 'na bëzo c'ü tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë; o mezhe c'ua.

¹⁰ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndäjä 'naja o mbëpji o ma'a ja c'o ma cja'a c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. Nu c'o pëpi c'o uva, o mbäräji na puncjü c'e mbëpji c'ü cja vi säjä, cjanu o pjongüji, dya pje unüji.

¹¹ Nuc'ua c'e lamu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. 'Ma o zät'ä nu ja pëpji c'o uva, xo mbäräji c'ü, me go mbätäji. Cjanu o pjongüji, dya pje unüji.

¹² Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o xo'tp'üji o cji, cjanu o pjongüji.

13 'Nuc'ua c'ü o cjaja c'o uva o mama: “¿Ja rga cjapügö dya? C'ü rá cjagö, rá täjä nu ín ch'igö nu me rí negö. Xa'ma ra respetaoji nu”, eñe.

14 C'o pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma ëjë c'e t'i, o pötü va mamaji c'ua: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne huerta ra tsjapü o cjaja. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjapcöji ín tsjacjöji ne huerta”, eñeji.

15 Nuc'ua cjanu o ma pjongüji c'e t'i cja c'e huerta, cjanu o mbö't'üji. Ya nguarü ne ejemplo. ¿Cjo in pãrãgueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva?

16 C'ü ra tsja, ra ëjë ra ë mbö't'ü c'o pëpi c'o uva. Nuc'ua cja rrü unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xopü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, 'ma mü o dyärãji, o mamaji:

—Dya ra jyëzi Mizhocjimi ra zädä c'ua ja nzi vi mangue.

17 Nuc'ua e Jesús o jñandbaji na jo o jmiji, o xipjiji:

—¿Jenga in mangueji c'ü dya ra zädä? Maco xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya go ne c'o mi jãbã c'e ngumü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji dya a squina c'ü, eñe.

18 C'o ra pjeñe cja c'e ndojo, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ëjë c'e ndojo ra 'ñe zë'bi 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

El asunto de los impuestos

19 C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, mi jodüji ja rvá sö ro zürüji e Jesús. Na ngue 'ma mü o mama e Jesús c'e jña, o mbãrãji c'ü

mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngue mi sũji c'o nte.

20 C'ü o tsjaji, o xipjiji ja nzi c'o o dyoji ro ma chëzhiji cja c'o nte c'o mi xöpü e Jesús, ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Xa'ma pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'e gobernador. Pero ro tsjapüji c'ü mi ne ro mbârãji.

21 O mama c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, rí pãrãgøjme c'ü in mamague c'o na jo, 'ñe in xöpügüe na jo yo nte. In xipji c'ü na cjuana yo nte, zö pjëzhiji zö dya pje pjëzhiji. Xo rí pãrãgøjme c'ü in xöpügüe c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi.

22 Xitscøjme pje mama o ley Mizhocjimi. ¿Cjo na jo rá cjõt'üji o contribución c'ü örü e rey César o jiyö?, eñeji.

23 E Jesús mi pãrã c'o na s'o c'o mi cjiñiji; nguec'ua va xipjiji:

—¿Jenga chaque va 'ñe önngüji?

24 Jítsiji 'na merio.

O jíchiji c'ua 'na merio. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

25 O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

26 Na jo va ndünrü e Jesús, y vi dyärã c'o nte c'o ma puncjü. Nguec'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpüte, dya sö pje ro chö'tp'üji angueze. O unüji ngüenda c'ü me na jo va ndünrü. O nguiñiji c'ua:

—Nunca rí ärägöji c'ü ri ña a cjanu 'na nte, eñeji. Y dya cja pje dyönüji.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷ C'e partido c'ü mi xiji saduceo mi mamaji c'ü dya ra sō ra te yo añima. O sājā c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o xipjiji:

²⁸ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja ín leygöji, 'ma cjó c'o ra ndũ, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndũ. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndũ, je ngue o tjũ c'ü ra jñusp'üvi c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü.

²⁹ Nuzgøjme, mi bübüzgøjme siete bëzo c'o mi cjuarmaji. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndũ, dya 'ñejui t'i c'ü nu su.

³⁰ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixũ. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i.

³¹ Je xo va cjatjonu c'ü na jñi, hasta o llega nza sieteji. O chjüntüvi c'e ndixũ nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i.

³² Cjanu o ndũ c'ua c'e ndixũ.

³³ 'Ma ra te c'o añima ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixũ? Na ngue nza sieteji nde go tsjapü o suji, eñe c'o saduceo.

³⁴ O ndünrũ c'ua e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cja ne xoñijōmũ chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji chjüntpüji.

³⁵ Yo nte, dya texeji ra teji ra ma ngārāji a jens'e; nguextjo c'o ya rguí jogü cja jmi Mizhocjimi. 'Ma ra te c'o, dya ra chjüntüji, dya cjó xo ra chjüntpüji.

³⁶ Na ngue dya cja ra ndüji. Nguец'ua ri chjëntjui c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü ni ri tũ. Y ri

chjëntjui nza cja Mizhocjimi, na ngue ya rguí tetjoji ya rguí bübütjoji na yeje.

³⁷ Ixi 'ñetsetjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o aña. Ngue cja c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjë c'e bidyi. O dyopjü ja va mama Mizhocjimi. O mama a cjava: “Ngue o Mizhocjimizü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e Moisés.

³⁸ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o aña, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjo. Ngue c'ua ixi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³⁹ Nuc'ua ja nzi c'o fariseo o xipjiji c'ua e Jesús:
—Xöpüte, me na jo gui mangue, embeji.

⁴⁰ Dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbëche cja e David.

⁴² Maco nguetsjë e David o dyopjü a cjava cja Salmo:

Mizhocjimi o zopjü c'ü ín Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

⁴³ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e David.

⁴⁴ E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va xipji c'o nte.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o o discipulo; ma dyärä c'o nte.

⁴⁶ O xipjiji:

—Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cjäpüji na noji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbësp'iji t'ecjañö mü rgá zenguaji cja o chöjmü. 'Ma pöji cja nintsjimi, me juajnüji o lugar c'o na jo ja ra mimiji, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Y 'ma go tsjaji o mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo.

⁴⁷ Anguezeji jünbüji c'o pë's'i yo ndixü yo ya ndü nu xïra. Pero me cjäpüji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Na ngue c'ü ni tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ri xöpüteji.

21

La ofrenda de la viuda pobre

¹ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o rico mi junt'ü o merioji cja c'e cja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi.

² Xo jñanda o ëjë 'na ndixü c'ü mi pöbre c'ü ya vi ndü nu xïra, o 'ñe jñunt'ü yeje merio c'o dya nda mi muvi.

³ O mama c'ua e Jesús:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. C'o yeje merio c'o o jñunt'ü ne ndixü nu pöbre, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi que na ngue c'o o jñunt'ü yo 'ñaja.

⁴ Yo rico o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü o unü texe c'o mi jün c'o rví ma ndö mü c'ü ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

⁵ Mi бүбү ja nzi c'o o mama ja ma cja c'e templo. O mamaji c'ü me ma zö c'o ndojo c'o vi dyät'äji c'ü; me xo ma zö c'o mi dornao c'e templo c'o vi unü c'o nte. O mama c'ua e Jesús:

⁶ —Nujyo in jandaji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

⁷ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, ¿jinguã ra zädä yo? ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá pãrãjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁸ O ndünrö c'ua e Jesús:

—Pjötöpüji ngüenda c'ü dya rí creogueji c'o ra 'ñe dyon'c'üji. Ra êjê na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji. Y бүбү c'o ra mama c'ü ya ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. Dya rí cheñeji anguezeji.

⁹ Y rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngue ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijöümü.

¹⁰ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo país ra chüji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chüji co c'o 'ñaja rey.

¹¹ Ra mbi na zëzhi ne xoñijöümü. Y na puncjü o jñiñi ja c'o ra sufreji o tjijmi 'ñe na puncjü o jñiñi c'o ra nzhodü o ngueme c'o me na s'ëzhi. Ra jñandaji a jens'e c'o nunca jandaji nguec'ua me ra züji.

¹² 'Ante c'ü ra zädä yo, ra zü'c'üji yo nte ra tsja'c'üji c'ü rí sufregueji. Ra zints'iji cja yo nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda ra pantc'aji a pjörü. Y ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador. Nujyo,

ra tsja'c'üji yo, na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji in chjũgö.

13 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjëzhi, ra sô rí xipjiji ja ga cjazgö.

14 Ixtí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rguí chjünrüji, ante c'ü ra jñün'c'üji ngüenda.

15 Na ngue nutscö rá da'c'üji o jña c'ü rí mangueji, 'ñe o pjeñe. Nguec'ua c'o nuc'üji na ü, dya ra sô pje ra xi'ts'iji. Dya xo ra sô ra xi'ts'iji: "Dya cjuana c'ü in mangueji", ra 'ñents'ejí.

16 Bübü 'ma ri ngue nin tataji 'ñe nin nanaji ra zints'iji cja c'o pje pjëzhi. Bübü 'ma ri ngue nin cjuarmaji o ngue 'na in dyocjeji, o ngue 'na c'ü in jogueji. Bübüts'üji c'o ra mbö't'üji.

17 Texeji ra nuc'üji na ü, na ngue nu'tsc'ejí ri ejmezüji y ri nänngäji.

18 Pero dya ra sô pje ra tsja'c'üji, 'ma dya ra ne Mizhocjimi, ni ri ngue 'naja in ñixteji ra ndö'tc'üji.

19 Zö ra tsja'c'üji yo, pero 'ma rí sîdo rí 'ñejmeji Mizhocjimi, rí bübütjogueji 'ma.

20 "Ma rí jñandaji c'ü ya ri cãrã o tropa texe lado a Jerusalén, ngue 'ma rí pãrãgueji 'ma c'ü ya ra zädä ra yã't'äji.

21 'Ma rí jñandaji a cjanu, nu'tsc'ejí ri cãrãji a Judea rí c'ueñe rí möji cja t'eje. Nu'tsc'ejí ri cãrãji mero a Jerusalén, rí pedye rí möji. Nu'tsc'ejí ri cãrãji cja in juancjeji ri pëpjiji, dya cja rí nzhogüji a Jerusalén; ixtí möji.

22 C'o pa c'o, yo nte ra sufreji na ngue c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ra zädä c'o t'opjü o jña Mizhocjimi.

23 Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lëlä c'o pa

c'o. Me ra sufreji va a Judea texeji; Mizhocjimi ra castigao yo nte.

²⁴ Cārã c'o ra mbö't'üji co tjedyi. Cārã c'o ra dyedyiji cja c'o nan'ño país. C'o dya menzumü a Jerusalén, ngueje c'o ra manda nu, hasta 'ma ra zädä c'ü ya mama Mizhocjimi c'ü dya cja ra mandaji.

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁵ 'Ra jñandaji c'o nunca jandaji, na ngue nan'ño rgá jñetse e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Y cja ne xoñijömü me ra yu'u na jens'e yo mar rgá pjö's'ü e ndeje. Nguец'ua yo nte, me ra züji, dya ra mbārãji pje ra tsjaji.

²⁶ Me ra jyoji na ngue c'ü me ri sūji c'o xe ra zädä. Na ngue yo bübü a jens'e ra pötü c'ü dya ri nza cja 'ma ot'ü.

²⁷ Nuc'ua ra jñandgagöji rva ěcjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrã zëtsi 'ñe rrã zözü.

²⁸ 'Ma ra mbürü ra zädä yo, me rí mäji rgui chepquegöji. Na ngue dya cja ra mezhe rá 'ñe empc'öji libre c'o ri sufregueji.

²⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjiñiji ja ga cja c'e za'a c'ü ni chjũ higo, 'ñe yo pje nde ma za'a.

³⁰ 'Ma in jandaji ya peje o xi, in pārãji ya ra ějē c'o pa 'ma ra paja ne xoñijömü.

³¹ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zädä yo rí xi'tsc'öji, rí pārãgueji 'ma c'ü ya rá mandagö nutscö o 'ñevgüegö Mizhocjimi.

³² 'Dyärãji na jo c'ü rá xi'tsc'öji dya. C'o ri cārã c'o pa c'o, dya ra ndũ texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji.

³³ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijõmü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁴ 'Pjõtöpüji na puncjü ngüenda c'ü dya rí mápäji yo bübü cja ne xoñijõmü, nza cja c'o si o t'apjü cja na tñji. Dya xo rí mamaji ja rgui chõt'üji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra meze in mü'büji. Nguец'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma rá ěcjö na yeje, dya ri tepqueji.

³⁵ 'Ma ra ějē c'e pa, ra sufre texe yo cārā cja ne xoñijõmü c'o dya rí tepque.

³⁶ Nu'tsc'eji rí chepqueji. Rí sido rí dyötüji Mizhocjimi ra dya'c'üji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí sufreji c'o ra zädä. Y ngue c'ua 'ma rá ěcjö na yeje cja Mizhocjimi, 'ma rá jün'c'üji ngüenda, dya pje rá tó'tc'üji.

³⁷ 'Ma ndempa e Jesús mi xöpü cja c'e templo. 'Ma xõmü mi pedye mi pa oxü cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos.

³⁸ 'Ma xörü, ts'i mi 'ñeje c'o nte cja c'e templo, ma ě ätpäji ǝ jña.

22

Conspiración para prender a Jesús

¹ Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, 'ma mi siji o tjõmēch' i c'o dya mi bāns'ä.

² C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü ǝ ley Mizhocjimi mi ne ixto mbö't'üji e Jesús. Pero mi sñji c'o nte. Nguец'ua me mi jodü ja rvá sö ro mbö't'üji.

³ C'ü dya jo mi dyojui e Judas Iscariote c'ü mi ngue 'naja c'o doce ǝ discípulo e Jesús. O 'ñünbü ǝ mü'bü e Judas.

⁴ Nuc'ua e Judas o dyätä c'ü dya jo, o ma cja c'o ndamböcjimi 'ñe c'o comandante cja c'e templo, o ma ñaji ja rvá tsja e Judas ngue c'ua anguezeji ro sö ro zürüji e Jesús.

⁵ Anguezeji me co mäji c'ua, o mamaji c'ü ro ngõ't'üji e Judas.

⁶ Nuc'ua e Judas o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi va xipjiji. Nuc'ua mi jodü ja rvá zidyí anguezeji nu ja c'o ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro sö ro zürüji e Jesús 'ma dya ri cãrã c'o nte.

La Cena del Señor

⁷ O zädä c'ua c'e pa 'ma mi jyodü ro mbõ't'üji 'na ts'imë c'ü ro zaji c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. Xo ro ziji o tjõmëch'i c'o dya mi bãns'ä. Tsjë'ma mi cjaji a cjanu.

⁸ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü e Pedro 'ñe e Juan o xipjivi:

—Mëvi ma dyät'ävi o jñõnü ngue c'ua rá sũpcõji ne mbaxua.

⁹ O ndünrũ c'ua anguezevi o dyõnüvi:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá sigõji, ngue c'ua rá ma ät'äbe?

¹⁰ O ndünrũ c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dyärävi c'ü rí xi'ts'ivi. 'Ma rí sät'ävi cja c'e jñiñi, rí chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäjnä o ndeje. Rí möji angueze, xo rí tsjogüvi cja c'e ngumü nu ja ra cjogü angueze.

¹¹ Rí xipjivi c'ua c'e bëzo c'ü menzumü nu: “C'ü rvá êcjõbe, mama c'e xõpüte rá ã xi'ts'ibe, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí zũpüji ne mbaxua?” Je rga cjanu rgui xipjivi c'e menzumü.

12 Nuc'ua angueze ra jí'ts'ivi 'na jyäxcumü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu rí dyät'ävi o jñõnü nu, eñe e Jesús.

13 Anguezevi o mëvi c'ua, o ma chõt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñõnü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

14 Nuc'ua 'ma mü o zädä c'e hora c'ü ro ziji c'e jñõnü, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa. Xo 'ñe c'o o discípulo.

15 O mama c'ua e Jesús:

—Me rí negö c'ü 'natjo c'ua rá siji c'ü rga sũpcöji ne mbaxua ante c'ü rá sufregö.

16 Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö c'ü rga sũpcö ne mbaxua; ya ra mbötcüji ja c'o nzi ga mbö't'üji o ts'imë c'o ni züpüji ne mbaxua. Nuc'ua, ngueje nu ja manda Mizhocjimi cja rá sigöji na yeje 'ma.

17 O ndü c'ua 'na vaso, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. O mama c'ua:

—Chüji nu, rí siji in texeji.

18 Rí xi'tsc'öji, dya cja rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma ra zädä c'ü rá mandagö nutscö o 'ñevgüegö Mizhocjimi, embeji c'o discípulo.

19 Cjanu o jñü c'ua 'na tjõmëch'i o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Nujnu ngue ín cuerpogö nu. Co nín cuerpogö, rá päjtc'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzgöji, eñe.

20 Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjõmëch'i, e Jesús xo ndü c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjõmëch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Nujnu ngue ín tsjigö nu. C'ü rga pjödü ín tsji rá tügö, ngue c'ü rgui pãrãgueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi ja c'o nzi va mama.

²¹ 'Tsjijñiji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu c'ü ra nzhögügö cja o dyë yo nte ngue c'ua ra mbötcüji, ngueje 'naja yo rrã sigöji o xëdyi.

²² C'ü rvá êcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü ra mbötcüji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Ra tsjapü Mizhocjimi me ra sufre nu.

²³ Nuc'ua anguezeji pötü va dyönüji cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja a cjanu ro nzhö e Jesús.

Se discute quién sería el más importante

²⁴ C'e xömü, c'o discípulo o zöji o jña cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja xo'ñi.

²⁵ Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—C'o o rey c'o nte c'o dya ma't'ü Mizhocjimi, me mandaji yo nte. Me xipjiji c'ü pje ra tsja yo nte, maco ne c'o rey c'ü ra xiji me na jonteji.

²⁶ Nu'tsc'ejí, dya je rga cjatsc'ejí nu. Bübüts'üji c'o ra ch'unü ra mbëzhiji na nojo, pero ni jyodü ra pjösteji nza cja 'na t'i c'ü xe sëbi. Zö bübütsc'ejí c'o ra mandatsc'ejí, pero ni jyodü ra mböxc'üji nza cja 'ma ri ngue 'na mbëpji.

²⁷ ¿Ja ngue c'ü mamaji c'ü xenda na nojo? ¿Cjo ngue c'ü mimi cja mexa ga zi o xëdyi, o ngue c'ü sirve o jñönü? Ngueje c'ü mimi cja mexa. Maco rí pjöstegö a ndetsc'ejí.

²⁸ 'Zö dya ätcägö yo nte, zö me nugüji na ü, pero nu'tsc'ejí sido in nzhodüji co nuzgö.

²⁹ Nguec'ua rí da'c'ü rí mandaji, ja c'o nzi va dyacügö mi Tatagö.

³⁰ 'Ma rá mandagö, nu'tsc'eji rí mimiji co nuzgö rá siji o xëdyi. Y rí tsjaji juesi rí jñünpüji ngüenda c'o ín menzumüji a Israel c'o tsja cja c'o doce estado.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹ Xo mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Nu'tsc'e Simón, dyärä na jo c'ü rí xi'tsc'ö. E Satanás c'ü dya jo, o ch'unü sjëtsi ra zöc'üji in texeji. Ne angueze rí xõgueji co nuzgö rí pjöt'üji, nza cja ga mböt'ü o paxa 'ma pitsiji o ndëxü.

³² Nu'tsc'e Simón, rí pârägö ra mezhe 'na ndajme ra ndö'c'ü c'ü dya jo. Pero ró ö'tc'ü Mizhocjimi c'ü rí sido rí creozügö. 'Ma ra nzhogü in mü'bügue, rí pjös'ü yo nin cjuarma xo ra zëzhiji.

³³ O ndünrö c'ua e Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí bübü dispuesto rá mëgövi, zö ra pantcavi a pjörü. Xo rí bübü dispuesto rá tügö co nu'tsc'e.

³⁴ E Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, rí xi'ts'i, ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pãcãgö.

Se acerca la hora de prueba

³⁵ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—'Ma i möcjeji i ma zopjüji yo nte, ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsanaji o mape, ni xo i jñünüji o merio. Xo ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsidyiji c'o ri chìn'ch'iji. ¿Cjo pje c'o o bë'ts'iji 'ma?

O ndünrö c'ua anguezeji o mamaji:

—Iyö, dya pje bëtsijme.

³⁶ O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nudya, c'o cãjãts'üji mape ra ngana c'o. Xo rí jñünüji o merio. Na ngue dya cja ra recibidots'üji

nza cja 'ma ot'ü. C'o dya jün o tjëdyi, ra mböji c'ü tēja ra ndömjüji.

³⁷ Na ngue rí xi'ts'iji c'ü ni jyodü ra zädä o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava rá sufregö: “Yö nte ra mamaji c'ü me na s'o c'ü”, eñe. Jã, ni jyodü ra zädä texe c'ü ya t'opjü ja rga sufregö.

³⁸ O mama c'ua c'o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, bübü va yeje tjëdyi.

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jotjo co nujyo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma'a ja c'o nzi ma cja o tjürü. Xo möji co c'o o discípulo.

⁴⁰ 'Ma mü o zät'äji cja c'e t'eje, o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyötüji Mizhocjimi c'ü dya rí dyätäji c'ü dya jo 'ma ra zöc'üji, embeji c'o.

⁴¹ Nuc'ua cjanu o xögü co anguezeji, o ma c'ua na ts'ijë, nza cja 'ma ja c'o sobü 'na ndojo 'ma cjó c'o pana. O ndüñijömmü c'ua va dyötü Mizhocjimi.

⁴² O mama:

—Mi Tatats'ügö. 'Ma rí ñegue, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

⁴³ O 'ñetse c'ua 'na anxe c'ü vi 'ñeje a jens'e cja Mizhocjimi, o 'ñe tsjapü o zëzhi e Jesús.

⁴⁴ Me ma sufre e Jesús. Xe ma ötü Mizhocjimi co texe o mü'bü. O jenzhe, me ma puncjü ma mbibi a jömmü nza cja o cji.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, o böbü. Cjanu o ma c'ua nu ja mi bübü c'o o

discípulo. O chöt'üji ma ñji, na ngue c'o mi cjiññiji ro sufre e Jesús.

⁴⁶ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Jenga in ïcjeji? Rí ñangaji rí dyötüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo, 'ma ra zöc'üji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua na puncjü o nte. Mi ot'ü a xo'ñi c'ü mi chjü e Judas c'ü mi ngueje 'naja c'o doce discípulo. Cjanu o chëzhi c'ua cja e Jesús cjanu o zü'tp'ü o jmi.

⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Judas. Rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Maco va ë sütcü in jmi ngue c'ua yo va dyocjeji ra mbäcöji nguetscö e Jesús, ngue c'ua ra zinzgöji.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, 'ma mü o jñandaji c'ü ya ro zidyiji e Jesús, o xipjiji c'ua:

—¿Cjo na jo rá ya'büjme co tjëdyi yo?

⁵⁰ Cjanu o tsja c'ua 'na c'o discípulo o ya'bü 'na tjëdyi 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi, o jñüpcü o ngö cja o jodyë.

⁵¹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Iyö. Jyëziji ra tsjacüji c'ua ja c'o nzi ga neji, embeji c'o discípulo.

Nuc'ua e Jesús o jopcü c'ua c'ü o ngö c'e mbëpji.

⁵² Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o comandante cja c'e templo, 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi c'o vi 'ñe zidy e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga in cjagueji a cjanu? I pedyeji cja c'in jññiji va ë sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji.

⁵³ Pama mi bünc'öji co nu'tsc'ëji cja c'e templo, maco dya mi sücügöji 'ma. Pero nudya, ngue ne

hora nu ya ch'a'c'üji rí tsjacöji yo. Ngue ne hora nu ya ch'unü e Satanás c'ü dya jo, ra tsja ja c'o nzi ga ne.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴ Nuc'ua anguezeji o pënch'iji e Jesús, cjanu o zidyiji cja o ngumü c'ü mi mero ndamböcjimi. 'Ma ya mi möji, e Pedro mi bëpjatjo na jê cja e Jesús.

⁵⁵ 'Ma mü o zät'äji, o 'ñörüji c'ua 'na sivi a nde cja c'e tji, o mimiji c'ua o pa't'üji. E Pedro xo mimi co anguezeji.

⁵⁶ 'Na ndixü c'ü mi mbëpите nu, o jñandaji e Pedro mi junrü cja o jya's'ü c'e sivi. O nguín'chp'i c'ua o jmi, cjanu o mama:

—Nujnu, nde mi dyoji e Jesús.

⁵⁷ O ngädä c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pãrãgö nu.

⁵⁸ Dya mezhe c'ua, c'ü 'naja nte o jñanda mi junrü nu e Pedro, cjanu o xipji:

—Xo ngue'tsc'e 'naja c'o nde mi dyoji e Jesús.

O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya nguetscö.

⁵⁹ O mezhe c'ua 'na hora, cjanu o mama c'ua c'ü 'naja:

—Na cjuana rí pãrãgö, ne bëzo nu, nde mi dyoji e Jesús. Xo menzumü a Galilea nu.

⁶⁰ O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya rí pãrãgö c'ü in mangue.

Nuc'ua 'ma mi ña e Pedro, cjanu o huë c'ua 'na tare.

⁶¹ Nuc'ua e Jesús c'ü in Jmugöji o jñandaji e Pedro. Nuc'ua e Pedro o mbeñe c'o jña c'o vi xipji c'in Jmugöji: “Ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pãcãgö”, vi 'ñeñe.

62 Nuc'ua e Pedro o mbedye a tji, me go huë co texe o mü'bü.

Se burlan de Jesús

63 C'o bëzo c'o mi pjörü e Jesús, me mi cjäpüji burla e Jesús, y mi päräji.

64 Cjanu o ngo'tp'üji o ndö co 'na ts'imbayo. Cjanu o ya'büji o jmi, o xipjiji:

—'Ma o 'ñempc'e Mizhocjimi, mamague cjó ngue c'ü o mbäräts'ü, embeji.

65 Y pje c'o nde mi xipjiji ma zadüji.

Jesús delante de la Junta Suprema

66 Nuc'ua 'ma ya mü o jyans'ü, o jmurü c'ua c'o tita c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O zidyiji c'ua e Jesús nu ja ro jñünpüji ngüenda. O jñünpüji c'ua ngüenda o xipjiji:

67 —¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo? Xitsijme.

O ndünrü c'ua angueze o xipjiji:

—Zö ro xi'ts'iji, pero dya in creozüji.

68 Nu 'ma xo ro önnc'ügöji, dya xo ri chjünrügueji. Dya xo ri xäcäzüji.

69 Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

70 Texeji o mamaji c'ua:

—¿Cjo ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi 'ma?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jã, ngezgö c'ua ja vi mangueji.

71 Anguezeji o mamaji c'ua:

—¿Pje xe ni jyodü o testigo? Nuzgötsjëji ró äräji c'o o mama.

23

Jesús ante Pilato

¹ Cjanu o böbüji c'ua texeji, cjanu o zidyiji c'ua e Jesús cja e Pilato.

² O mbürü o xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nu ne bëzo nu, ró tö'tp'üjme mi onpü yo ín menzumügöjme, mi xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'ü in gobiernogue. Mama c'ü dya rá cjö't'üjme o contribución e César. Xo mama c'ü nguetsjë angueze e Cristo c'ü te'be yo nte ra manda.

³ O mama c'ua e Pilato o xipji e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jã, nguetscö c'ua ja vi mangue.

⁴ Nuc'ua e Pilato, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte:

—Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo nu.

⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, sido mi xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nujne bëzo nu, xöpü yo nte texe cja yo ín jñiñigöjme. O mbürü a ma a Galilea. Nuc'ua ma ëjë ma xöpü texe cja yo jñiñi hasta 'ma cja mü o säjä a 'ñeva a Jerusalén, xo xöpü va. Nguet'ua yo nte ne ra tsjaji o chü, dya cja ra dyätäji in gobiernogue, mi eñeji ma ngöt'üji e Jesús.

Jesús ante Herodes

⁶ Nuc'ua e Pilato 'ma mü o dyärä c'o vi mamaji, cjanu o tsja c'ua t'önü:

—¿Cjo menzumü a Galilea ne bëzo?

⁷ Nuc'ua e Pilato, 'ma mü o mbärã c'ü je mi menzumü e Jesús a Galilea, o manda c'ua ro zidyiji

e Jesús cja e rey Herodes c'ü mi bübü a Jerusalén c'o pa c'o. Na ngue ngueje e Herodes c'ü mi manda a Galilea.

⁸ Nuc'ua e Herodes, 'ma mü o jñanda e Jesús, me co mäjä na puncjü. Na ngue ya vi mezhe mi ne ro jñanda, na ngue mi ärä c'ü me mi nântji e Jesús. Mi te'be c'ü ro tsja e Jesús o señal c'o me na nojo, ngue c'ua ro jñanda.

⁹ Nguec'ua va tsjapü na puncjü t'önü e Jesús. Pero dya go ndünrü.

¹⁰ Xo mi cārã nu c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi ñaji ma ngöt'üji e Jesús.

¹¹ E Herodes 'ñe c'o o tropa, me mi mbãxtjoji e Jesús mi cja püji menu. Cjanu o jyecheji c'ua 'na bitu c'ü me mi muvi, c'ü mi nza cja c'o je'e o rey. Nuc'ua cjanu o manda o zidyiji na yeje cja e Pilato.

¹² E Pilato 'ñe e Herodes ot'ü mi üvi. Pero c'e pa c'ü, o jovi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³ Nuc'ua e Pilato o zojnü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo 'ñe c'o nte.

¹⁴ O xipjiji:

—Nu'tsc'ëji i sinquigöji ne bëzo nu, i xitsiji c'ü onpü yo nte ngue c'ua ga ne ra tsjaji revolución. Pero dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ró önügö na jo ne bëzo; i dyäräji in texeji. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o in mangueji.

¹⁵ Ni xo ri ngue e Herodes, dya pje xo chö'tp'ü nu. Nguec'ua va manda i sigueji na yeje a 'ñeva. Dyäräji na jo. Dya pje tsja c'o na s'o ne bëzo, c'o rga pö't'üji.

16 Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe e Pilato.

17 Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü mi chjũ Pascua, y tsjë'ma mi cja c'o nte mi ôtüji e Pilato ro 'ñeme libre 'na bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Nuc'ua e Pilato mi eme c'ua libre c'e nte.

18 C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, dya neji c'ü ro 'ñemeji libre e Jesús. Nguец'ua va mapjüji texeji o mamaji:

—Pö't'ü ne bëzo. Rí negöjme rí 'ñeme libre e Barrabás, eñe c'o.

19 E Barrabás vi pant'aji a pjörü na ngue vi pjütü 'na chũ a Jerusalén, vi chũji c'e gobierno, y mi pö't'ü o nte.

20 E Pilato ndo zopjütjo na yeje c'o nte, na ngue mi ne ro 'ñeme libre e Jesús.

21 Pero anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Chät'äji cja ngronsi, chät'äji cja ngronsi.

22 Nuc'ua c'ü na jñi, o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Pje ni mbë c'ü o tsja c'ü na s'o? Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o c'ü rga pö't'üji. Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe.

23 Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte sido mi mapjüji na jens'e, sido mi mamaji c'ü mi jyodü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. O ndöji na ngue sido mi mapjüji.

24 Nguец'ua e Pilato o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi ma dyörü anguezeji.

25 O 'ñeme c'ua libre c'e bëzo ja c'o nzi ma dyörüji; maco vi tsja c'o na s'o. C'ü vi pant'aji a pjörü, ngue c'ü vi pjütü 'na chũ 'ñe mi pö't'ü o nte. E Pilato xo manda c'ü ro ndät'äji e Jesús ja c'o nzi ma neji.

La crucifixión

²⁶ 'Ma ya mi sidyiji e Jesús ro ma ndät'äji cja ngronsi, o pënch'iji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü. O tsjapüji e Simón ro nduns'ü c'e ngronsi ro böpja cja e Jesús.

²⁷ Mi böpja ma möji na puncjü o nte. Na puncjü c'o ndixü me mi ndumüji ma huëpji e Jesús.

²⁸ E Jesús o jñanda c'o ndixü o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ndixü in menzumüji a Jerusalén, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí huëji por nutscö; huëtsjégueji 'ñe rí huëpji in ch'igueji.

²⁹ Na ngue ra zädä c'o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua ra mamaji: “Xenda rvá jo 'ma dya ro muxt'i yo ndixü 'ñe 'ma dya ro ndunteji 'ñe 'ma dya ro jötüji o lëlë”, ra 'ñeñeji. Na ngue ra sufreji na puncjü.

³⁰ Nuc'ua ra mama c'o nte: “Quera ro yëbi yo t'eje 'ñe yo ts'it'eje ro ndivguiji. Xe na jo que na ngue c'ü rá sufregöji yo na s'ëzhi”, ra 'ñeñeji.

³¹ Nutscö, zö dya pje ró cjagö, pero rá sufregö na puncjü. Nadya yo menzumü va yo tuns'ü na puncjü o nzhubü, ¿pje ra tsjapüji yo?, eñe e Jesús.

³² 'Ma mü o zidyiji e Jesús, xo mi sidyiji yeje bëzo c'o xo ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'o, vi tsja na s'o c'o.

³³ Nuc'ua 'ma mü o zät'äji nu ja mi chjü T'ejeñinte, o ndät'äji cja ngronsi nu, e Jesús 'ñe c'o vi tsja na s'o. 'Naja c'ü o ndät'äji cja ngronsi cja a lado o jodyë e Jesús; 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü.

³⁴ O mama c'ua e Jesús:

—Mi Tatats'ü in bübü a jens'e, rí ö'tc'ü rí per-donaogue yo. Na ngue dya pãrãji c'ü cjacü yo, eñe.

Nuc'ua c'o tropa o eñeji cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús.

³⁵ C'o nte mi böbü mi jandaji e Jesús. Anguezeji 'ñe c'o pje mi pjëzhi, me mi cjapüji burla e Jesús mi mamaji:

—Maco mamaji o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjë ra dagü cja ne ngronsi. Maco mi mama ngueje nu o juajnü Mizhocjimi ra manda, maco dya dagü dya cja ne ngronsi, eñeji.

³⁶ C'o tropa xo mi cjapüji burla e Jesús. Mi chëzhiji cja o jmi e Jesús, mi unüji ro zi o vino c'o dya nda ma jo.

³⁷ Mi xipjiji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel, ts'ügütsjë dya, dyagü cja ne ngronsi.

³⁸ A xes'e cja o ñi c'e ngronsi, mi cuat'ü 'na xiscömü c'ü mi t'opjü o letra c'e jña griego, 'ñe o latín 'ñe hebreo. Mí t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.”

³⁹ Nuc'ua 'naja c'o vi tsja na s'o c'ü xo mi dät'ä nu, o zadü e Jesús o xipji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo, 'ñemetsjë dya, dyagü cja ne ngronsi. Xo rí 'ñevgüegöbe libre.

⁴⁰ O ndünrü c'ua c'ü 'naja c'ü mi dät'ä nu, o huëñch'i o xipji:

—Nu'tsc'e, dya in sūgue Mizhocjimi. ¿Jenga in sadūgue ne bëzo? Nujnu, xo na sufre yo rrã sufregövi.

⁴¹ Nutscövi, rí mercedovi rá sufregövi yo, na ngue ró cjavi c'o me na s'o. Pero ne bëzo, dya pje tsja nu.

⁴² O sido o ña c'ua c'e bëzo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí ö'tc'ü c'ü rí mbenzegö 'ma rí nzhogue na ye rí ã mandague, eñe.

⁴³ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dyärä na jo c'ü rá xi'tsc'ö. Ne pa dya, rí bübügue co nutscö a jens'e nu ja me na zö.

Muerte de Jesús

⁴⁴ Nuc'ua 'ma mü o zünü jñisiarü, o bëxöümü c'ua texe cja ne xoñijöümü hasta 'ma mü o zünü jñi c'ü nzhä.

⁴⁵ O bëxöümü e jyarü. Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü.

⁴⁶ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, sinngui dya ín aljma.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama c'o, cjanu o ndü c'ua.

⁴⁷ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, 'ma mü o jñanda c'o me na nojo, o ma't'ü Mizhocjimi o mama:

—Ne bëzo, na cjuana c'ü dya tsja c'o na s'o.

⁴⁸ Na puncjü o nte c'o vi ma jñanda pje ro tsjapüji e Jesús. 'Ma mü o jñandaji ja va ndü, o nzhogüji mi ya'büji o tijmiji. Na ngue me mi süji 'na pje ro zädä.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, ma bóbütjoji na jë, xo jñandaji. Xo 'ñe c'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea.

Jesús es sepultado

⁵⁰ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José. Mi menzumü a Arimatea c'ü mi tsja cja c'e estado de Israel. Ma jonte c'e bëzo, y mi cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Mi ngue 'na c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda.

⁵¹ Pero dya go ne c'o vi tsja c'o 'ñaja, 'ma mü o mamaji mi jyodü ro mbö't'üji e Jesús. Mi te'be c'ü ro ã manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi.

⁵² Nuc'ü, o ma c'ua cja e Pilato o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús.

⁵³ Cjanu o ma ts'üpcü c'ü o cuerpo cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü 'na bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyö't'üji cja peña, c'ü dya cjó be mi cöt'üji.

⁵⁴ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Ya mi ngue ro nguibi e jyarü, ya mi ngue ro mbürü c'e xabaro.

⁵⁵ C'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea, xo möji e José. O ma nuji c'e cueva ja ngöt'üji o cuerpo e Jesús.

⁵⁶ Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, o dyät'äji o perfume 'ñe o unguento, ngue c'ua ro ma ngosp'üji o cuerpo e Jesús. Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma mi söya yo menzumü a Israel, o söya c'ua c'o ndixü ja c'o nzi ma mama cja c'o o mandamiento Mizhocjimi.

24

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo'o 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva, o ndunüji c'o perfume c'o vi dyät'äji. Xo möji c'o 'ñaja ndixü.

² 'Ma mü o zät'äji cja c'e cueva, o chöt'üji ya vi chjen'chp'ejí c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva.

³ Pero 'ma mü o cjogüji a mbo, dya chöt'üji c'ü o cuerpo e Jesús c'ín Jmugöji.

4 Go zũji c'ua, dya mi pãrã pje ro tsjaji. 'Nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi 'ñetse nza cja o bẽzo, mi bõbũvi o jmiji, me mi juẽns'i o bituvi.

5 Me go pizhi c'ua c'o ndixũ o ñücũji a jõmũ. O mama c'ua c'o anxe o xipjiji:

—¿Jenga in jodũji a nde cja yo añima nu c'ũ bũbũtjo?

6 Dya bũbũ va c'ũ; ya tetjo. Mbeñeji na jo c'o o xi'tsc'eji e Jesús 'ma mi bũbũ a Galilea.

7 O xi'tsc'eji c'ũ vi 'ñeje cja Mizhocjimi pero mi jyodũ ro nzhõji angueze cja c'o nte c'o cja na s'o, ro ndãt'ãji cja ngronsi. Nuc'ua c'ũ na jñi nu pa, ro tetjo ro bũbũtjo na yeje, eñe c'o anxe va xipjivi c'o ndixũ.

8 O mbeñe c'ua c'o ndixũ c'o vi mama e Jesús.

9 Cjanu o mbedyeji nu, o mõji c'ua nu ja mi cãrã c'o once apóstole 'ñe c'o 'ñaja, o ma xipjiji c'o vi mama c'o anxe.

10 C'o o ma xipji c'o apóstole, mi ngueje e María Magdalena 'ñeje e Juana 'ñe e María c'ũ nu nana e Jacobo. Xo mi ngue c'o 'ñaja ndixũ c'o mi dyoji.

11 C'o apóstole o nguijniji c'ũ mi jyo c'o ndixũ. Nguec'ua dya go creoji c'o o xipjiji.

12 Pero e Pedro ixco cjuan'di go ma cja c'e cueva. 'Ma mü o zãt'ã nu, o dãnã o jñanda a mbo. C'ũ o jñanda, nguextjo c'e manta c'ũ vi mbõch'ũji o cuerpo e Jesús. Cjanu o ma c'ua, me mi cijjñi pje mi ne ro mama c'o vi jñanda.

En el camino a Emaús

13 C'e pa c'ũ, yeje anguezeji mi mẽvi cja 'na ts'ijñiñi c'ũ ni chjũ Emaús. C'e jñiñi mi jyadũvi once kilómetro a Jerusalén.

14 'Ma mi pëvi, mi pötma mamavi ja va ndät'äji e Jesús cja ngronsi 'ñe ja va ngöt'üji cja cueva. Xo mi mamavi ja ga cja c'o vi mama c'o ndixü c'ü vi te e Jesús.

15 'Ma mi ñavi 'ñe mi pötma dyönüvi, nuc'ua e Jesús o chëzhi ts'ë c'ua, cjanu o möji c'ua.

16 Anguezevi o jñandavi e Jesús, pero dya mbärävi c'ü mi ngue e Jesús.

17 O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje ni mbë c'o pötqui mamavi gui mëvi, nguec'ua me in ndumüvi?, eñe e Jesús.

18 'Naja c'o bëzo mi chjü e Cleofas. O ndünrö c'ua o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in bübügue va a Jerusalén? Maco texe yo nte päräji c'o o zädä va yo pa yo.

19 O ndünrö c'ua e Jesús o dyönüvi:

—¿Pje ni mbë c'o o zädä?

O ndünrüvi c'ua o xipjivi:

—Ngueje c'o o tsjapüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o 'ñeme ro zopjü yo nte. Mi cja ja c'o nzi ma ne Mizhocjimi; mi ña na jo o jña Mizhocjimi y mi cja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte me mi nântji c'ü, me mi mamaji c'ü me ma jo c'ü.

20 C'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja in menzumüji c'o pjëzhi na nojo, o zidyiji e Jesús nu ja jñünpüji ngüenda. Y o mböt'üji cja ngronsi.

21 Nutscöjme mi dyocjøjme e Jesús, mi pëzhgøjme mi ngue angueze c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro sal-vazüji nutscöji rí menzumüji a Israel, ro 'ñevgueji libre cja c'o nugüji na ü. Pero ya pa jñi pa ndeze 'ma mü o ndü.

22-23 Mi xōrū, ts'i vi mbedye ja nzi ndixū c'o ín dyocjōjme o möji cja c'e cueva nu ja ngöt'üji e Jesús. Dya chöt'üji c'ü o cuerpo pero 'ma mü o nzhogüji, o xitsijme c'ü o jñetse yeje anxe c'o o xipjiji c'ü ya te e Jesús ya bübütjo na yeje. Nguec'ua ró sūgōjme ró mamajme: “Xa'ma ya te e Jesús. Pero, ¿pārã cjo na cjuana?”, ró mamajme a cjanu.

24 Nguec'ua bübü ja nzi c'o ín dyocjōjme c'o o ma cja c'e cueva o ma nuji. O chöt'üji ja c'o nzi va mama c'o ndixū, dya cja mi o'o e Jesús a mbo cja c'e cueva. Pero dya jñandaji c'ü. Nguec'ua, ¿pārã cjo ya tetjo?

25 O ndünrū c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi, dya in pārãvi na jo c'o o dyopjü c'o profeta. Dya i jyëzi ro zi'ch'i in mü'büvi c'o jña. Nguec'ua dya in creovi texe c'o o dyopjüji.

26 Mi jyodü e Cristo me ro sufre rvá ndü, cja rrü ma c'ua a jens'e nu ja ra manda, eñe e Jesús.

27 Nuc'ua e Jesús o xipjivi pje mi ne ro mama c'o o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés 'ñe c'o vi dyopjü texe c'o profeta. Nde vi dyopjüji ja rvá cja e Cristo.

28 Ya mi ngue ro zät'äji cja c'e ts'ijñiñi nu ja mi möji. E Jesús mi cjapü c'ü ro cjogütjo xe ro ma c'ü 'na jñiñi.

29 Nuc'ua anguezevi o züjmüvi c'ua o xipjivi:

—Oxque co nutscöbe na ngue ya nzhã, dya ra mezhe ra xömü, eñevi.

Nguec'ua o cjogüji a mbo cja c'e ngumü ro oxüji.

30 Nuc'ua 'ma ya ma jüji cja mexa, e Jesús o jñü c'ua 'na tjömech'i, cjanu o unü 'na pöjō Mizhocjimi, cjanu o xënbivi c'ua.

³¹ Nuc'ua ixco xogü o ndövi, cja mbârâvi c'ua c'ü mi ngue e Jesús c'ü mi ñaji. Nuc'ua 'nangua ojtjo c'ua e Jesús; dya cja jñandavi.

³² Nuc'ua o pötü va mamavi:

—'Ma ró ñaji e Jesús cja 'ñiji, 'ma o xitsivi pje ne ra mama c'o o jña Mizhocjimi, me go zi'ch'i ín mü'büvi y me ró mäcjövi, eñevi.

³³ Ixco nzhogüvi o mävi c'ua a Jerusalén. 'Ma mü o zät'ävi, o chöt'üvi ya vi jmurü c'o once apóstole 'ñe c'o mi dyoji.

³⁴ O mama c'ua anguezeji o xipjiji c'o yeje c'o cja vi säjä:

—Ya tetjo c'ü ín Jmugöji. E Pedro o jñanda c'ü bübütjo c'ü, embeji c'o yeje.

³⁵ Anguezevi o mamavi c'ua c'ü vi chjëji e Jesús cja 'ñiji pero dya mi pârâvi cjo mi ngue c'ü. Cja mbârâvi 'ma mü o xënbivi c'e tjömëch'i cjanu o unüvi.

Jesús aparece a los discípulos

³⁶ 'Ma mi mamaji c'o, jo ni 'ñetse c'ua e Jesús a nde anguezeji o zenguaji.

³⁷ Nuc'ua anguezeji me go züji. Mi pëzhiji mi ngue 'na espíritu c'ü mi 'ñetse nza cja 'na nte.

³⁸ Nuc'ua e Jesús o mama c'ua:

—Dya rí süji; dya rí tsijñiji.

³⁹ Jñandgaji c'ü nguetscö e Jesús. Chjönngüji ngue c'ua rí pârâgueji c'ü dya nguezgö 'na espíritu. Na ngue bübü ín ts'ingue 'ñe ín nzho'dyë.

⁴⁰ 'Ma mü o mama a cjanu, cjanu o jíchiji o dyë 'ñe o ngua.

⁴¹ Anguezeji me co mäji c'ua na puncjü. Pero o nguiñiji: “Pârã, ¿cjo na cjuana yo rí jandagöji 'ñe

yo rí äräji”, eñeji. Nguec'ua dya nda mi creoji cjo vi te e Jesús. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjo bübü pje rá sigö?

⁴² Nuc'ua o unüji 'na përaso o jmõ c'ü vi jñaxaji, cja na 'ñe 'na përaso o panal c'ü mi po'o o miel.

⁴³ O jñü c'ua e Jesús c'e jmõ 'ñe c'e panal, cjanu o zi c'ua; anguezeji o jñandaji.

⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ot'ü mi bübügö co nu'tsc'eji, ró xi'tsc'öji c'ü mi jyodü ro zädä c'o t'opjü cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o t'opjü cja yo salmo. C'o ró xi'tsc'öji, ngueje yo ya zädä.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjüji, nguec'ua va mbärãji pje mi ne ro mama c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi.

⁴⁶ Cjanu o xipjiji:

—C'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi, mi jyodü ro tügö nuzgö e Cristo, cja rrü tetcjö c'ü na jñi nu pa.

⁴⁷ Xo ni jyodü ra zopjüji yo nte ra xipjiji ra 'ñench'ezüji o mü'büji ra jyëziji c'o na s'o. A cjanu ra perdonaoji c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ot'ü ra zopjüji yo cãrã a Jerusalén, cja rrü ma zopjüji yo cãrã texe cja ne xoñijöümü.

⁴⁸ Ngue'tsc'eji i jñandgueji yo o zädä, ngue'tsc'eji rí zopjüji yo nte.

⁴⁹ Rá täjä o Espíritu Mizhocjimi ra ëjë ra ë bübü cja in mü'büji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Rí che'beji va a Jerusalén hasta 'ma cja ra ëjë a jens'e, ra 'ñe dya c'üji o poder ja rgui zopjüji yo nte.

Jesús sube a los cielos

⁵⁰ Na nu pa, e Jesús o möji c'o apóstole o zät'äji c'ü 'nanguarü a Betania. Nuc'ua e Jesús o c'ua's'ã c'ua o dyë o dyötpü Mizhocjimi c'o o apóstole.

⁵¹ Ma mi ötpüji Mizhocjimi, ixco ma c'ua e Jesús go zidyi Mizhocjimi a jens'e.

⁵² Anguezeji o ndüñijõmüji o ma't'üji c'ua e Jesús. Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, me mi mäji.

⁵³ Sido mi pöji cja c'e templo mi unüji 'na pöjö Mizhocjimi. Je va cjanu, amén.

**Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e
Jesucristo
New Testament in Mazahua, Central
(MX:maz:Mazahua, Central)**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazahua, Central

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazahua [maz], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazahua, Central

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cli

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

2dd34152-63bb-5bf7-9ec4-df11c81ab2fc